

S-au prezentat la vot
99,99%
Au votat DA
100%

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL DEMOCRATIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE

O unanimitate deplină care a dat expresie unității noastre indestructibile: ROMÂNIA — CEAUȘESCU — PACE

Moment de înaltă emoție: secretarul general al partidului își pune cu fermitatea-i ce-i caracterizează întreaga gândire și acțiune dăruite păcii, semnătura pe buletinul de vot al referendumului. Același DA pentru reducerea armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale României întărit prin marea autoritate a întiiului cetățean al țării care s-a impus, spre mândria întregii țări, și ca personalitate prominentă a vieții internaționale contemporane. Un DA care semnifică, în actualele condiții internaționale, grave și complexe, un act politic

de însemnătate istorică pentru prezentul și viitorul pașnic al țării, al omenirii. Un DA în care-l regăsim pe Eroul Păcii ca același apărător ferm al înaltelor idealuri ale omenirii, de propășire liberă și demnă într-o lume fără arme și fără războaie, o lume a înțelegerii și colaborării pașnice.

Același DA hotărât, aceeași înaltă opțiune pentru pace și dezarmare au fost exprimate prin votul dat de tovarășa Elena Ceaușescu. Și de această dată un DA spus de autoritatea su-

premă a femeilor țării, care subliniază, prin emoția celor prezenți la aplicarea semnăturii, stima și prețuirea deosebită de care se bucură această minunată femeie-savant de renume mondial, pentru contribuția importantă ce o aduce la dezvoltarea multilaterală a țării, la puternica înflorire a științei, învățămîntului și culturii românești, pentru activitatea neobosită ce o desfășoară pentru ca minunatele cuceriri ale genului uman să fie folosite exclusiv în slujba omului.

Ce ne-a arătat referendumul

Am exprimat un crez, am pecetluit o tradiție: voința de pace a poporului român

Duminică, 23 noiembrie, am trăit cu toții sentimentul că înfăptuim un act politic capital, un act istoric de cea mai mare însemnătate nu doar pentru noi, pentru România, ci, pentru întreg contextul internațional.

Cifrele Comunicatului Comisiei Centrale pentru Referendum, în legătură cu reducerea, de către Republica Socialistă România, cu 5 la sută, a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ne exprimă pe noi toți, ca popor, ca psihologie, cu toate tradițiile și modul nostru de existență, cu modul propriu de acțiune în momente fundamentale pentru destinul tuturor. Cele 16.073.621 de opțiuni, reprezentând totalitatea cetățenilor cu drept de vot ai țării, pentru strălucita inițiativă de pace a președintelui Nicolae Ceaușescu reconfirmă unitatea și fermitatea întregii națiuni în momente-cheie privind marile decizii ale istoriei, care vin în consens cu concepțiile lui politice, de a trăi în pace și înțelegere cu toate națiunile și popoarele, de a preschimba oricând armele pe unelele construcției pașnice, de a asigura copiilor viața și

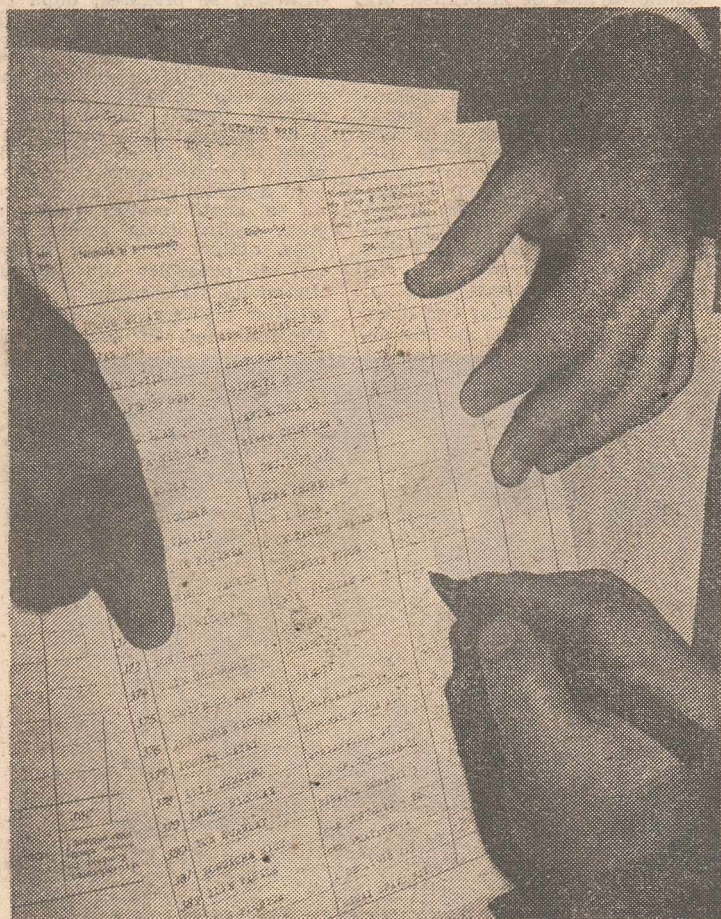
libertatea de a crește demni, neamenințați, între fruntariile patriei moștenite de la străbuni. Așa cum afirma secretarul general al partidului, „tot ceea ce realizăm în România se înfăptuiește împreună cu poporul și pentru popor, întreaga națiune participă nemijlocit la adoptarea tuturor hotărârilor și deciziilor de importanță majoră, inerezător în viitorul său luminos”. Cele 16.073.621 de voturi reconfirmă tradiția istorică românească de a fi consultat sfatul țării întregi, ca poporul însuși să devină propriul său Parlament menit să delibereze și să aprobe să-și ia răspunderea asupra actelor de importanță fundamentală ce-l privesc în totalitate. Iar totodată să-și ia responsabilitatea asupra înfăptuirii acestora.

23 noiembrie 1986 se înscrie astfel în îndelunga cronologie a datelor de preț din istoria neamului românesc. Acest 23 noiembrie 1986 va reverbera, avem speranța, în conștiința tuturor națiunilor și popoarelor. Este primul pas, este primul gest concret în lumea noastră amenințată de spectrul războiului atomic, și în care se vorbește mult, se vorbește cu îngrijora-

re despre dezarmare, despre pace, despre înțelegere, dar în care armele zăngănesc tot mai acut și se acumulează în proporții exponențiale cu sacrificii imense pentru oameni, pentru toate țările, societățile, națiunile. Inițiativa președintelui Nicolae Ceaușescu legiferată de Marea Adunare Națională și aprobată în unanimitate de poporul român de a reduce în mod unilateral cu 5 la sută armamentele, efectivele și cheltuielile militare, demonstrează că pacea se poate menține în mod real nu doar prin măsuri globale, așteptate la infinit și negociate interminabil la masa marilor puteri, ci, mai curînd, prin măsuri concrete, unilaterale și inedite ale oricăruia dintre state, pentru a salva omenirea de la un cataclism nuclear și pentru a da popoarelor șanse la dezvoltare, la depășirea crizelor de tot felul și în primul rînd economice, la depășirea inechității și inegalității între state, la netezirea drumului spre un climat de încredere și destindere, pen-

(Continuare în pagina 5)

C.I. ADAM ■

Vibrantă adunare a păcii

**Preambul
la
referendumul
românesc;
noi chemări
către
popoarele
lumii**

După cum este cunoscut, vinerea trecută, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, a avut loc marea adunare populară a oamenilor muncii din Capitală consacrată dezarmării și păcii. Adunarea s-a constituit într-o vibrantă manifestare a adeziunii tuturor cetățenilor patriei față de hotărârea României de a reduce cu 5 la sută armamentele, efectivele și cheltuielile militare, adoptată și legiferată de Marea Adunare Națională.

În cuvîntarea rostită cu acest prilej — amplă analiză a evoluției situației internaționale, a relațiilor lumii contemporane, ale căilor și modalităților de soluționare construc-

tivă a problemelor fundamentale ale epocii noastre —, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că în centrul atenției întregului nostru popor trebuie să se situeze realizarea exemplară a planului, recuperarea tuturor rămănerilor în urmă, astfel ca la sfîrșitul acestui an să se înregistreze rezultate cît mai bune în toate sectoarele de activitate.

Secretarul general al partidului a arătat că hotărîrea României de a reduce unilateral cu 5 la sută armamentele, efectivele și cheltuielile militare demonstrează cu putere voința nestrămutată a întregii noastre națiuni de a se angaja cu toate forțele și de a participa activ la lupta pentru dezarmare, pentru pace, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noas-

tră, fără arme și fără războaie, a unei lumi a înțelegerii și colaborării pașnice între toate națiunile. Legat de aceasta, în cuvîntare se arată că împrejurările internaționale sînt de așa natură, încît astăzi nimic nu poate fi mai important decît trecerea la acțiuni concrete de dezarmare, la adoptarea unor măsuri care să ducă la eliberarea omenirii de pericolul unui război nuclear nimicitor. De aceea, este necesar să se facă totul pentru oprirea cursei înarmărilor, în primul rînd a înarmărilor nucleare, pentru dezarmare, pentru asigurarea păcii, a dreptului vital al tuturor popoarelor, al tuturor locuitorilor globului la existență, la libertate, la viață, la pace. În același timp, prin reducerea armamentelor, a efectivelor și a chel-

tuielilor militare de către toate statele s-ar economisi fonduri uriașe, care și-ar găsi adevărata menire în lichidarea subdezvoltării, pentru asigurarea dezvoltării economico-sociale a tuturor popoarelor.

Conducătorul partidului și statului și-a exprimat convingerea că întregul nostru popor va demonstra, prin munca și activitatea sa, voința nestrămutată de a înfăptui neabătut politica internă și externă a Partidului Comunist Român, a României socialiste, va demonstra că este hotărît să întărească votul pentru reducerea armamentelor, cheltuielilor și efectivelor militare prin noi și noi realizări, care vor întări și mai mult forța Republicii Socialiste România, vor asigura un loc demn în lume națiunii noastre.

P. NICOARA ■

DA, pentru prezentul și viitorul pașnic al omenirii!

Dimineața zilei de 23 noiembrie. Dimineața unei zile cu adevărat istorice. Zi în care poporul român a fost chemat în fața buletinelor de vot pentru a-și exprima în mod deschis, democratic, opinia cu privire la inițiativa reducerii cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale țării noastre, măsură menită să concretizeze repetatele apeluri la pace și dezarmare formulate de către președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

La secția mecano-energetică a întreprinderii piteștine „Argeșana”, toți cei 602 oameni ai muncii, care lucrează aici, au fost prezenți la ora 6 fix, pentru a participa la referendum. Ion Dumitru, secretarul comitetului de partid al secției, era evident emoționat. „Rezultatele constant bune pe care le obținem în producție, creșterea continuă a întreprinderii noastre și a calității produselor pe

care le realizăm sînt tot atitea argumente ale votului pentru pace. Dorim să avem și pe mai departe liniștea necesară pentru a putea munci cît mai bine. Am discutat cu tovarășii mei de muncă, în zilele care au precedat referendumului, încercînd să deslușim pentru ce, în pofida voinței popoarelor, a celor care produc tot ceea ce alcătuiește civilizația de azi, înarmarea continuă. N-am aflat răspunsuri care să ne mulțumească. Sîntem însă optimiști, avînd credința că semnăturile noastre vor constitui o dovadă a forței unei națiuni care, urmîndu-și conducătorul, face, în mod concret, ceva pentru pace. Exemplul nostru este pilduitor și demn de a fi urmat.”

Am văzut, pe străzile din Pitești, oameni veseli, încrezători în ziua de mîine. Am discutat cu mulți dintre cei ce semnaseră pentru pace, pentru dezarmare. Fără să difere prea mult

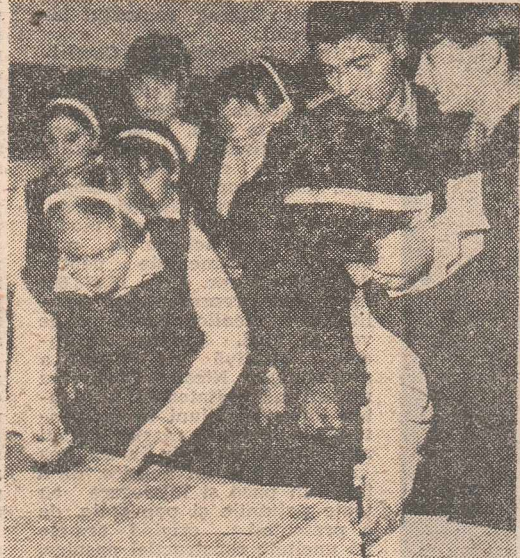
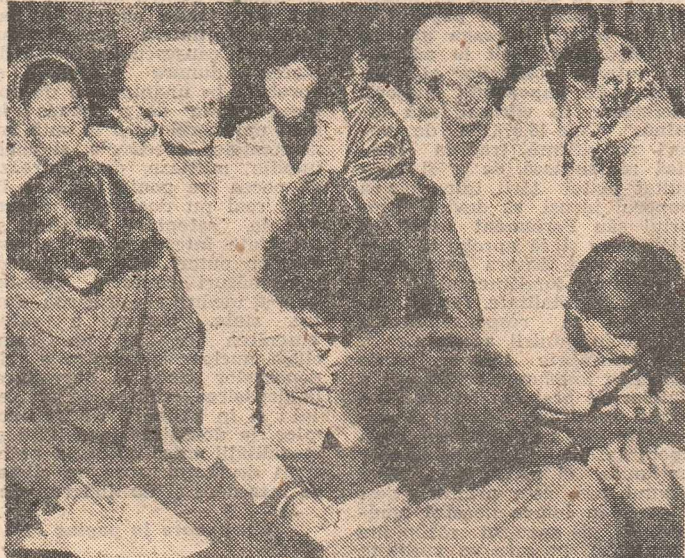
între ele, răspunsurile spuneau despre marea satisfacție a tuturor, satisfacție legată de această nouă inițiativă românească în sprijinul liniștii planetare. Tineri și vîrstnici, bărbați și femei, toți cei cu care am stat de vorbă ne-au spus că responsabilitatea și tăria cu care au rostit DA păcii reprezintă o consecință firească a vibrantelor și lucidelor indemnuri ale secretarului general al partidului, adresate poporului nostru și lumii întregi. „Pentru noi, actorii — ne-a mărturisit Sorin Zavulovici de la Teatrul „A. Davilla” — pacea este tot atît de necesară ca și aerul pe care-l respirăm. Nu poți crea în tensiune, nu te poți bucura de realizarea unui rol mare, pe care fiecare îl visează clipă de clipă, decît atunci cînd oamenii în fața cărora joci sînt fericiți sau dormici de fericire. Or, asta nu e posibil decît în pace. Aceasta este rațiunea pentru care între-

gul nostru colectiv a spus DA inițiativei președintelui țării, spunînd, astfel, DA bucuriei de a trăi, de a visa, de a face artă.”

Acceași atmosferă entuziastă și la Găești, în județul Dimbovița. Marin Avramescu, secretarul Comitetului executiv al Consiliului popular orășenesc, ne spune că încă de la primele ore ale dimineții, toți cei aproape 25 000 de cetățeni înscriși pe listele referendumului s-au pronunțat ferm pentru reducerea cheltuielilor militare, în speranța că această inițiativă românească va fi urmată și de altele, ceea ce ar conduce la sporierea încrederii într-un climat de destindere, pace și colaborare internațională. „Mii și mii de oameni ai muncii, de la marile unități industriale din oraș — Întreprinderea mecanică, cea de frigiderie și aceea de utilaj chimic —, elevii celor trei licee, toți ceilalți cetățeni au demon-

strat, la nivelul unei localități, ce înseamnă unitate de voință, sprijinul acordat de poporul nostru inițiativei de pace a marelui conducător și Erou al păcii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.”

În municipiul de reședință al județului, la Tirgoviște, inginerul agronom Gheorghe Georgescu, directorul Trustului horticulturnii, se pregătea, după ce participase la referendum, să pornească spre una dintre unitățile coordonate de trust. „Ideea de pace este tot ce poate fi mai scump celor ce lucrează în agricultură. Pentru piinea noastră și a copiilor noștri, pentru recolte din ce în ce mai mari, pentru transformarea revoluționară a agriculturii noastre, care nu se poate realiza decît în pace, pentru toate acestea am spus, alături de ceilalți lucrători ai ogoarelor din județul Dimbovița, DA reducerii cheltuielilor militare, efectivelor și armamentelor, cu speranța că,

Întotdeauna, cu poporul pentru popor

În ziua referendumului, în mijlocul muncitorilor de la marea întreprindere „23 August“

După momentul solemn al votării, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au fost înconjurați, din nou, cu multă afecțiune de pionieri și șoimi ai patriei, hora păcii punctând, la rîndu-i, sentimentele de nemărginită dragoste și încredere în gloriosul nostru partid comunist, în conducătorul încercat, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Ziua de 23 noiembrie va rămîne adinc în-crustată în amintirea tuturor cetățenilor patriei care și-au dat votul într-o semnificativă unitate de gînd și voință, pentru reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale țării încă din acest an. De neuitat va rămîne însă această memorabilă zi a Referendumului național pentru puternicul detașament muncitoresc al întreprinderii „23 August“, alături de care au votat secretarul general al parti-

dului nostru, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu. Atmosfera sărbătorească conturează, cu limpezime de cristal, sentimentele de nețărmurită dragoste și simă cu care este înconjurat cel mai iubit fiu al națiunii noastre, omul printre oameni, care de mai bine de o jumătate de secol slujește cu abnegație revoluționară, cu fierbinte patriotism interesele fundamentale ale poporului, cauza libertății, independenței și prosperității României, aspirațiile de pace ale întregii omeniri.

Aceste profunde simțăminte și-au găsit o pregnantă expresie în priminea caldă, entuziastă făcută tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarăsei Elena Ceaușescu, întîmpinați și salutați cu multă căldură, la clubul întreprinderii, de membri ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al

P.C.R., de reprezentanți ai Comitetului Municipal de Partid, ai marelui colectiv muncitoresc bucurestean care i-au aclamat și ovaționat îndelung pe iubiții oaspeți.

Înainte de a părăsi clubul întreprinderii, adresîndu-se ziaristilor străini prezenți la marea vot al păcii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Copiii — și sovietici și americani —, toate popoarele doresc pacea și așteaptă să se facă un gest în această direcție, în acest an sau în anul viitor, să se renunțe la armele nucleare, să se ajungă la înțelegeri. Aceasta este voința noastră, acesta este votul nostru“. Cuvinte piluitoare care dovedesc, o dată în plus, că președintele nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a identificat cu aspirațiile cele mai profunde ale omului și ale omenirii: libertate, securitate, pace!

în timp, acest procent va spori tot mai mult, pînă se va ajunge la fericita zi cînd pe pămînt nu va mai exista nici un fel de armă, deci nici un fel de amenințare. Nu putem concepe că omul, această ființă inteligentă, poate fi propriul său dușman. România, țară a cărei dorință de pace este afirmată, cu fiecare prilej, de către eminentul conducător al partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a oferit omenirii o pildă de înțelepciune, de realism, de atitudine fermă împotriva războiului și distrugerii. Azi, 23 noiembrie 1986, cetățenii țării au fost mîndri, odată mai mult, că sînt români!“

La Titu, în cele 49 de centre din întreprindere și alte 7 de cartier și-au exprimat dorința de viață pașnică peste 13 000 de oameni ai muncii și 1 340 de tineri între 14 și 18 ani. Harnicii locuitori ai orașului au venit la referendum avînd conștiința datoriei împlinite, la nivelul orașului planul la producția marfă fiind depășit, la 23 noiembrie, cu 123.10 milioane lei. Rezultate bune se înregistrează și

la producția fizică (produse electrotehnice în valoare de 24,3 milioane, 15 231 tone de furaje combinate), la export și la productivitatea muncii. Ioan Rizoiu, maistru la atelierul 5 din secția montaj a I.A.E.I., ne-a vorbit pe larg despre realizările colectivului din care face parte și despre modul în care a decurs, aici, referendumul. „Am fost cu toții sub puternica impresie a cuvîntării rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară din Capitală. Simțeam că participăm la un adevărat act istoric, a cărei importanță se va proba în vreme. Am semnat pentru DA, știind că fac acest lucru pentru un viitor eliberat de povara armamentelor, pentru un viitor neamenințat de distrugere atomică. Am spus DA conștient că astfel mi-am adus și eu contribuția la transpunerea în fapt a unei inițiative care marchează în mod concret, realist, Anul Internațional al Păcii.“

Ultimele popasuri ale drumului nostru, drum printr-o zi a păcii, printre oameni dornici de pace, le-am făcut în județul Pra-

hova. La întreprinderea de sere Ploiești, secția Lipănești, am avut de privit spectacolul fascinant al unor lanuri de crizanteme care ar bucura pe cele mai pretențioase îndrăgostite din lume. Șeful secției, Vasile Năftănăilă, și soția lui, numită (cum altfel?) Floarea se întorseseră de la referendum și pregăteau un nou transport de flori. „Cum ar putea niște oameni iubitori de flori să nu fie și iubitori de pace? — se întreabă Vasile Năftănăilă. Fragilitatea și farmecul acestor crizanteme albe reprezintă pentru mine adevăratele simboluri ale păcii. Am spus DA la referendum, gîndindu-mă la florile mele. În decembrie, în plină iarnă, aici se vor găsi frezii. Explozia înfloririi unui strat de flori este un moment unic. Atunci simți frumusețea vieții. Și atunci simți cu adevărat sentimentul stenic al faptului că e pace. Că florile pot înflori în liniște. Că oamenii și le pot dărui, împreună cu un zîmbet și un cuvînt bun. Cei ce doresc pacea nu pot fi decît oameni buni. Și poporul nostru a ară-

tat astăzi lumii întregi că știe judeca sănătos, cu bunătate și că știe acționa pe măsura gîndului cel bun.“

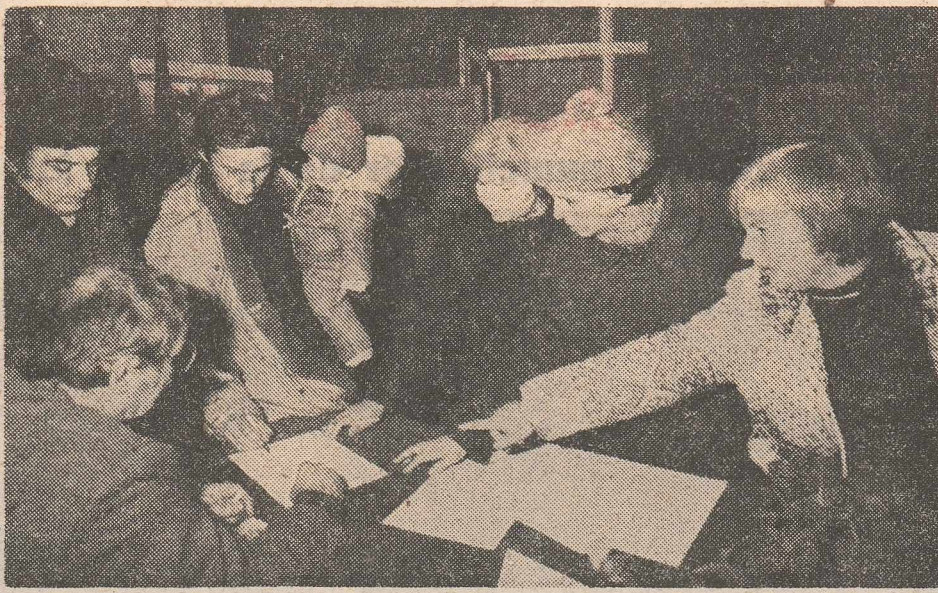
Silvestru Diaconescu, profesor pensionar la Boldești Scăieni, a fost, în '44, imediat după terminarea școlii normale, pe front. La Arad. Avea numai 19 ani. Au trecut 42 de ani de atunci, dar nu poate uita cele văzute. „Am spus DA păcii cu gîndul la ororile, știute de mine, ale războiului. În cunoștință de cauză, adică. Am spus DA și pentru copiii mei — fata fiind profesoară, directoarea liceului industrial din oraș, iar fiul — comandant de navă, om care a străbătut mări și oceane sub pavilion românesc. Vreau ca ei și copiii lor să nu vadă ceea ce am văzut eu. Să cunoască războiul numai din cărți și din filme. Avem, cu toții, a-i mulțumi secretarului general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru această inițiativă care dovedește că este un adevărat Erou al păcii. Numai un om drept și omenos putea lansa o asemenea propunere. Îi sîntem alături într-o iubire de

țară și de liniște pe planetă.“

Tot pensionar este, în același oraș, Gheorghe Bocioacă, acum în vîrstă de 74 de ani. A fost maistru petrolist și este membru al Partidului Comunist din 1944. „Am doi nepoți, un băiat în clasa a XII-a, care a participat la referendum, spunînd, ca și mine și părinții săi, DA, și o fată, la grădiniță. Vă spun, ca om care a făcut frontul, ca petrolist, că rareori mi-a fost dat să încerc o asemenea mare bucurie ca azi. Semnînd în buletinul de vot am simțit un fel de eliberare. Și mi-am zis — da, acum am conștințit prin semnătura mea o dorință arzătoare. Sînt fericit că am apucat această clipă. O clipă care m-a întinerit pentru că văd în față cerul senin sub care vor trăi nepoții și strănepoții mei.“

Ziua de 23 noiembrie 1986 a oferit omenirii exemplul unui popor unit în fireasca-i dorință de pace. Un popor ce-și urmează conducătorul pe drumul muncii rodnice, neobosite, și al vrerii de liniște în care să-și construiască, pe mai departe, destinul. (Continuare în pag. 4)

Pentru cerul lumii senin !

Ca în altele momente din istoria sa multiseclară, Iasiul, reprezentativă vatră de cultură și civilizație românească, devenit în anii socializării, cu deosebire în cele două decenii ale Epocii Nicolae Ceaușescu, un puternic centru industrial și muncitoresc, a fost conectat, duminică, cu întreaga țară, la marele eveniment al țării. Din zecile de unități de pe cele trei platforme industriale ale Iasiului, din puternica cetate științifică și universitară, din instituțiile cultural-artistice care-si măsoară vârsta în secole de existență, din zecile de școli și licee, din cartierele muncitorești cu nume de încărcată rezonanță istorică — Dacia, Mircea cel Bătrîn, Alexandru cel Bun, din întineritele orase Pâncăși, Hirău și Tg. Frumos, din marile comune ce aspiră la statutul de localități urbane, cum sînt Rădăușeni, Fălcăuș, Tîbănești, Bivolari sau Poșta Illoaie, de peste tot, mii și mii de oameni ai muncii, tineri și vîrstnici, bărbați și femei au răspuns ca unul la marea chemare pentru pace, pentru construcția pasnică a României socialiste. Fiecare semnătură asternută pe buletinele de vot a însemnat și înscrisă un gând de pace, o dorință pornită din inimă pentru liniștea acestui sfîrșit de secol și de mileniu, pentru viața în siguranță a celor din milenii, pentru eterna ființare a omului, pentru fericirea și bunăstarea lui, Clipa solemnă a responsabilității civice și patriotice, a opțiunii în fața buletinelor de vot a însemnat pentru fiecare altceva, dar pentru toți a fost și rămîne dorința unanimă de pace, de susținere a inițiativei luate de România socialistă, de strălucitul ei conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Firăreasa Trandafira Fabricantului, Erou al Muncii Socialiste, a semnat cu gîndul la noile planuri de dezvoltare a întreprinderii „Tesătura”, una din cele mai vechi unități economice ieșene, care în acest cincinal își va schimba radical fizionomia atît prin extindere cît mai ales prin modernizarea țesătoriei și a secției de finisaj.

Prim-otelarul Virgil Sandu, de la Combinatul de utilaj greu, ctitorie ieșeană a Epocii Nicolae Ceaușescu, si-a pus semnătura pe buletinul referendumului

pentru ca și peste ani și ani din cuptorul de 100 de tone, de fabricație integrală românească, să curgă numai oteluri speciale destinate producției bunurilor materiale. „Asa cum astăzi se mîndrește cu faptul că el produce otel pentru brăzdale de plug, pentru unelte pasnice de muncă, tot așa dorește ca și otelarii ieșeni ai mileniului trei să adauge, la cele peste 130 mărci de otel asimilate, alte și alte mărci destinate în exclusivitate făuririi de bunuri destinate omului și nu distrugerii lui.

Cei 22 000 de oameni ai muncii din unitățile pășcănene si-au unit glasurile și semnăturile pentru ca orașul dintre Siret și Moldova să se înalțe cît mai frumos pe coordonatele civilizației socialiste, să-si continue opera de innoire urbanistică. Ei au semnat pentru ca faptele lor de muncă să aducă în viitor noi titluri de Erou al Muncii Socialiste, urmînd exemplul destoinicului colectiv de la Întreprinderea de tricotaie și perdele, distins de două ori consecutiv cu acest înalt titlu de hărnicie și de vrednicie.

Faptul că județul Iasi a încheiat printre primele din țară participarea cetățenilor la referendum demonstră că toți locuitorii săi și cu deosebire cei peste 23 000 de studenți, 10 000 de cadre didactice din învățămîntul de toate gradele, 3 400 de cercetători și oameni de știință, 19 000 de oameni de cultură și artă, zeci de mii de elevi s-au alăturat lucrătorilor din industrie, construcții, transporturi, agricultură, din comerț și sănătate, din celelalte ramuri de activitate spunînd într-o impresiionantă unitate de gînd și voință un DA hotărît pentru pace și dezarmare, pentru construcția pasnică a României, pentru dezvoltarea liberă a popoarelor.

Prin opțiunea lor responsabilă în favoarea lucidei pozitii de susținere a acțiunii privind reducerea armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare, cei peste 550 000 de cetățeni înscrisi pe listele referendumului — muncitori, maistri, tehnicieni, ingineri, savanți, țărani cooperatori, oameni de cultură și artă, pensionari, elevi, studenți — toți au fost părtași duminică la înscriserea unei pagini de aur în istoria țării, în săvîrșirea împreună cu întregul popor român a unui act de pionierat în activitatea și politica internațională actuală.

În apărarea vieții

Pentru a ajunge la oricare dintre cele 82 de puncte de votare, cîte au fost amenajate în centrul universitar Timișoara — în institute, facultăți, secții —, drumul te poartă prin fața a numeroase amfiteatre, săli de seminarii, laboratoare, ateliere, moderne spații de cercetare și proiectare; toate, dotate în concordanță cu imperatiile noii revoluții în formarea specialiștilor de mine. Imaginile de pe panourile care flanchează coridoarele celor patru institute timișorene de învățămînt superior înfățișează aspectul la zi al puternicei cetăți universitare, creația Epocii Nicolae Ceaușescu, răsîmp în care s-au ridicat, printre alte obiective de referință ale vieții economico-sociale și culturale timișene, edificii precum noul complex de studiu, muncă și cercetare al Institutului agronomic, clădirile facultăților de electrotehnică, construcții, tehnologie chimică, noi cămine, cantine, săli de sport, stadioane. Ziua de azi, adică, prefigurînd firesc ziua de mine.

Pentru acest mine au spus DA cu emoție, cu mîndrie și răspundere cadrele didactice, cercetătorii, cei aproape 10 000 de studenți de la cursurile de zi ale Institutului politehnic „Traian Vuia”, Institutului agronomic, Institutului de medicină, animații, cu toții, de gînduri și sentimente strîns legate de acest moment cu largi răsfrîngeri în cugetul și simțirea fiecăruia dintre ei. „Activitatea mea de medic, de cadru didactic, remarcă conf. dr. Petru Drăgan, secretarul Comitetului de partid al Institutului de medicină, este dedicată sănătății oamenilor, formării medicilor de mine. Este logic, este omenește, să tindem spre soluționarea marilor probleme legate de apărarea vieții, să aspirăm spre vindecarea unor boli ale secolului care seceră încă multe vieți. Sănătatea, viața sînt rostul superb al muncii noastre. În acest sens am spus DA”.

„Strădania noastră de zi cu zi este îndreptată spre țelurile înălțătoare ale creației pașnice, puse în slujba afirmării personalității umane, a progresului, afirmă șef de lucrări dr. Irina Nicoară de la Universitatea timișoreană. Spunînd azi DA, exprimăm hotă-

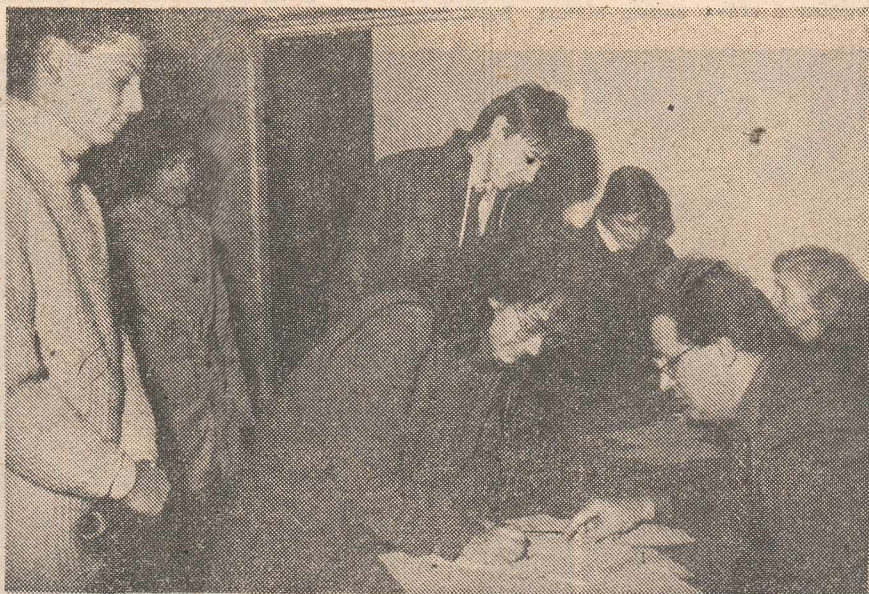
rirea întregului corp profesoral, a tuturor studenților, de a munci cu întreg devotamentul pentru realizarea sarcinilor care stau în fața învățămîntului românesc în făurirea destinului comunist al patriei”. „Reducerea cheltuielilor militare — spune prof. dr. ing. Ioan Vintilă de la Institutul agronomic — și transformarea unor arme în pluguri oferă economiei naționale noi mijloace financiare pentru a dezvolta știința și tehnologia, învățămîntul și cultura”. „Minunat exemplu pentru toate popoarele lumii, hotărîrea aprobată astăzi se bucură de acordul unanim, entuziasmat și fierbinte al fiecăruia dintre noi, subliniază prof. dr. ing. Tiberiu Mureșan de la Institutul politehnic. Sînt deosebit de mîndru că o asemenea inițiativă a pornit spre lume din patria noastră la propunerea ctitorului învățămîntului modern românesc, tovarășul Nicolae Ceaușescu”. „Mă întrebăți ce gîndesc acum? Mă gîndesc la milioanele de oameni care au murit în ultimul război mondial, la milioanele care au murit în toate războaiele dinainte și care niciodată nu au fost întrebăți, niciodată nu au putut să aleagă. Nu știu decît din auzite, relevă studenta Margareta Biro, președintele Consiliului UASC din Universitate, m-am născut și am trăit în pace. Vreau cu toată ființa mea ca toți tinerii lumii de mine să trăiască, să muncească, să iubească în pace !”.

O hotărîre ce poartă semnătura țării

Încă din primele ore ale dimineții, marea platformă industrială a municipiului Zalău a fremătat de lume. Același freamăt, aceeași atmosferă sărbătorească domneau și pe străzile orașului, în școli ori licee, în întreprinderi sau instituții. Pașnica populație a meleașurilor sălăjene, români, maghiari și de alte naționalități s-a prezentat la punctele de votare în cadrul marelui referendum național pentru a-si exprima adeziunea față de strălucita inițiativă a președintelui republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind reducerea de către România, încă din acest an, cu 5 la sută a

armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare. Printre zecile de mii de cetățeni care au venit să spună un „DA” hotărît Făcii 1-am întîlnit și pe veteranul de război Gheorghe Perneșiu. A cunoscut ororile și ale primului și ale celui de-al doilea război mondial. Rănile lui sînt cicatrizate de mult, dar în adîncul sufletului durerea încă mai mocnește. Durere și speranță; „speranța că porumbeii își vor găsi și astăzi și mine și mereu culoare de zbor deasupra planetei Pămînt. A luptat și la Mărășești și în Munții Tatra, dar nu-i face mare plăcere să-si aminteaască de acele momente. „Au fost zile, imi mărturisese dînsul, cînd nu aveam loc pe pămînt pentru talpa cizmei, călcam numai pe cadavre. Am văzut de mai multe ori moartea cu ochii mei. De aceea astăzi mi-am pus semnătura pentru un „DA” ferm în favoarea păcii dîndu-mi adeziunea la strălucita inițiativă concepută de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Nici copii, nici nepoții mei nu vreau să mă treacă prin ce am trecut eu, nu vreau să cunoască ororile războiului. Și pilda noastră, zic eu, ar trebui urmată de toate neamurile pămîntului, de toți cei care iubesc viața.

Printre cele dinții care și-au pus semnătura pe buletinele pentru referendum la Filatura de bumbac din Zalău a fost și muncitoarea Aurica Ielciu, mamă a cinci copii, lucrătoare la secția ring din cadrul întreprinderii. „Copiii mei nu pricep sensurile cuvîntului război, ei cunosc cerul senin și pacea. Dar eu care am avut tată dispărut în cel de-al doilea război mondial am venit să-mi exprim opțiunea, să spun un „DA” păcii pentru că numai astfel copiii mei se vor putea bucura de tot ce le-a dat viața. Inițiativa de pace a țării noastre este un exemplu demn de urmat și pentru celelalte popoare ale lumii, pentru că și acolo există copii care vor pe cer să zboare porumbeii albi, nu rachete. Imi exprim și cu această ocazie via recunoștință și neîțarmurita prețuire față de activitatea neobosită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, inițiatorii propunerilor de deosebită importanță pentru dezarmare și pace, pentru securitate și progres în lume”.

Rodnicul dialog româno-iugoslav

Tovarășul

Nicolae Ceaușescu,

președintele Republicii

Socialiste România,

și tovarășul Sinan Hasani,

președintele Prezidiului

Republicii Socialiste

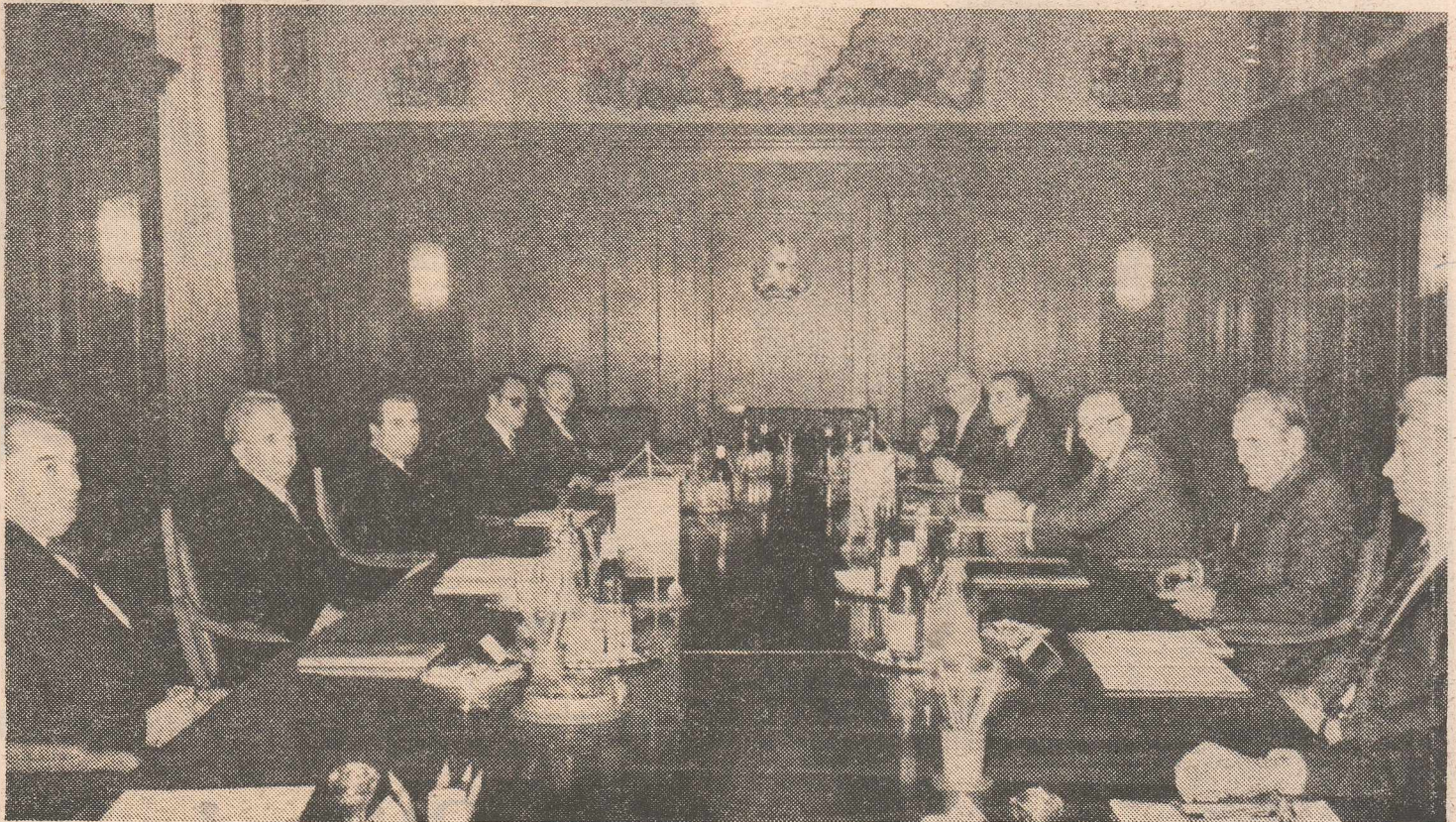
Federative Iugoslavia,

au jalonat

noi perspective relațiilor

de prietenie și colaborare

româno-iugoslave

Intemeiate pe vechi și bogate tradiții de luptă comună, de-a lungul veacurilor, pentru realizarea aspirațiilor de libertate, independență și progres social ale popoarelor noastre, relațiile de prietenie și colaborare româno-iugoslave au cunoscut o dezvoltare fructuoasă. Aceste relații se ridică continuu pe trepte tot mai înalte și capătă mereu noi dimensiuni, având ca bază trinitică principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, principii de o importanță decisivă pentru întărirea prieteniei, a bunei vecinătăți, a cooperării în cele mai diferite domenii, a încrederii și înțelegerii. O ilustrare a dezvoltării ascendente a relațiilor româno-iugoslave este și recenta vizită oficială de prietenie făcută în România, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, de tovarășul Sinan Hasani, președintele Prezidiului Republicii So-

cialiste Federative Iugoslavia. Inscrind-se pe linia tradiției statonice prin întevederile frecvente ce au avut loc între tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito, întâlnirile româno-iugoslave la cel mai înalt nivel au prilejuit, de fiecare dată, reafirmarea voinței ambelor părți de a intensifica și extinde conlucrarea pe cele mai diferite planuri, de a pune în valoare condițiile favorabile pe care le oferă potențialul în continuă creștere al economiilor celor două țări și vecinătatea lor geografică, au stabilit obiective de cea mai mare importanță pentru largă dezvoltare a relațiilor și schimburilor bilaterale. De asemenea, a fost reafirmată dorința de conlucrare activă pe plan internațional.

Toate acestea s-au vădit și cu prilejul întâlnirii de săptămîna trecută dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Sinan Hasani. În timpul convorbirilor oficiale s-a acordat o atenție deosebită relațiilor politice și economice dintre cele două țări. A fost subliniată hotăr-

rea României și a Iugoslaviei de a depune eforturi în continuare pentru lărgirea și diversificarea schimbului de mărfuri, a cooperării industriale și a specializării de lungă durată în producție. A fost apreciată ca un exemplu de edificare de mari obiective prin eforturile comune ale celor două țări construirea sistemelor hidroenergetice și de navigație Porțile de Fier I și Porțile de Fier II. Ce doi președinți au convenit să se facă eforturi în continuare în scopul dezvoltării colaborării și cooperării în domeniile electronicii, electrotehnicii, construcțiilor de mașini, chimiei și petrochimiei. Au fost, de asemenea, abordate și probleme ale situației internaționale actuale.

Prin importanța și prin întrega sa desfășurare, noul dialog la vîrf româno-iugoslav se înscrie ca un moment de seamă în dezvoltarea prieteniei, colaborării și solidarității dintre partidele, țările și popoarele noastre, atît pe plan bilateral, cit și în sfera vieții internaționale.

Acum, cind nu este prea tîrziu

La fel ca toate localitățile țării, și Capitala a cunoscut duminică, 23 noiembrie, o animație deosebită. Cu mult înainte de revărsatul zorilor, străzile și marile bulevarde ale Bucureștiului fremătau asaltate de multimea celor ce se îndreptau grăbiți spre locurile de muncă, spre centrele și punctele de votare.

Am avut prilejul să cunoaștem în aceste momente, în acest început de zi istorică pentru inregul popor român, colectivele citorva unități reprezentative din sectoarele 3 și 4: Intreprinderea „23 August”, Complexul BIG Borcenii, Liceul Gheorghe Șincai, Spitalul de pneumoftiziologie (secțiile 2 și 3), Intreprinderea „Adesgo”. Dincolo de diferențierile datorate profilului specific, în ziua referendumului ele aveau să-și dovedească unanimitatea sentimentelor, unitatea de voință și acțiune, spunînd un DA hotărît pentru dezarmare, pentru pace, pentru viață, pentru construcția pașnică.

Iată cîteva declarații și opinii, gânduri și sentimente exprima-

te cu îndreptătită mîndrie de cîteva dintre participanții la referendum:

ION NADOLU, Iezor la Intreprinderea „23 August”: Noaptea dinaintea referendumului mi s-a părut poate cea mai lungă și am așteptat cu cea mai mare nerăbdare sosirea dimineții de duminică 23 noiembrie. Voiam să-mi exprim cit mai grabnic opțiunea și de aceea am și venit printre primii la punctul de votare din Secția mecanică 1. La ora 6 fix am spus DA din toată inima pentru reducerea armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale României, întărit prin marea autoritate, prin deosebitul prestigiu al conducătorului iubit și stimat al națiunii noastre, al înțelului cetățean al țării. Pentru că trebuie recunoscut cu puterea unui mare adevăr că inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu reprezintă, în actualele condiții internaționale, un act politic de însemnătate istorică pentru prezentul și viitorul pașnic al țării și al întregii omeniri.

Ca și toți tovarășii mei de muncă, cu care am votat împreună încă de la prima oră a dimineții și între care aș aminti

pe Profir Vlad, Ion Trofin, Nicolae Savu și Ivan Marin, eu cred că, în actualele condiții internaționale destul de încordate, singura alternativă a supraviețuirii și iesirii omenirii din impas este pacea.

CORNELIU BORUNDEL, medic primar, șef de secție la Spitalul de pneumoftiziologie: Încă de la început, de cind am citit din ziare și reviste, de cind am aflat din emisiunile radio și tv despre noua inițiativă de pace a tovarășului Nicolae Ceaușescu privind reducerea cu 5 la sută a cheltuielilor militare și a efectivelor armate ale României, mi-am zis: iată o nouă propunere concretă, cit se poate de chibzuită, a conducătorului partidului și statului nostru. Vedeli dv., noi, medicii, și toți cei ce lucrăm în halate albe, dorim să ne îngrijim în liniște de apărarea sănătății oamenilor, de redobîndirea acesteia cind ei și-o pierd temporar. Aceasta nu se poate face cu succes decit în climat de pace, nu în condițiile războiului sau zdrăngnitului de arme, oricit ar fi ele, armele, de sofisticate. N-avem nevoie de bombe ori de gloante pentru ucidera oamenilor. Noi avem

nevoie de aparate perfecționate și de medicamente îndestulătoare pentru a preveni îmbolnăvirile și a apăra sănătatea oamenilor. Logic deci că între pace, dezarmare și sănătatea oamenilor este o strînsă legătură. Și eu, ca și ceilalți tovarăși ai mei de muncă, ne-am exprimat de aceea fără rezerve acordul nostru total față de noua propunere și inițiativă de pace a tovarășului Nicolae Ceaușescu și am zis DA dezarmării și reducerii unilaterale a efectivelor armate ale țării.

Am venit cu inimi deschise în întimpinarea referendumului de azi. Iar faptul că pînă la această oră (8,30 — n.n.) întregul nostru colectiv medico-sanitar, împreună cu cei 122 bolnavi internați, ne-am exprimat afirmativ adeziunea la generoasa măsură, vine să confirme o stare de spirit dintre cele mai optimiste.

Grupaj de MIHAI STĂNESCU, GEORGETA ȘTEFĂNESCU, DAN MUCENIC, CONSTANTIN LUPU, ILDICO ACHIMESCU și VIOREL VARGA

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU și PAUL AGARICI

Am exprimat un crez, am pecetluit o tradiție

(Urmare din pagina 1)

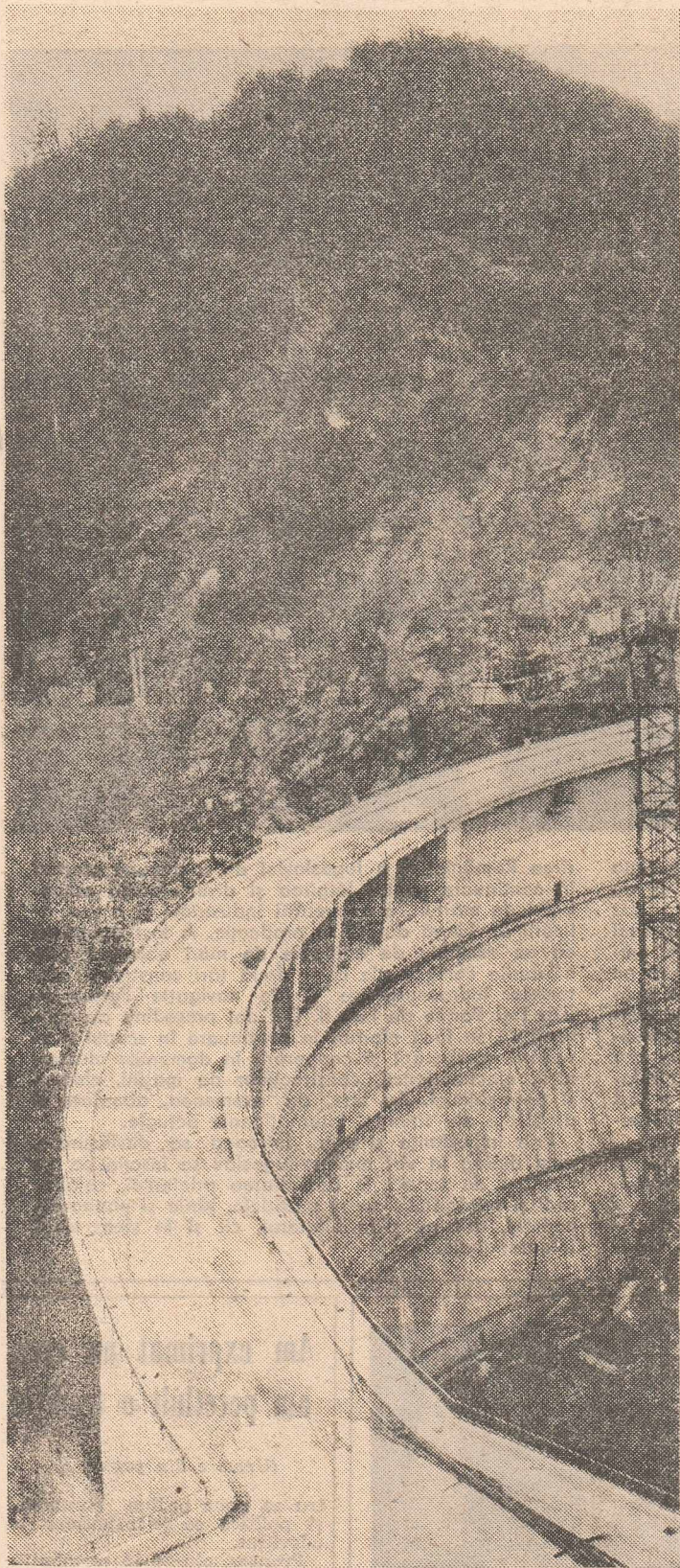
tru ca noua ordine economică și politică să se instaureze cu adevărat.

Pronunțîndu-se în unanimitate pentru această măsură luată de partidul și guvernul nostru, știm că acești 5 la sută, pentru anul 1987, înseamnă milioane și milioane de lei afectați vieții și bunăstării noastre, pentru a ne moderniza economia, industria și agricultura, a o face astfel mai puternică, întărind însăși capacitatea de apărare a țării, pentru a ne înfrumuseța orașele și satele, pentru a construi locuințe, școli, spitale, edificii social-culturale, pentru alocația copiilor ce se vor naște, pentru artă și cultură, pentru desăvîrșirea personalității umane.

Știm, totodată, că nu pun în nici un fel în pericol securitatea statului, linistea de care avem nevoie ca de însuși acul pe care îl respirăm și pămîntul pe care trăim, intru a ne continua opera de renaștere modernă a patriei, de construcție socialistă, de așzare a ei, încă înainte de sfîrșitul mileniului, pînă în 1990, în rîndul țărilor mediu dezvoltate.

Meditînd asupra tuturor implicațiilor și semnificațiilor referendumului de la 23 noiembrie, ne îndreptăm gîndul și spre caracterul exemplar al noii idei românești, pe care am afirmat-o cu noblete ca pe un standard al păcii, și nu visăm că ar putea să fie estimată altfel. „Înțelegem — afirma secretarul general al partidului, la marea adunare populară din Capitală ce a precedat referendumul — că măsurile pe care le ia România nu pot schimba cursul de înarmare, dar am ajuns la concluzia că pot exercita o influență și pot demonstra că trebuie — pornind de la răspunderea față de viitorul popoarelor, al tineretului, al copiilor — să se treacă la dezarmare, să se treacă de la declarații la fapte”.

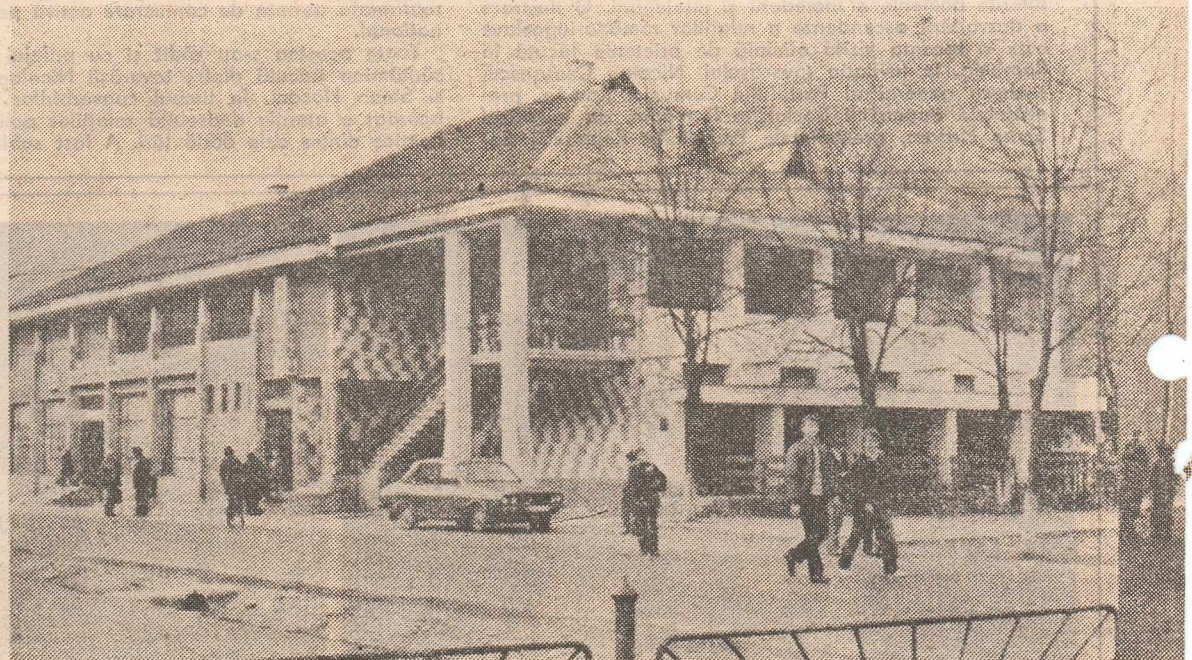
INVESTIȚII
PENTRU ZIUA DE MÎINE

Valea Frumoasei, mai frumoasă ca oricind prin însemnele inteligenței și muncii creatoare. Fotografiiile noastre vă înfățișează unul din noile baraje, arterele și creierul tinărului organism energetic, căderii și străzi durate pe locul unor străvechi așezări pastorale, precum și pe cițiva din cci ce transformă apele în lumină.

Ctitori și ctitorii pe Valea Frumoasei

Indiferent de anotimp, Valea Frumoasei nu-și dozminte numele. Și nici renumele, desigur. Este o realitate ce-și revendică rangul unei figuri de stil inspirat alică. O metaforă, dacă vreți, dar care s-a extins între timp de la o palmă de riu la o vale ce măsoară aproape 100 de kilometri de la obrișile Sebesului la contopirea lui cu Muresul, la Alba Iulia. Nu s-a putut afla cine a botezat-o astfel, dar cu siguranță că cel ce a scăpat pentru prima dată din gură denumirea de Valea Frumoasei a avut suflet de poet. Așa gîndea poate și marele Sadoveanu în timp ce-și așternea pe hîrtie minunatele povestiri despre pescuitul de păstrăvi sau vinatul cocșilor de munte.

Poarta dinspre sud, prin care se intră în perimetrul triunghiular al județului Alba se deschide aici, între izvoarele Tărtăraului și Sălanelor, iar peisajul ce ți se înfățișează nu-și are egal. Mai ales acum cînd cupolele timide ale brîndușelor își pregătesc sălașul pentru iarnă în puful rece, al primii zăpezi. Doi mesteri a avut această vale în siragul de ne-ncuprins al anilor. Natura și omul. Cam cît le-a trebuit apelor să ferăstruiască în singurătate muntele și să-și croiască drum spre luncile domoale iar nu se poate ști. Cert este însă că din această zbatere s-a plă-

mădit frumusețea cu totul aparte a acestor locuri.

Cine vorbește în ultimii ani despre Valea Sebesului, trebuie să accepte și sinonimul de Valea Luminii. El s-a născut treptat din lupta oamenilor cu vijelia apelor pentru a le sublima în lumină. Și forță, în același timp. Toate schimbările petrecute într-un spațiu atît de întins, o adevărată regenază a văii, se datorează hidroenergeticienilor. Adică acelei categorii de constructori care, cu romantismul lor caracteristic, durează în locuri mult prea puțin umblate îndrăznește mărturia ale civilizației contemporane. Noile cetăți — al căror unic însemn heraldic îl constituie o stea, semnificînd strălucirea intensă a luminii zămislite în strînsarea muntelui — sînt un rezultat firesc al ingemării forței cu inteligența.

Prima hidrocentrală, cea de la Gilceag, a început să pulseze în sistemul energetic național la 11 aprilie 1980. Se incheia astfel o primă etapă de rodnice eforturi care au debutat cu 2-3 ani mai în urmă cînd întocga vale a devenit un vast șantier. Au răsărit treptat coloniile muncitorilor de la Fetifa, Prigoana, Tău, Dobra, Săsciori și Petrești. Micș orașele, în adevăratul înțeles al cuvîntului, în care constructorii și familiile lor se bucură de toate atribuțiile unei vieți moderne. Apa necesară

puterii în mișcare a turbinelor celor două hidroagregate, cu o putere instalată de 75 MW fiecare, este asigurată de acumularea de la Oasa, o „mare” carpatină care va cuprinde în final circa 130 milioane mc de apă. Adunată de Frumoasa pe cursul său superior și zăgazuită de un baraj în corpul căruia a fost strămutat un munte: mai bine de 1.900.000 mc de anrocamente.

Astfel riul a fost pus la lucru iar județul Alba s-a inseris în rîndul producătorilor de energie electrică. Cu mențiunea că cea produsă la Gilceag, Șugag, Petrești sau la Săsciori — hidrocentrală a cărei construcție se apropie de finis — este cea mai ieftină obținută pe riurile interioare ale țării.

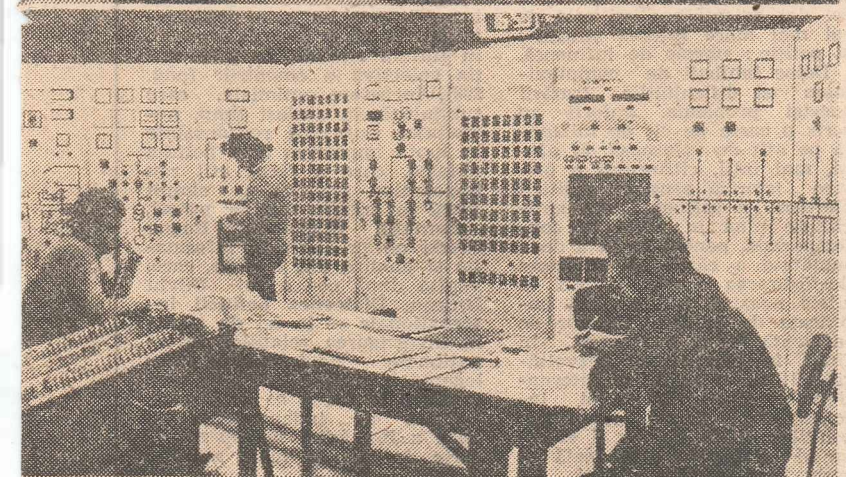
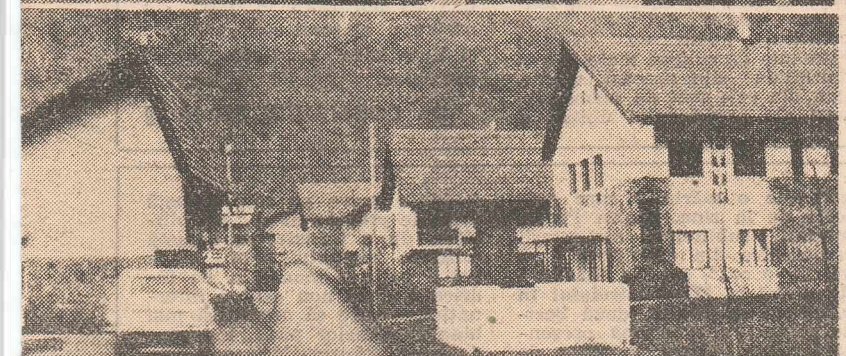
Zeci de kilometri de galerii (de aducțiune, de fugă, captări secundare, puțuri forțate), uriașe cantități de rocă excavate și deplasate spre alte locuri decît cele rezervate inițial de natură, sute de mii de metri cubi de betoane turnate, mii de zile — și nopți de muncă îndirjită pentru a da chip unei noi geografii, multe victorii dobîndite în bătaia cu vitregia condițiilor din subteran, mai ales, dar și poticneli, fețe luminate de zîmbete largi, dar și fizionomii marcate de necaz lată pe scurt principalele capitole ale cronicii neșterse care a însoțit la tot pasul munca de modelare a cursului nou al riului de lumină.

Dar lupta pentru energie, pentru forță și lumină, nu se va opri aici. Păcănitul sacadat al perforatoarelor, bubuitul amplu al dinamitei ce dislocă stîncă din calea oamenilor, excavatoarele și basculantele de mare capacitate își vor semna prezența la ctitorirea unor alte hidrocentrale amplasate atît în amonte de Oasa cît și după Petrești, la vale. Și nu peste mult timp. Acțiunea atingerii unei puteri instalate de circa 400 MW este pe „rol” și după emiterea notei de comandă va începe organizarea de șantier. Noi locuri călcate de constructori, noi așezări pe Valea Frumoasei. În perspectiva actualului cincinal, Șugagul — patria oierilor din județul Alba — va deveni centru urban. Lucru nevisat doar cu o generație înainte. Ideea amenajării hidroenergetice a riului Sebes aparține unui localnic — inginer din Lancrăm, nepot al lui Blaga, iar transpunerea acesteia pe hîrtia de cale a fost asigurată de un colectiv condus de Ilie Jan, care i-a fost elev. Acum, stafeta proiectării noilor cetăți de lumină a fost preluată de specialiști mai tineri în hidroenergetică.

La planșetă ca și pe șantier. Cîteva nume din sutele și mîile care au ilustrat nobila acțiune de transformare a naturii pe meleagurile de vis ale Văii Sebesului, se cuvine însă a fi reținute, indiferent de locul în care cei ce le poartă se află în

prezent, Ioan Moga, cel care bătut primul țărș pe viitor mare șantier venind cu tot labalicul de la Lotru, direct potecile bătute de căprioară Ioan Andreoaia, Mircea Blăru, Ștefan Pop, Ioan Secălea Ștefan Pușcasu, Alexandru I. dejde, Ioan Andreica, Isai T. lea, Filian Șerban, Francisc I. gedus, Grigore Dumitru, Gav. Domșa, Alexandru Lenția, Do. Găbudeanu ș.a. sînt oameni ce indiferent de funcția trecută cartea de muncă, au lăsat să ne vizibile nu numai pe Sebes și pe Arges, Dunăre, iar și chiar și la Bicaz, Mindri că și ales în viață un drum pe cît greu pe atît de frumos, ei lăsa, întocmai ca în legea Mesterului Manole, cite o lăcată din ființa lor în fiecare ctitorie pe care reușesc să înalte, dăinuind în timp ca măreția locurilor pe care străbat în halne de lucru. I. de ce, ori de cîte ori aprind un bec și încăperea este inundată de lumină, să ne gînc puțin, în semn de omagiu, și fapta eroică a celor care transformat o realitate în rătăforă aici pe Valea Sebesu cunoscută în marea noastră teratură ca Valea Frumoasei în noua geografie economică patriei, ca Valea Luminii.

NICOLAE EDITOIU
IOAN BASCA

Fotografii de ELENA GHERA

Plimbări tandre cu Cristi; în fiecare seară alte povești pentru ei; nedesparțită de aparatul de fotografiat, dezvoltază imagini „culese” în parc, în grădina; într-o fugă intră în magazine după timbre, pentru colecția pe care a început-o când avea vîrsta puștiului; o dată pe săptămîna melomana „rupe” din timp pentru o seară la Filarmo-nică; gospodăria casei, enumerată ultima, dar nu în ultimul rînd, o împarte cu soțul; am re-zumat viața Corneliiei Rotaru, după orele cînd pleacă de la Centrala industriei confecțiilor București, unde este director ad-junct al Centrului de calcul elec-tronic.

„Mereu în priză” este expresia favorită nu numai a doctorului în științe economice, ci a tuturor celor care prețuiesc timpul. Orice secundă, dacă se poate introduce în calculator, de ce nu? Pentru că și el este parte integrantă din viața Corneliiei Rotaru. În biroul său, cit o mică sală de așteptare, două glaste ieftine înobilate, mereu de prezența florilor proaspete. Acum sînt de sezon crizante-mele, albe și mov. Cine intră se apleacă să le soarbă mirosul, deși sînt de seară. Apoi, cu plă-minii încălcați de anotimp, ridi-că privirea către blonda direc-toare adjunctă. Fac la fel.

— 200 de terminale este, in-tr-un fel, ridicarea Centrului de calcul la puterea 200?

— Pentru exactitate, avem posibilitatea să conectăm calculatoarele noastre cu 200 de termi-nale, acum lucrăm doar cu 100. Oricum, puterea de informare, de comunicare și, în ultimă in-stanță, de decizie a Centralei de confecții a crescut enorm.

— Fără a mai fi o noutate în peisajul industriei naționale de confecții (ceea ce ne bucură, prin repetare forța crește) în acest moment dețineți un atu important...

— De acord cu dumneavoastră, dar pentru a fi siguri că vorbim aceeași limbă, nu credeți că ar trebui să explicăm ce este terminalul?

— Aveți înclinații reportericești?...

— Sînt mulțumită cu ceea ce sînt, absolventă a Academiei de Științe Economice, seria 1963. Rămînem la sugestia mea?

— Terminalul este...

— Centrul de calcul este conectat la Centrală prin cele 200 de „fire” care preiau și trans-mit datele de producție. Dacă admiteți comparația centrul de calcul ar fi creierul și termi-nalele — sistemul nervos...

— Puterea instalată a Centra-lei de calcul acoperă în tota-litate nevoile de producție ale Centralei?

— Chiar cînd vom lucra cu toate cele 200 de terminale va fi insuficient pentru cuprinde-rea centralei. Strategia dezvoltării sistemului de informare va continua pe baza unui program pînă în anul 2000, cînd întreaga activitate economico-socială va fi în proporție de 90 la sută in-formatizată.

— De ce nu 100 la sută?

— Pentru că ar însemna auto-

matizarea deciziei umane, ceea ce nu se va întîmpla niciodată. Calculatorul furnizează conducă-torilor de întreprinderi, toate elementele necesare, hotărîrea însă le va aparține întotdeauna.

— Cum folosiți terminalele?

— Vă dau un singur exem-ple. Vrem să cunoaștem la ora 12.00 cit s-a realizat într-adevăr, nu pe hirtie, din planul zilei. Secțiile transmit cantitățile în culori, modele, măsuri, prețu-riile. Calculatorul combină in-formatiile dispartate și transmite valoarea totală.

— Fără calculator cit timp ar necesita această operație?

— Nici n-ar fi posibil să cu-noaștem în aceeași zi asemenea cifre. Nu există atîția „alergă-tori” să adune datele de la toate secțiile, iar prelucrarea manua-lă ar necesita citeva zile, în loc de ore cu ajutorul calculato-rului.

...O mică intrerupere la cal-culator reclamă prezența Cor-neliiei Rotaru. Între timp, trans-form dialogul într-o declarație

O poveste pentru mai tirziu

de dragoste pentru profesiune și cultură. Tînăra directoare ad-junctă nu mi-a mărturisit, dar deduc că ar fi putut fi regizor de teatru. Are atîta înțelegere și chemare pentru distribuții, fler pentru decoruri, găsește cea mai potrivită nuanță în in-terpretare, „vede” punerea în scenă, încît cei doi instructori Victor Moidovan, Cristina Sta-mate, nu numai că o consultă, dar îi retin toate sugestiile. Ci-teste mult, îndeosebi piese de teatru, este informată asupra tuturor spectacolelor din țară, este cronicarul anonim din fo-toliul 13. Nu este deloc străină de „Jansarea” pe orbita artisti-lor amatori a cîtorva muncitoa-re din Centrală. Diana Gheorghian, de la prima apariție pe scena clubului, a fost remarca-tă, a luat premiul I la Festiva-lul național „Cîntarea Româ-niei”. De patru ani este studen-tă la seral, la Institutul de tea-tru și artă cinematografică „I. L. Caragiale”, și dimineața este punctuală la programul Centralei, Florentina Constantin a trecut probele de fotogenie și actorie pentru un film semnat Lucian Bratu. La teatru „Con-stantin Tărăse” în „Pompiliu de Pompadur” sala o aplaudă frenetic. Dimineața, punctuală la program, nu strecoară nici o gresală în textele pe care le dactilografiază. Leona Iancu, la ultima ediție a concursului de teatru pentru amatori „Masca de aur” a luat premiul I și a fost interpreta unui rol impor-tant în filmul regizorului Cristi-ana Nicolae „Al patrulea gard de lingă debarcader”. În fiecare

dimineață, punctuală la pro-gram, operatoarea de la Cen-trul de calcul electronic intră într-o altă lume, care nu mai are nici o legătură cu teatrul. Este la fel de perfectă ca și pe scenă.

Cornelia Rotaru este entuzias-mată de succesele lor, încălzies-te afirmațiile, le face prezentări superlativice ca unor viitori mari artiști.

Între „puterea 200” și teatru își desfășoară viața. Amîndouă știm că nu e doar atît, dar schematic Cornelia Rotaru ac-ceptă. În sentimente nu poți face o clasificare, în preocupări nu te lasă inima să nu ceva în rîndul doi, așa că mai bine ră-mîne cum i-am ordonat eu via-ța. N-am terminat cu puterea 200...

— Desi aici la Centrul de calcul se desfășoară implicit o muncă de cercetare nu numai de impulsione a producției, puteți să-mi numiți un studiu care să vă reprezinte, datorită schimbărilor ultrarapide din ac-tivitatea zilnică?

— (Pauză lungă). E greu de spus, vreau să fiu sinceră. Nu cred că putem vorbi de contribuția unui singur om. Ideile a-parțin unora dintre noi, dar desi ele sînt importante pentru schimbarea sistemului de lucru, după mine, ele sînt idei mă-runte.

— Mărunte? Probabil din cauza modestiei dumneavoastră vi se par așa?

— De pildă, am realizat un „cititor” de cod, care permite prelucrare unor informații, în mod automat, cu ajutorul unui creion special. Am mai realizat o lampă de control automat care „radiografiază” defectele țesă-turilor din baloturile care ne vin de la furnizori.

— Îi ajutați în acest fel pe maistrul croitor să știe de ce să se ferească?

— Îi vom furniza chiar o „hartă” de croire cu calculato-rul, care-i va arăta exact locul defectiunilor din țesătură.

— Și cînd materialele vor fi ireprosabile, fără defecte?

— Abia așteptăm ziua aceea și o să-i dăm o altă întrebun-țare calculatorului...

„Cristi o sună pe mama să nu uite că i-a promis o poveste frumoasă, dar să fie una pe care nu o știe el. De unde atîtea po-vesti noi, una în fiecare seară, înainte de culcare? Facem un schimb de „experiență”, din care trebuie să iasă o altă po-veste, pe care, poate mai tirziu, Cristi o va spune fiului său, pentru că lumea va trebui să meargă înainte către viață și ferici-re.

Într-o seară Cristi a întrebat: „Mamă, racheta e o bombă?” Cornelia Rotaru: „Ne luotăm să nu mai fie, dar nu-i o întrebare pentru un copil de șase ani. Să-i spună mama ce-i o ciocirle, ce-i un curcubeu, ce-i un pîn...”

Lumea trebuie să meargă ina-inte către viață și ferici-re, pen-tru ca milioane de alți Cristi să ceară povești.

CARMEN DUMITRESCU

„Mai mult de jumătate din timpul directorului era consu-mat nu pentru a coordona ac-tivitatea, ci pentru a se informa. Acesta-l ajută să se informeze”. „Acesta” era un calculator, iar afirmația îi aparținea unuia dintre specialiștii în tehnica de calcul.

Nu mai este nimic senzațional în faptul că pe multe birouri display-ul este nelipsit, precum banalul telefon, iar cite unul dintre membrii familiilor „Cor-al”, „Independent” sau „Felix” și-au găsit firesc locul în peisajul industrial.

După ce i-ai cunoscut pe in-gerii computeriști de la „In-stitutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru teh-nica de calcul și informatică”, fie că sînt din București sau de la filialele Brașov, Timișoara ori Cluj-Napoca, te bucuri alături de ei că munca nu le-a fost zadarnică.

O săptămîna dedicată științei și tehnicii, ca aceea desfășurată nu de mult în județul Dimbovița, dezvăluie cu pregnanță dorința tinerilor specialiști, indife-rent de domeniul lor de activi-tate, de a învăța să umble pe această cale a noului, să se a-propie de generația a V-a de calculatoare.

O producție, pentru a fi com-petitivă, trebuie să fie capabilă de schimbări ultrarapide. Asta înseamnă o proiectare extrem de scurtă, o proiectare care să folosească metodele moderne. Or, una dintre ele, poate cea mai eficientă, este utilizarea calculatorului, în stare să redu-că un ciclu pînă la zece ori. Cu siguranță, alit de tînăra întrep-rindere SARO n-ar fi ajuns la o concepție de ultimă oră în ma-terie de strunguri automate,

dacă n-ar fi folosit și un „Felix”, cu alte cuvinte, tehnica de calcul. La SARO a fost consti-tuit un sistem informatic com-plex, cu o bază de date în care sînt stocate toate informațiile de natură constructivă și tehnolo-gică. Tot procesul de programare, lansare, urmărire a produse-lor se realizează cu ajutorul cal-culatorului. „În actuala structu-ră — îmi spunea economistul Ion Palea — o lansare execu-tată manual ar putea dura două luni, fără să punem la socotea-

Prietenul nostru, calculatorul

lă greșelile ce s-ar strecura. În mod automat, totul se rezolvă în două ore”.

Activitățile informatizate în exploatare curentă au necesitat un volum de peste 4.460 ore cal-culator. Cele 61 de aplicații în exploatare ale Sistemului infor-matic SARO reprezintă peste 70 la sută din total și se bazează pe utilizarea unor metode știin-țifice, moderne de organizare, conducere și programare. Calcu-latorul le spune totul în legătură cu latura constructivă, tehnolo-gică și de consumuri ale fie-cărui produs, tot el se ocupă și de încărcarea uniformă a uti-lizelor și corelarea planului de fabricație cu capacitățile de pro-ducție. Informaticienii de la SARO — și nu numai ei, îmi declară matematicianul Ștefan Dumitru — se consideră și sînt

priviți ca „oferanți de servicii către producție”. Drumul par-curs pînă a se ajunge la o ase-menea concepție modernă n-a fost chiar lin, noutatea stîrnind la început o seamă de rezerve. Matematicianul Mircea Răduță, un mare pasionat al tehnicii de calcul, nu s-a lăsat pînă ce nu le-a „povestit” încetul cu încetul celor de la Otelinox „Ce este calculatorul și cite roți are”, cum poate el înlocui o ex-periență de mulți ani, cu ce-i poate ajuta pe cei care aveau sentimentul că sînt dați la o parte.

Lui Mircea Răduță nu-i plae să sune telefonul și soco-tesc că pentru informații nu trebuie să apelezi decît la cal-culator. Apoi, o serie de oameni pot face altceva decît să noteze tot felul de date într-un caiet, care caiet se poate și pier-de. Asa că, vrem să mărim se-turile de programe ale calculato-relor. Asta se face cu ajuto-rul otelilor care, chiar dacă și-au zis într-o vreme că nu mai e nevoie de experiența lor, con-stată acum că, tocmai pe baza acestei experiențe — datele fur-nizate de omul de la gura cup-terului — lărgim orizontul ma-sinii. „Mintea” calculatorului devine mai bogată tocmai datorită minții omului. Urmărirea meta-lului pe flux, pachetele de pro-grame pe care le întocmim ac-um sora a face totul prin teh-nica de calcul, înseamnă econo-mie de materie primă, de timp și de consum de energie”.

Mai înseamnă, am adăuga, în-scrierea pe coordonatele unei civilizații moderne, în care cal-culatorul este prietenul nostru de fiecare zi, în care ne putem increde.

LIANA MOLNAR

În vremea lui Burebista și în perioada care-i succedează până la cucerirea romană, cultura geto-dacică, al cărei conținut se îmbogățește și se diversifică, atinge cel mai înalt nivel al evoluției sale. Așezările de tip dacic-gețic se înmulțesc, cunoscând principalele etape de înflorire. Nivelurile de locuire din această perioadă sunt cele mai bogate ilustrate arheologic și cel mai întins locuite. Un nivel însemnat de dezvoltare îl ating cunoscutele dăvace de la Popești, Piscul Crăsani, Cetățeni, Cîrlomănești (Muntenia), Ocnîța și Sprincenata de pe valea Oltului, Pecica din Banat, Cugir, Piatra Craivii, Porumbeni, Mari, Sincraieni (Transilvania), Cindești, Poiana, Cozla (Moldova) Satu Nou (Dobrogea) etc. Tot acum își fac apariția și dăvacele de pe Siret de la Brad și Răcățiu, a căror existență se întinde până la cucerirea romană.

Pe lângă intensitatea lor locuire și bogăția și varietatea de vestigii arheologice dăvace-gețice din vremea respectivă se caracterizează prin sistemul lor tipic, tradițional de apărare extins acum la nivelul întregii Dacii. De regulă, toate aceste așezări se situează pe terasele înalte ale principalelor riuri, ocupând piscuri ale acestora, cu pante mult înclinate și greu accesibile. Pentru a fi izolate complet de restul teraselor, punctul de legătură cu acestea era sectionat de un șanț de apărare; dublat, spre așezare, de un val de pământ. Acolo unde există și locuiri mai vechi, din epoca primei vîrste a fierului sau chiar din epoca bronzului, ca în cazul așezărilor de la Popești pe Argeș, Brad și Răcățiu, pe Siret, au fost utilizate și reamenajate fortificațiile mai vechi, semn al continuității etno-culturale. Unele din aceste dăvace au fost identificate cu numele transmise de izvoarele scrise antice, în special de geograful Ptolemeu, pe baza coordonatelor consemnate cu destulă aproximație în opera sa. Din rîndul acestora sînt aproape unanim acceptate identificările: Brad = Zarigidava, Răcățiu = Tamasidava, zona Pietrei Neamț = Petrodava, Ocnîța = Buridava, Pecica = Ziridava, Piatra Craivii = Apulon etc.

Alături de dăvace și așezări obișnuite, în această perioadă se construiesc în Dacia cetăți în adevăratul sens al cuvîntului. Cele mai multe din aceste cetăți, inclusiv capitala Daciei, Sarmizegetusa, au fost ridicate pe coline înalte, în zona Munților Orăștiei, pe o rază de cca. 150-200 km. Toate sînt prevăzute cu ziduri de piatră și turnuri de apărare construite în tehnica de inspirație grecească și cu elemente originale dacice, cu două paramente din blocuri fasonate, legate între ele cu birne de lemn și cu interiorul umplut cu piatră și pământ. Asemenea cetăți au fost construite la Grădiștea Muncelului, la o altitudine de cca. 1200 m, unde se afla Sarmizegetusa, capitala geto-dacilor, la Costești, Bliדרו și Piatra Roșie, toate alcătuint un complex în zona Munților Orăștiei la care se adaugă Bănița, pe valea Jiului superior, Tilișca (Sibiu) și Căpițea spre nord-est. La o distanță mai mare se situează cetățile de la Polovragi (Oltenia de nord) și Bîlca Doamnei (Moldova).

Ceea ce impresionează în mod deosebit în aceste cetăți în special la Sarmizegetusa,

sînt construcțiile faimoaselor sanctuare dacice. În capitala Daciei s-a descoperit un întreg complex de sanctuare, unele de formă rectangulară, cu aliniamente de plinte de piatră, pe care se înaltau inițial coloane de lemn, altele de formă circulară, înconjurate de stilpi de piatră, printre acestea din urmă numărîndu-se și un altar de andezit pentru sacrificii. Toate acestea alcătuiesc zona sacră a capitalei dacice și impresionează prin dimensiunile, varietatea și originalitatea lor, vestigiile lor actuale impunîndu-se și astăzi ca unele din cele mai însemnate elemente de patrimoniu cultural european. Dacă unele din construcțiile circulare au avut sau nu vreo funcție de calendar sau de caracter astronomic în general, sînt întrebări la care deocamdată nu credem că se pot formula mai mult decît răspunsuri cu totul ipotetice.

Este foarte probabil ca la Sarmizegetusa, principalul cen-

trul religios al Daciei, în zona sacră, să se fi aflat acel Coșgaionon, muntele sfînt, menționat de Strabon. Unele din aceste sanctuare au fost puse în legătură cu cultul zeului principal al geto-dacilor, Zalmoxis. După toate probabilitățile, muntele de la Grădiștea Muncelului a fost mai întîi un centru religios și apoi a devenit capitala a Daciei, în jurul căreia s-au ridicat și celelalte cetăți din Munții Orăștiei. Sanctuarele de tipul celor de la Sarmizegetusa s-au descoperit și la Costești, Bănița, Bîlca Doamnei, Barboși, Pecica, Brad, etc. Lăcașuri cu caracter religios, dar de alt tip, mai sînt semnalate la Popești și Ocnîța. Prezența unor asemenea construcții originale de cult și principalele centre dacice, reprezintă o dovadă în plus a caracterului unitar al culturii materiale și spirituale a lumii geto-dacice din ultimele secole dinaintea de cucerirea romană.

Atît așezările aglomerate de genul dăvace-gețic, caracteristice mai ales regiunilor extracarpătice, cit și cetățile propriu-zise, întîlnite în zona de trecere de la dealuri la munte, au reprezentat centre economice, social-

politice și religioase, unele, dacă nu toate, servind și ca reședință a conducătorilor diferitelor formațiuni social-politice. Prin funcțiile pe care le-au îndeplinit, cele mai multe din aceste centre ajunseseră într-o fază cvasiurbană. Un asemenea caracter poate fi mai ușor de sesizat, fiind și mult mai evident și mai bine documentat în cazul principalelor cetăți dacice, unde se întîlnesc și o serie de amenajări și construcții, canalizări și conducte de apă, specifice unei vieți aproape urbane.

Mestesugurile cunosc o însemnată dezvoltare și cea mai largă răspîndire și diversificare. În domeniul ceramicii se înregistrează, pe lângă tipurile anterioare și tradiționale, apariția unor categorii noi de produse. Este vorba mai întîi de cupele de lut cu decor în relief, denumite de tip bogarian, remarcabile prin bogăția și varietatea ornamentației. La acestea se adaugă apoi vasele de lut pictate, care sînt ceva mai

rîndul cărora am remarca o dată în plus tipurile de vase, de forma unor cupe, cu sau fără picior, cu un interesant decor și cu o tehnică specifică geto-dacilor, cum sînt cele din marele tezaur de la Sincraieni (jud. Harghita), ca și varietatea podobelor, unele cum ar fi lăntisoarele și colierele, realizate într-o manieră locală cu o deosebită finețe artistică, fac din aceste produse de argint una din cele mai originale și mai reprezentative componente ale civilizației geto-dacice din sec. I. e.n. Asemenea produse, găsite în special în tezaure, dar și izolat în așezări, se întîlnesc răspîndite pe întreg cuprinsul Daciei, reflectare a unității etnolingvistice și culturale a geto-dacilor.

Meturgia fierului atinge acum nivelul ei maxim de dezvoltare. Urme ale reducerii, extragerii și prelucrării fierului se găsesc, sub formă de zgură și lupte metalice, în multe centre geto-dacice; Cuptoare importante, destinate reducerii minereului

statului lui Burebista și totodată al orientării lumii geto-dace spre formele de cultură romană.

Ocupațiile principale și tradiționale înregistrează și ele, ca și celelalte domenii de activitate progresive sensibile. Agricultură se extinde și se intensifică, adoptînd forme noi superioare în exploatarea terenurilor. În acest sens sînt grăitoare varietatea și numărul mare al uneltelor agricole, gropile de provizii, prezente în toate așezările geto-dacice și urmele de semînte carbonizate. Alături de agricultură, creșterea vitelor, continua să fie a doua ocupație principală și aceasta bine documentată arheologic prin cantități însemnate și variate de resturi osteologice.

Relațiile de schimb și culturale cu lumea elenistică tirzie și cea romană în plină ascensiune și expansiune se extind și se intensifică. Produse ceramice de lux, amfore, vase de metal, podobe, monede etc., importate din aceste arii de civilizații, se întîlnesc frecvent în așezările și cetățile geto-dace. Unele din aceste importuri sînt folosite de geto-daci ca modele pentru propriile lor produse. Mestieri și artiști greci și romani sînt aduși în Dacia și folosiți la ridicarea marilor cetăți din Munții Orăștiei și la realizarea unor opere de arhitectură. Prin intermediul acestor specialiști și, în general, ca urmare a raporturilor intense cu civilizația greco-romană, pătrund în mediul geto-dacic și unele elemente de limbă și scriere greacă și latină. Semnificative în această privință sînt inscripțiile de pe vase din așezarea de la Ocnîța-Olenia (BASILEOS, TIAMARKOY și DVR, REE) și Brad-Moldova, literele grecești de pe unele blocuri din incinta cetății de la Sarmizegetusa și stampilele DECEBALVS și PER SCORILCO de pe un vas de cult din aceeași cetate.

În cursul sec. I. e.n. pe piața din Dacia se cunoaște cea mai mare afinență de monede. Pe lângă copiile locale de tipul tiparelor de la Tilișca, circula un număr important de monede grecești venite din districtul Macedonia Prima, orașele Thasos, Apollonia și Dyrrhachium și denarii romanii republicani. Tezaure cu asemenea monede, multe dintre ele alcătuite din sute de monede, cîntîrind zeci și zeci de kilograme, sînt în evidență potențialul economic de care dispunea Dacia în vremea lui Burebista cu precădere. Asemenea descoperiri sînt rezultatul relațiilor de schimb și culturale ale geto-dacilor cu lumea greco-romană, unele dintre marile tezaure reprezentînd foarte probabil plata unor stipendii plătite marelui rege al unității geto-dace și chiar prăzi de război.

Cultura geto-dacică din perioada Burebista-Decebal atinge, în toate compartimentele, apogeele evoluției sale. Ea oglîndește toate transformările petrecute în Dacia în această vreme, atît pe plan economic cit și politic. În unitatea deplină își dau întîlnire puterile cele și bogatele tradiții tracice, cu progresele epocii și elementele străine adaptate la specificul local. Cucerirea romană a pus capăt ritmului și formelor generale de dezvoltare ale civilizației geto-dace, dar esența acesteia, cu trăsăturile sale tradiționale, a supraviețuit, împreună cu purtătorii ei, pînă la nașterea sintezei etno-culturale și lingvistice daco-romane și romanice.

Dr. CONSTANTIN PEDA

EROISMUL, NEPIERITOARE MOȘTENIRE STRĂBUNĂ

Civilizația geto-dacică în perioada Burebista - Decebal

tru religios al Daciei, în zona sacră, să se fi aflat acel Coșgaionon, muntele sfînt, menționat de Strabon. Unele din aceste sanctuare au fost puse în legătură cu cultul zeului principal al geto-dacilor, Zalmoxis. După toate probabilitățile, muntele de la Grădiștea Muncelului a fost mai întîi un centru religios și apoi a devenit capitala a Daciei, în jurul căreia s-au ridicat și celelalte cetăți din Munții Orăștiei. Sanctuarele de tipul celor de la Sarmizegetusa s-au descoperit și la Costești, Bănița, Bîlca Doamnei, Barboși, Pecica, Brad, etc. Lăcașuri cu caracter religios, dar de alt tip, mai sînt semnalate la Popești și Ocnîța. Prezența unor asemenea construcții originale de cult și principalele centre dacice, reprezintă o dovadă în plus a caracterului unitar al culturii materiale și spirituale a lumii geto-dacice din ultimele secole dinaintea de cucerirea romană.

Atît așezările aglomerate de genul dăvace-gețic, caracteristice mai ales regiunilor extracarpătice, cit și cetățile propriu-zise, întîlnite în zona de trecere de la dealuri la munte, au reprezentat centre economice, social-

rare, fiind descoperite deocamdată doar în cîteva așezări și cetăți (Sarmizegetusa Regia, Ocnîța, Brad) și sînt datate mai ales în sec. I. e.n. Mai sînt de menționat și alte tipuri de vase de influență elenistică tirzie și romană timpurie (amfore, kantharoi) : se înmulțesc totodată tipurile de vase lucrate la roată.

O dezvoltare cu totul deosebită cunoaște în sec. I. e.n., arta prelucrării argintului. Urme ale unor astfel de ateliere s-au descoperit în așezările de la Pecica (Banat), Ardeu (Transilvania) Gostesti (Transilvania), Poiana (Moldova) etc. Din atelierele geto-dacice au ieșit numeroase obiecte de podoba. (fibule, brățări, lăntisoare) și vase de argint, lucrate și ornamentate în manieră locală, originală. Cele mai multe din obiectele de argint, în același timp și realizări valoroase ale artei geto-dacice, s-au găsit grupate în tezaure (Sincraieni, Surcea în Transilvania; Herăstrău, Merii-Goala, Bălănești, în Muntenia etc.). De un interes deosebit se dovedesc fibulele din tezaurele de la Herăstrău și Bălănești, care sînt prevăzute cu plăci cu reprezentări umane.

Merită să subliniem faptul că aceste produse de argint, din

de fier, s-au găsit la Ciresu (Oltenia), Deboșeni (Transilvania), Brazadiru (Muntenia) etc. Cantități însemnate de lupte de fier s-au descoperit în atelierele de la Grădiștea Muncelului (Sarmizegetusa). Doar într-un singur loc au apărut 30 asemenea lupte, cu o greutate totală de 887 kg. Din astfel de mari cantități de materie brută s-au prelucrat în atelierele locale numeroase și variatele unelte de fier (dăți, tesle, ferăstraie, rindele, cuțitoaie, sfredel, compasuri, clește, ciocane, nicovală-coasc, seceri, fier de plug, cuțite curbe etc.) descoperite la Grădiștea Muncelului, ca și în celelalte cetăți și dăvace mai importante din Dacia.

După cum dovedesc tiparele monetare descoperite în cetatea dacică de la Tilișca (judetul Sibiu), ca și cele de la Ludesti (judetul Hunedoara), Brasov și Poiana (judetul Galați), odată cu întemeierea statului lui Burebista, geto-dacii au trecut la o monetărie unică, preluînd ca model denarul roman republican. Adoptarea unui singur tip monetar pentru întreaga Dacie constituie, alături de celelalte elemente de cultură materială și spirituală din aceeași vreme, una din cele mai de seamă dovezi ale caracterului unitar al

O SURSA CAPITALĂ

„În cit ni s-a transmis în slove din vechile zile ale neamului nostru, nu există o culegere mai întinsă și din care să poată răsări mai multă lumină decît din această înfioată și venerabilă cărțuie”. În acești termeni prezenta în 1904, Nicolae Iorga Condica lui Constantin Mavrocordat, tipărită de marile noastre istorice în cel de al VI-lea volum al colecției sale Studii și documente cu privire la istoria românilor. Caracterizarea dată de Nicolae Iorga izvorului pe care îl dădea la iveală nu are nimic din entuziasmul de circumstanță al editorului pentru scrierea tipărită de el. Vicisitudinile istoriei și ale domniilor noștri ne-au privat de cea mai mare parte a condițiilor domnești de felul celei ținute în anii 1741-1743, de Constantin Mavrocordat, ca domn al Moldovei. O condiție în care prin porunci, rapoarte, etc., sînt surprinse aspectele cele mai variate ale societății românești către mijlocul secolului al XVIII-lea, precum și cîrmuirea celui mai remarcabil dintre domni fanarioți, promo-

tor al unei ample politici de reformă, care, între altele, a pus capăt serbiei țărănilor munteni (1746) și moldoveni (1749).

Nicolae Iorga nu a editat toate documentele din condiția (care cuprinde peste 3200 de documente copiate integral sau rezumate) și-a asumat-o cercetătorul ieșean Corneliu Istrati, stăruitor și răbdător investigator al arhivelor, autor al unor valoroase studii consacrate perioadei de tranziție de la feudalism la capitalism. A apărut vol. I din Condica lui Constantin Mavrocordat, ediția Corneliu Istrati (Iasi, 1985, LXXII + 321 pag.); după un masiv studiu introductiv, urmează rezumatul, în ordine cronologică, a documentelor, ce se rînduiesc între anii 1430 și 1743, grosul lor acoperînd anii 1741-1742. Parcurgerea acestor rezumate dă imediat măsura valorii acestei condiții, o sursă capitală a istoriei noastre. Economic, administrație, justiție, fiscalitate, cultură, sănătate publică, practic toate

Cartea de istorie

sectoarele vieții sociale sînt reflectate în documentele condiții. Nu se poate scrie o istorie a societății românești în perioada de trecere de la feudalism la capitalism fără utilizarea acestui arhiprețios izvor. Munga lui Corneliu Istrati pentru a da o ediție la nivelul celor mai înalte exigențe ale tehnicii de editare a surselor nu poate fi lăudată îndeajuns. Pe tăcute și neștiute, el a pregătit această ediție care va aduce servicii mari cercetării istorice. Istoricul ieșean anunță că alte cinci volume ale ediției vor urma celui apărut acum.

CARTE DE PUS ÎN TOATE MIINILE

Numele autorilor și titlul cărții cheamă îndată atenția celui care a avut norocul să zărească în librării volumul: Corneliu Bogdan, Eugen Preda, Sferile de influență (București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, 324 pag.). Corneliu Bogdan este un diplomat de mare experiență și apariția numelui său în memoriile fostului secretar de stat Henry Kissin-

ger este o mărturie care grăiește de la sine. Eugen Preda, autorul subtililor comentarii radiofonice din emisiunea „O zi într-o oră”, a scris Săritura de piscă și Miza petrolului în viltoarea războiului, două best-seller-uri ca și cartea prezentată acum. Tema abordată de cei doi avizați analiști este de cel mai mare interes științific și politic: sferile de influență.

Deloc inhibați de complexitatea și dificultățile tratării acestei probleme, autorii au scris o carte pe cit de incitantă, pe atît de valoroasă. Ei oferă, mai întîi, cititorului o privire istorică asupra politicii sferelor de influență din antichitate pînă în perioada contemporană, pentru ca în a doua jumătate a cărții să analizeze desfășurarea acestei politici în zilele noastre, formele noi îmbrăcate de politica sferelor de influență și să o plaseze, în final, în perspectiva dezvoltării viitoare a relațiilor internaționale. „Crisa sistemului internațional actual, a politicii echilibrului de putere și sferelor de influență este reală — scriu în încheiere autorii —, după cum sînt reale atît pri-

mejdile grave pe care această criză le crează, cit și posibilitățile de a transforma această criză în începutul unei etape noi a politicii mondiale, de făurire a unui nou sistem internațional, care să servească mai bine intereselor păcii, independenței și prosperității popoarelor. Viitorul nu este predestinat. El va fi însă determinat, în ultimă analiză, de intervenția colectivă a omenirii” (pag. 299). Încheiere optimistă, care subliniază, în același timp, necesitatea angajării responsabile în lupta împotriva unei politici nefaste, care a făcut atît rău popoarelor, tratate ca simpli pionii în minile marilor puteri.

Corneliu Bogdan și Eugen Preda ne-au dat prin informația și analiza lor, o carte, care, venită după cea a lui Silviu Brucan, Dialectica politicii internaționale — la fel de nouă în investigarea relațiilor internaționale — ne înlesnește înțelegerea corectă a lumii în care trăim și în care se desfășoară politica de independență și pace a României socialiste. O carte de pus în toate miinile.

FLORIN CONSTANTINIU

„Dezvoltind recunoștința și prețuirea față de strămoșii — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — care, cu sacrificii și jertfe uriașe, au apărat ființa națională a poporului, au purtat steagul luptei pentru libertate și neatințare, pentru dreptate națională și socială, trebuie să sădim în conștiința oamenilor sentimentul răspunderii față de moștenirea înaintașilor, al hotărârii de a duce mai departe, în noile condiții istorice, făclia progresului și civilizației pe pământul României“.

Iată înaltele idealuri și generoasele auspicii sub care drama „Vlaicu Vodă“ de Al. Davila a debutat în sala mare a Teatrului Național din București. Creație clasică a dramaturgiei române, reprezentată cu succes de-a lungul anilor, piesa a fost primită cu aceeași aderență și interes de public.

Imagine din spectacol.

Marile lucrări, sînt cele concepute de autenticii creatori și ele trec dincolo de spațiu și timp, din lumea vremelnice în cea a eternității, datorită reținerii unui bogat conținut de idei și de sentimente, la care se adaugă originalitatea, în consonanță cu o strînsă corelație dintre etic și estetic și, nu în ultimul rînd, puternica ancorare în spiritualitatea poporului din care artistul face parte. Desigur că-n această ambianță spirituală înălțătoare se poate vorbi de teme majore, iar dintre acestea tema păcii și a prieteniei între toate popoarele pămîntului ne este cea mai dragă tuturor. Face parte din generația „evului aprins“ de care vorbea Nicolae Labiș, cei care eram încă adolescenți, după 23 August 1944, cînd toamna se arăta ca un început de lume! Am simțit din plin ororile războiului — bombardamente cumplite, oameni sinistrați, invalizi, săracie, mizerie morală, o țară pustie de cumplite conflicte armate sau, altfel spus, se conturase un dezastru în succesiune! Poate de aceea am aprofundat ideile solare din Simfonia a IX-a de Beethoven sau din răscolitoarea sa operă „Fidelio“ — lucrări reprezentative pentru titanul de la Bonn, unde sețea de libertate a genialului artist se îngemănează cu dorința tuturor oamenilor de omenie de a trăi în liniște și în concordie. Înaintea lui, Händel a creat o adevărată odă destinată păcii, iar după el, nu puțini au fost muzicienii care au omagiat bunăînțelegerea între făpturile minunate ale planetei.

Noi românii avem mindria că orfeul moldav — George Enescu — s-a considerat un artist cu vocația binelui, a frumosului și a adevărului, situîndu-se departe de orice sovînism, considerînd arta un mijloc de educație națională, iar la toate acestea se asociază sensul sublim al cuvintelor sale, rostite în atîtea prilejuri: **sînt un pacifist convins!** În vremurile de triste ale primului război mondial, din adîncul inimii sale, luceafărul muzicii românești a generat monumentala Simfonie

Simfonia concordiei

a III-a cu acel imn mișcător, de parcă ar fi o chemare a tuturor oamenilor buni să se înteleagă unii pe alții și să contureze o eufonie a germinației, a limpidității, departe de orice aîngere necurată... Tema păcii se ogîndește emoționant în opera **Marea iubire** de Gheorghe Dumitrescu, ea mai poate fi înălțată în cantata a II-a de Ștefan Niculescu, în cantata **Anilor lumina** de Anatol Vieru, în cantata **Prind viscele aripi** de Tiberiu Olah, în oratoriul **Canti per Europa** de Theodor Grigoriu, la

care asociază și lucrări, nu mai puțin inspirate, de Wilhelm Berger, Cornel Tăranu, Radu Paladi, Mircea Neagu, Claudiu Negulescu, Vasile Timis, Irina Odăgescu, Violet Munteanu, Vasile Spătăreanu. În cadrul „noului val“ as aminti lucrările pline de prospețime scrise de Liana Alexandra, Șerban Nichifor, Adrian Iorgulescu, Doina Rotaru, Maia Ciobanu și desigur că enumerarea poate continua, deoarece aproape că nu există membru al Uniunii Compozitorilor să nu fi dedicat măcar un singur opus acestei teme vibrante, care ne înseninează inimile, devenind simboluri luminoase, adevărate cîntece de speranță, în virtutea cărora va învinge înțelepciunea popoarelor, strivind tendințele necugetaților lumii, care nu-și dau seama că îndemnînd la un nou război mondial, nu vor mai exista învinsi și învingători ci doar un dezastru general! Cu atît mai mult, în aceste ultime decenii, cînd muzica României socialiste s-a înscris la un loc de cinste în concertul popoarelor, atît colegii mei de breaslă cit și semnatarul acestor rînduri ne contopim pînă la identificare cu bucuria de a omagia pacea popoarelor, deoarece numai în vremuri liniștite și ferite de ororile războiului triumfă muzica cu virtuți consolatoare, în consonanță cu literatura, plastica, cinematografia și tot ceea ce semnifică frumosul în limitele dreptății și prin muzică să clădim o Românie a „vremurilor înalte“!

DORU POPOVICI ■

POEME PENTRU PATRIE

Eterna-mbrățișare

Cînd intru-n Transilvania, pășesc în miez de țară
Și molcomite dealuri se-mbracă în culori,
Iar văile cu sate de vîrstă milenară
Înalță spre azururi mari turle de candori.

Cînd intru-n Transilvania, horesc sub ceruri zboruri
Și ficcare creangă doinește-un pui de dăc.
Ca o ninsoare dulce pe carpatine șolduri
Pasc turmele de liniști veșia vieții lor.

Cînd intru-n Transilvania, văd porți, zece sculptate
De mîini cu haruri care sînt fără început.
La orice pas în vale răsare o cetate
Pe culmi de veacuri crante și glorios trecut.

Cînd intru-n Transilvania văd Alba-Iulia iară
Primînd pe Voievodul celei dinții Uniri.
Cînd intru-n Transilvania, pășesc în miez de țară
Ce-a dăruit istoriei înalți și bravi martiri.

Cînd intru în Unire chip luminos mi-apare
Mîinînd spre orizonturi cîrzi de vineți nori.
E chipul ROMÂNIEI rotundă ca un soare —
Eternă-mbrățișare a celor TREI SURORI.

CONSTANTIN ATOMII ■

Loc pentru rodul sufletului

Nu-ți voi trimbița patrie numele în pustiu
Dar nici n-oi lăsa peste el să cadă uitarea,
Totdeauna, totdeauna aș vrea să te știu
Mireasă preafrumoasă ce n-o prinde-nsereara.

Masă și casă îți spun patrie și nu-i indeajuns
Mamă imi ești și-n izbînzi și-n durere,
Niciodată iubirea-ți n-ai ținuto-n ascuns,
Niciodată iubirea-i pentru tine nu pier.

Pribegit de-aș umbla cit e lumea și zarea
Asemenea pulberii cînd în vînturi sîrșește
La sinu-ți m-aș întoarce oricum ar fi cărarea,
Sufletul meu doar în tine rodește.

VIOREL VARGA ■

„La Vișoara“

un reportaj
de Fănuș Neagu
pagina 14

Personaje și destin,

eseu de Henri Zalis
pagina 11

Am fost cu citeva zile in urma la Iasi si, plimbandu-ma intr-o dimineata rece si luminoasa prin cartierul din jurul Universitatii, mi-am amintit de o insemnare din 1946 a lui G. Calinescu despre zgomotul liniştii, specific oraşelor de provincie, si despre imposibilitatea de a scrie într-o tăcere haotică, „mai gravă decit urletul”. Insa tot G. Calinescu face, in 1948, intr-o conferinta tinuta la Braila (reprodusa de Geo Serban in volumul *Aproape de Elada*) elogiul provinciei si spune ca sufletul este mai bogat aici decit in marile aglomerari urbane pentru ca setea de a percepe e mai mare si vointa de instructie mai dirzã.

Dar sa las singuratatea bucu-rosa si liniştea fecunda la care visez si sa ma întorc la Iasi si străzile lui de pe dealul Copoului. E o linişte desãvirsita si, in aceasta dimineata de noiembrie, casele par adormite in scutul lor de iedera vestejita. Aud zgomote infundate, ma uit speriat in urma si am pentru o clipa impresia ca ma urmãreşte cineva. Nu-i nimeni, e doar ecoul paşilor mei, ca într-o romantã provincialã. Ritmurile existenţei sint incetinite, cel puţin in aceasta parte a oraşului, si rarii trecatori pe care ii zãresc nu se grãbesc deloc, pasul lor e mãsurat, feţele lor sint sau imi par numai mie ca sint calme si deschise. Nu mã hazardez sa mai fac speculaţii despre temperamentul si comportamentul omului moldav pentru ca am încercat odata si m-am înşelat rău: omul in care întrezãrisem semnele elegiace ale Moldovei (privirea liniştita, vorba domoalã, gesturile molatice) se nãscuse si trãise, in fapt, pînã la 30 de ani la Ploiesti si se adaptase dupã aceea fãrã suferinta ritmurilor lente ale cãsniciei ieşene. Urc, acum, aceste străzi incolãcite pe dealul mitizat de literaturã si mã gîndesc la faimosul spirit de cãrtire al ieşenilor care, dupã toate aparenţele, nu se naşte si nu prosperã decit într-o atmosferã sfiaşiatã de zgomotele liniştii...

Nu venisem, desigur, la Iasi sa ascult tãcerea, venisem sa ascult pe studentii filologi intruniti într-o conferinta naţionalã a cercurilor ştiinţifice. Sint aici tineri din toate centrele universitare si, auzindu-i si citindu-i,

mi-am putut face o idee despre gestul si preferinţele lor intelectuale. Ce-am observat, intii, este faptul ca pasiunea lor pentru metodele formale a scãzut simţitor. Din 32 de lucrãri, prezentate la secţia la care am asistat, numai una încearcã sa descrie fevãria unui poem si sa determine axele discursului liric. Cei mai mulţi tineri sint sensibili la mituri si aratã o netã preferinţă pentru critica de tip hermeneutic. Un student timişorean (S. Carol) vrea sa determine poetica jurnalului intim si psihologia scriitorului de jurnale, într-un mic eseu care se cheamã *A serie sub stare de risc un anumit jurnal imaginar*, într-un stil, trebuie sa spun, alert si incisiv. Un altul, tot timişorean (Claudiu Arişanu) cautã repere pentru o istorie a umorului ro-

Universitatea din Iasi nu e de acord cu acest mod de a discuta, vrea un stil mai academic si face o pledoarie convingãtoare despre demnitatea necesarã in dialogul intelectual. In pauza ii vad pe tinerii rãzboinici mergind împreună spre restaurantul universitatii si deduc dupã feţele lor joviale ca disputa n-a lãsat urme adinci. Simona Popescu, tot de la Facultatea de filologie din Bucuresti, într-un mod original, comenteazã un eseu de atitea ori comentat in seminariile universitare si in cãrţile de critica (*Creaţie si analizã*) si cautã sa determine calea de acces a criticului spre text. Ne amintim, cu acest prilej, de cititorul extraordinar este G. Ibrãleanu si ce modestie si tandreţe intelectualã pune in demersul sau critic. Dincã Lãcrãmoara, de la Iasi, este interesatã de Narcis si de mitul oglinzii in opera lui Camil Petrescu, in timp ce clujeanul Liviu Maliţa analizeazã *Adam si Eva* ca roman al iniţierii... Nu e ignoratã tema fiinţei. Pompiliu Crãciunescu (Timişoara) o examineazã într-o lucrare despre „Eminescu. Iubirea ca absenţã”. Limbajul lui C. Noica si, mai ales, limbajul celor care imitã pe C. Noica este desfãcut in nuanţe abia perceptibile: „sa fiinţeze in intimitatea absentei... Sint, in fine, si lucrãri fãcute într-un stil sãnãtos pozitivist. Claudia Tiţã (Facultatea de Filologie din Bucuresti) analizeazã metodic cronicile literare ale lui Haşdeu si face observaţii fine despre spiritul lor polemic. Nora Crisan (de la aceeaşi facultate) urmãreşte evoluţia romanului politic si atrage atenţia asupra clişeelelor lui...

Limbajul acestor comunicãri este, uneori, confuz, iar erudiţia, tipic şcolãreascã, sufocã in unele cazuri aceste lucrãri tineresti. Un fapt totuşi incurajator: spiritul tînãr nu mai acceptã atit de uşor formulele gata fãcute si nu mai primeşte fãrã spirit critic metodele si, mai ales, limbajul lor abstract. Nu cred cã mã înşel descoperind la ei un interes sporit pentru problemele semnificativului si, implicit, pentru o veritabilã critica a profunzimilor.

EUGEN SIMION ■

Spiritul tînãr

mãnesc si ajunge la concluzia dreaptã ca umoristul este un moralist si are umor in literaturã nu cine imperecheazã bine vorbele glumeţe, ci cine ştie sã vadã si sã judece din unghi moral omul. Criticul literar este, din acest punct de vedere, un umorist superior, G. Calinescu (care n-a coborit, observ, in admiraţia tinerei generaţii) este citat in sprijinul acestei idei. Ioana Bot, absolventã a Universitatii din Cluj, vorbeşte despre experimentul livresc al poezilor din generaţia '80 si, cu precãdere, despre dialogul lor cu Eminescu. „Lor li se intimplã versul eminescian”, zice ea de la sine sau citind pe cineva. Vasile Braic, de la Iasi, e preocupat de aceeaşi temã, numai cã opinia lui este mai tãioasã si mai tãgãduitoare. Bucureşteanul Aurelian Pavelescu face o analizã tematicã a unui motiv liric eminescian (*floarea de tei*) si, la discuţii, e incõltit de colegii sãi de la Timişoara pe care, dealtfel, si el ii agresase cu întrebãri si comentarii aspre. Un coleg de la

Gînduri la monumentul culturii

Valeriu Rãpeanu s-a orientat tot mai clar in ultimii ani spre acţiunea culturalã de anvergurã. Ca si Edgar Papu, Zoe Dumitrescu-Buşulenga sau Adrian Marino, el nu se mai ocupã de comentarea cu promptitudine a apariţiilor de ultimã orã, ci ia in considerare fenomenul literar românesc in ansamblul lui, asumindu-şi rezolvarea unor probleme importante. Printre ele se numãrã editarea, explica-rea prin circumstanţe istorice, interpretarea dintr-o perspectivã modernã, într-un cuvint, valorificarea operelor unor mari personalitãţi ale culturii noastre din perioada dintre cele douã rãzboaie, ca Nicolae Iorga, Gheorghe I. Brãţianu sau Tudor Teodorescu-Braniste. Compen-tenţa criticului si istoricului literar se conjugã fericit cu posibilitãţile directorului de editurã — efectele fiind sesizabile nu numai in bibliografia lui Valeriu Rãpeanu, ci si in activitatea Editurii Eminescu, care s-a specializat in tipãrirea unor lucrãri de sintezã, unele monumentale.

In mod paradoxal, dar perfect previzibil pentru cine cunoaşte indeaproape pulsul vieţii literare de la noi, această opţiune a lui Valeriu Rãpeanu, in loc sã aibã rãsunet, trece aproape neobservatã, in timp ce tot felul de polemici mărunte, purtate prin intermediul unor notiţe sau post-scriptum-uri, acapareazã atenţia criticii. Aşa se explicã de ce nu s-a dat importanţa cuvenitã apariţiei unui volum de studii de mare interes publicat cu citeva luni in urma de Valeriu Rãpeanu la Editura Cartea Româneascã: *Scriitori dintre cele douã rãzboaie mondiale*. In sumarul volumului figureazã, într-adevãr, scriitorii din această perioadã, cu menţiunea cã sint scriitorii reprezentativi, unii dintre ei cu totul insuficient cunoscuţi de cãtre generaţiile de azi. Este vorba de N. Iorga, Liviu Rebreanu, Mihail Sorbul, Tudor Vianu, Perpessiciu, Cezar Petrescu, Victor Ion Popa, George Mihail-Zamfirescu, I. Peltz, Tudor Teodorescu-Braniste. Existã si o excepţie, o frumoasã surprizã pe care ne-o rezervã Valeriu Rãpeanu la sfirşitul cãrţii sale si anume un capitol despre un scriitor din cu totul altã perioadã a istoriei literaturii noastre: Mihai Eminescu.

Principala caracteristicã a viziunii exegetului o constituie largã ei deschidere. Valeriu Rãpeanu refuzã sã devinã prizonierul literaturii înţelese exclusiv ca literaturã si trateazã creaţia literarã ca pe o expresie a spiritualitãţii la un moment dat. Lãsãm la o parte faptul cã ia in discuţie texte de o mare diversitate, nu numai beletristice, dar si istorice, memorialistice, epistolare etc. Insa chiar mijloacele de investigaţie de care se foloseşte, departe de a fi doar cele ale criticului literar, sint si ale istoricului, sociologului, psihologului. Un exemplu dintre cele mai convingãtoare il constituie suita de studii — totalizind peste 100 de pagini — consacrate unor aspecte

semnificative ale operii lui Nicolae Iorga. Valeriu Rãpeanu il situeazã in deplinã cunoştinţă de cauzã pe prodigiosul cãrturar român in atmosfera socialã si culturalã a epocii. El reconstituie, fie si fugitiv, o întregã lume, cu moravurile ei, cu ierarhiile de valori, pentru a ne face sã înţelegem mai bine ce însemna personalitatea lui Nicolae Iorga in vremea respectivã, in ce condiţii s-a format si cum a contribuit la progresul culturii naţionale. Acestei priviri panoramice ii urmeazã însă una introspectivã: este vorba de realizarea unui „model” al psihologiei lui Nicolae Iorga, întreprindere deosebit de complexã si dificilã din moment ce are in vedere nu un personaj oarecare, ci un om care si-a uimit contemporanii printr-o fabuloasã erudiţie, printr-o asumare dusã pînã la sacrificiu a cauzei naţionale, printr-un temperament vulcanic pus in slujba unor idei pline de înţelepciune, „bãtrineşti”. Pornind de la paginile de memorialisticã ale lui Nicolae Iorga, Valeriu Rãpeanu realizeazã un portret spiritual deosebit de convingãtor, expresie a admiraţiei, dar si a spiritului sãu critic.

Pagini la fel de consistente sint dedicate si celorlalţi scriitori incluşi in sumar. Valeriu Rãpeanu demonstreazã, de exemplu, in ce constã actualitatea gîndirii estetice a lui Tudor Vianu, autor pe care ne-am obişnuit sã-l considerãm inactual. Reconstituie cu vivacitate inceputurile activitãţii scriitoriceşti a lui Cezar Petrescu, reconsiderind eticheta de sãmãntorist aplicatã prozatorului in mod mecanic. Analizeazã cu o desãvirsitã competenţă de om de teatru modul in care, in dramaturgia lui Victor Ion Popa, modernitatea se configureazã in directã corespondenţă cu tradiţia, ca o negare-continuare. Reaude in atenţia noastră proza unui mare ziarist, Tudor Teodorescu-Braniste, evidenţiind in structura ei reflexele frãmintãrilor sociale ale epocii, ca si influenţele unor curente literare. Fiecare studiu reprezintã, cum spunea, o *deschidere* de ordin cultural, care asigurã o înţelegere mai bunã a efervescenţei vieţii spirituale din România interbelicã.

Dintre ideile avansate in legãturã cu creaţia eminescianã, se remarcã ipoteza — prilejuitã de analiza poemului *Epigonii* — cã Mihai Eminescu nu se entuziasma in mod naiv (deşi avea doar douãzeci de ani) evocindu-i pe înaintaşi, ci ii trata cu un respect lucid, ca pe reprezentanţii unei epoci *încheiate*. Observaţia este deosebit de pãtrunzãtoare si reafirmã junismul marelui poet.

Numeroase alte idei ar putea fi menţionate. Noua carte a lui Valeriu Rãpeanu impresioneazã prin această capacitate de a regîndi adevãruri care pãreau clasate si impune respect prin devotamentul activ al autorului faţă de cultura naţionalã.

ALEX. ŞTEFĂNESCU ■

Vitrina cãrţilor

Biografie

● „Se poate vorbi despre destine ironice, aşa cum se vorbeşte in general, despre destine tragice, fericite etc.? Credem cã da. In ceea ce-l priveşte pe Mihail Sebastian — cu siguranţă. Cum se explicã altfel flagranta neconcordanţă

dintre structura sa intimã si evenimentele exterioare, dintre aspiraţie si realizare, dintre vocaţie si succes?” Am citat din pagina introductivã a recentei cãrţi semnate de Dorina Grãsoiu, *Mihail Sebastian sau ironia unui destin*. Biografia literarã pe care o consacrã autorului *Stelei fãrã nume*, descilceşte intii de toate paradoxurile existenţiale, documentare, pentru a reãşeza — cu argumente — citeva din prejudecăţile ce înconjoarã personalitatea acestui scriitor. Fãrã a pierde nici o clipã din vedere perspectiva axiologicã („Structura proteicã, ce s-a manifes-

tat (uneori strãlucit) in cele ma diverse domenii ale artei cuvintului (prozã, dramaturgie, eseisticã, publicisticã literarã, criticã teatralã, muzicalã, gazetãrie). Mihail Sebastian nu se numãrã totuşi printre personalitãţile de excepţie ale culturii româneşti interbelice”, cartea Dorinei Grãsoiu aduce excelente contribuţii de istorie literarã, vãdind o cunoaştere in profunzime a acestei însemnate perioade a culturii noastre, fãcînd dreptate, in acelaşi timp, cu discreţie, eseistului, criticului literar de mare finete, publicistului si chiar romancierului Mihail Sebastian. Pasionantã, biografia lui redeschide „dosarul” literar al unei ilustre generaţii: generaţia '27. Volumul cuprinde si o excelentã bibliografie a operei lui Mihail Sebastian.

Prima verba

● La Editura Junimea, poetul botoşãnean Gellu Dorian îsi publicã prima carte, cu titlul *Poeme introductive*. Versurile lui Gellu Dorian vãdesc un timbru destul de personal, palpînd in genere in tonul discret imnic al poeziei anilor '70. Miturile populeazã poemele (Mesterul Manole, Ghilgames, Socrate, Homer, etc.), poposind mai ales la intersecţia pornirilor meditative, livresci, cu cele ale unei sensibilitãţi reprimite din pudoare si simţ al mãsurii. Facerea poemului e una din temele recurente, aducînd in *Viaţa mea* ecouri stinse, „din imagistica lui Nichita Stãnescu: „Ca si cum poemul s-ar fi întins peste mine / ca o lege a nimãnui, a înãlţat traiul lui statornic / si-a început sã adune cuvintele in care pietrele foşneau / nisipul de sub glaciaţiuni, / ca si cum o panterã pe sub frunzişuri / poemul a sãrit in mitraliera maşinii de

scris / omorînd ce abia stãruisem sã fac...”. *Poeme introductive* aduce in arenã, ca volum de debut, promisiunea unui „cuprins” substanţial.

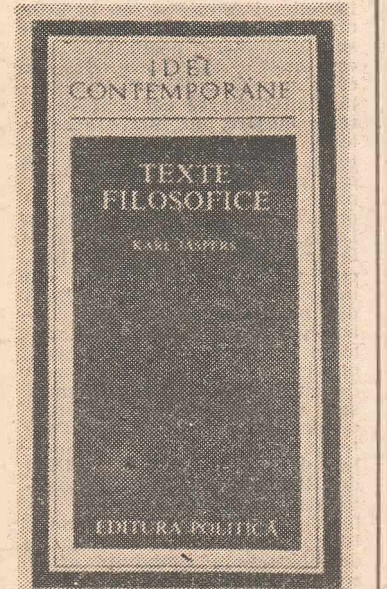
● La Editura Litera primul volum al Ligiei Holuţã — *Frigul si surisul* — cucereşte prin sunetul profund grav, al versului, prin atitudinea liricã reculeasã, aplecatã asupra ritmurilor fiinţei gînditoare: „calmul / acestui spaţiu / aplecat uşor înãuntru / asupra unui trup care-i scapã / si-acel trup / aplecat uşor înãuntru, / orb ca sideful”. Alãturi de ingenioase caligrafii fals sentimentale („seara tipãreşte minuscule / gravuri / soarele e un metal subtil / ca o piele tandrã // sub lunã se-ntimplã / alte anotim-

puri / ce vor termina curînd / tunelul din Alpi / dragule / eu nu mai sint — // poeme de iarnã / vor pãzi argintãria / si focul”), poemele Ligiei Holuţã încearcã uneori si claviaturi mai puţin in indemna scrisului sãu, apt mai degrabã pentru distilãri de esenţe poetice, decit pentru despletiri de reţele suprarealiste. Poeme limpezi, articulate cu real simţ al proporţiilor (*Secerã tandru!, Nãframã înaintea zorilor*), delicate ascuţişuri ironice („metafizica m-a albit”), o mare puritate a substãntei poemului lãsat sã leviteze deasupra magmei cotidiene (nu fãrã a face sã rãzbatã ceva din viuetul acesteia) — sint argumente pentru a saluta un debut de bunã calitate.

Idei contemporane

● Editura Politicã a onorat, de curînd, una dintre cele mai incitante propuneri fãcute cu mai mulţi ani in urmã: Karl Jaspers. Un volum selectiv, apãrut in colecţia al cãrui nume l-am ales drept titlu al însemnãrii noastre, — *Texte filosofice* — cuprinde, in traducerea lui George Purdea (supervizatã de Vasile Dem. Zamfirescu) îşi propune sã reuneascã „principalele motive ale gîndirii lui Jaspers de-a lungul a patru decenii de creaţie (...), ilustrate prin studii de sine stãtãtoare sau prin fragmente extrase din lucrãrile de cuprindere mai întinse”. Prefaţa volumului este datoratã lui Du-

mitru Ghişe si George Purdea, iar selecţia textelor, lui Bruno Würtz si George Purdea (acesta din urmã semnind si pentru note). Apãrute pentru prima oarã in limba romãnã, scrieri-

le filosofului existentialist german prilejuiesc unul din indiscutabilele evenimente editoriale ale anului.

TANIA RADU ■

O bucurie pe care v-o împãrtãşim si dumneavoastrã:

In această sãptãmînã, alţi doi colegi de-ai noştri si-au îmbogãţit fişa de autor cu noi titluri de cãrţi:

prozatorului Horia Pãtraşcu i-a apãrût la Editura Facla din Timişoara, in colecţia Biblioteca de prozã scurtã contemporanã, vo-

lumul de povestiri Pentru un cãlãtor cu trenul;

George Arion îsi continuã, la Editura Albatros, aventura îndrãgitelor sale personaje de... bibliotecã, in noul roman intitulat Trucaje.

Vã asigurãm cã in ambele cazuri lecturile vor fi deosebit de captivante.

Printre mutațiile radicale ale momentului actual (mă refer la tot ce s-a întâmplat în ultimele două-trei decenii) gândesc că putem inscrie destinul ideii de personalitate. Literatura locului „în care nu se întâmplă nimic”, cultivată de autori reprezentativi ai perioadei interbelice de la Mihail Sadoveanu la Gib Mihăiescu a consacrat eroi ce decad, din cauza orizontului mărginit de existență, în lincozeală și irosire. Apoi a venit literatura celor doi Petrești, Camil și Cezar, cu eroi investiți cu forța de a simboliza eșecul pentru că el decurge dintr-un destin asumat prin absolutizarea lucidității, fie din cauza revelațiilor de natură anihilantă.

Dar, încă din primele scrieri ale anilor '50, semnate de Zaharia Stancu, V. Em. Galan ori Aurel Baranga apar primele personalități ce trezesc în conștiința forța latentă a orgoliului activist. În acel sens pe care îl conferă noțiunea de acțiune, de făptuire. Sint primii exponenți ce vor să afirme adevărul că trăirea și experiența în socialism conduc la cultivarea nemijlocită a realului, la asumarea lui într-un context nou. Nu mai este acceptată vechea situație a personajului marcat de curentul generat de societatea umană. Eliberarea socială antrenează în mod dialectic și condiția eroului, ca individ. El devine purtătorul de cuvânt (desigur, cu particularități ce tind să-l ilumineze distinct de altele înrudite) al istoriei ce i-a lîmpezit sensul vieții. A fost clipa în care un Eugen Barbu a dat în *Prințul de duminică* și chiar dacă numai incipient în *Facerea lumii* o justificare voioasă a lui însuși ca Filipache de a intra în pielea stăpînului, de a fi el însuși un stăpîn. Dar un stăpîn nu peste ceilalți ci împreună cu ei. Întîmplarea a făcut să știu dintr-o confidență că Zaharia Stancu dorea să-l proiecteze pe Darie, descultul și umilitul, într-un alt Darie care să scoată la lumină valul de spiritualitate iscat de înțelesul admirabilei motivări morale oferite de dinamica socialistă. Această dinamică a aruncat vechii stăpîn la lada cu deșeurile ale istoriei. Și a adus în prim plan simptomul transformării fiecărui om din noua orînduire într-un partener social. Eroul degradat de destin

face, astfel, loc eroului „uns” de istorie să fie participant la disputa cu vechiul, la revolta față de inechitate. Vom observa curînd, cu precădere după 1965, apariția acelor personaje ce s-au trezit destul de puternice să-și facă simțită prezența ca agenți vii ai Revoluției.

Un număr de scriitori (nu mereu aceiași) ne-a dat prilejul să scriem cu satisfacție despre acest moment. L-a deschis, cumva, Titus Popovici, au pășit pe el, cu succes, Nicolae Breban și Platon Pardău, Theodor Mănescu și Constantin Toiu, Mircea Horia Simionescu, Dinu Săraru sau Ion Lăncrăjan, D.R. Popescu și Eugen Barbu.

A rezultat, deci, o galerie de personaje care pectelieste suita prezențelor cetățenești necesare societății noastre. Ce

Personaje și destin

a diversificat literatura „obsedantului deceniu” în materie de răsturnări dramatice de destin a obținut strălucit tendința pe care o semnalăm, respectiv valorificarea ierarhiei literare a tipologiilor în acord cu ierarhia valorilor revoluționare.

Esentializarea spiritului interogativ deopotrivă cu cea a spiritului făptuitor definește problematica majoră a personajului ordonat de cerințele noii istorii. Mă întreb cum vor fi arătînd peste timp ca simboluri, dincolo de orice cadru conjunctural, aceste personaje ce se amestecă în realitatea clipei preferate. Pentru că nu ascund: un balast anecdotic se va pierde, va dispărea resorbit, condensat de fiorul cosmic. Va fi de văzut cit din coeficientul retoric al discursului senzitiv și reflexiv va putea să evadeze în spre viitor. Mi se pare însă cert că arhitectura ideilor nu ignoră și nu va ignora o responsabilitate a prezentului față de ziua ce vine. În primul rînd, grație personajului activ însoțitor al istoriei pe care o personalizează,

o revelează și o configurează ca univers.

Tutelat de subitimitate impulsurilor volitive personajul romanesc interbelic abordează existența marcată de starea de conflict cu societatea.

Conținutul raportului invocat este — cum am și încercat să dovedesc — primul ce suferă înnoiri radicale în anii noștri. Este suficient să ne gândim că, după 23 August 1944 personajul are drept model caracterul ofensiv al structurilor sociale. Mesajul depășit al unor eroi care — boieri ori țărani ori intelectuali — oscilează între visare deșartă și cadere în desuetudine face loc în plan tipologic dublării idealului generos cu fapte pe măsură. Din perspectiva revizuirii înțelesului dat valorii idealului (din utopic el devine practic, nemijlocit posibil) tipologiile angajează global destinul națiunii, viitorul ei decide spre ce direcție se îndreaptă opțiunile individuale. Asadar, evoluția indivizilor este determinată de evoluția generală de natură și împlinirea esenței umane în socialism. Esența ce refuză integral calificativul dat de autorul unui dicționar de personaje apărut, chiar în țara autorului în primele decenii ale acestui secol privitor la ciclul Rougon — Macquart cînd nota că, la timpul său, Zola observase cum fiecare dintre acestea este „o natură ultragiată”. Pentru că dăce pînă la a patra generație, în feiurile lor incențuri un fatalism al decreștitudinii. Numitele aparții aleuțesc o lume, nu însă și o umanitate. Aceasta cînd personajul e purtătorul unei morale: funcția ei fiind negativă, el devine propriul său judecător. Mai mult, gîmărînd peste 1200 de personaje, de cele mai variate profesii, de la cea de ministru la cea de miner, ampla machetă socială reclamată de întocmirea dicționarului revelează, între concluzii, una la care mă opresc. Un edificiu ambițios cum a și fost celebra „Istorie naturală și socială” a unei familii sub al doilea Imperiu” i-a permis lui Emil Zola să rețină că pentru dezmostenirii epocii agonia nu coincide cu dispariția dramei lor. Este, dimpotrivă, argumentul luptei care incununa o operă.

HENRI ZALIS

În atelierul lui din Lugoj, în care se ajunge printr-o scară răsucită, pictorul Constantin Răducan e întotdeauna inconjurat de obiecte vechi, printre care un gramofon din cele adevărate, cu pilnia largă, ca un corn al abundenței, face tot farmecul. Acolo, el pictează, așezat în liniște în fața sevaleului, obiecte din universul cotidian, pe care le închipuie pe mese de gală îmbrăcate în draperii albe. Gheridoanele sale, încărcate de lucruri domestice, sint apoi învăluite în hășuri nervoase și stingace, ca și cum peste chipurile clare ale desinelor și picturilor s-ar fi abatut un nor de cenușă. După ce pictorul a conturat imaginile cu mîgăla, dîndu-le distincție și concretete, el simte nevoia să scoaleze desenul, să reducă transparența și să interpuină în calea privitorului un obstacol, pentru a crea astfel o complicitate cu celălalt. Sub fulgii cenușii presărați deasupra obiectelor, se poate ghici o metamorfoză stranie, o geneză a formelor și conturilor, o naștere lentă a imaginii artistice. Pe fon-

dul negru, închis pînă la ambiguitatea apocaliptică a întunericului. Constantin Răducan știe însă să presare și puncte luminoase, pentru a dizolva tonalitatea misterioasă a fundalului. Atunci, din naturile statice ale pictorului se naște un

Transparența și obstacolul

halou discret în care se topesc formele calme ale obiectelor, iar culorile își string nuanțele pînă la tonul lor fundamental și pînă la par să înfățișeze nu un fragment de realitate, ci chiar simbolul acesteia, esență pură a imaginii.

De curînd, Constantin Răducan a deschis o nouă expoziție personală la Galeria Apolodor, din Turnu Severin, unde a ex-

pus 36 de lucrări. Aici, pictorul a prezentat, alături de naturi statice în ulei, și desene în creion, peniță, acuarelă sau ceracolor, cele mai multe lucrate în lavă, căci artistul are predilecție pentru monocromie; el caută tonurile complementare, avînd știință a culorii, care-i permite să-și organizeze o scară fină a nuanțelor. În creion, de pildă, pictorul excelează mai ales în jocul virtuos al hășurilor care capătă sens prin acumularea și repetiția. Liniile și intr-o permanentă răsucire, ca un fir incilcit care generează contururi toamai prin rătăcirile lui imprevizibile.

Constantin Răducan e un pictor al imaginii fundamentale, pe care o latonează prin cele mai ciudate stratagemae picturale, punînd-o în evidență și estompînd-o, iluminînd-o și obscurezînd-o, oferînd-o privirii și sustrăgînd-o prin dizolvări cromatice. Prin acest program artistic, pictorul aspiră să aproximeze esența prin jocul formelor.

RADU G. ŢEPOSU

CAP LIMPEDE

Salon literar al scriitorilor vîrnceni. Vrancea a dat, de la începuturi, nume de clasiți și cititori, devenînd un tînet emblematic al culturii naționale.

Fie că este vorba de Miron Costin sau Varlaam, de Grigore Alexandrescu sau Duiliu Zamfirescu, de Alexandru Vlahuță sau Ion Slavici, de Hortensia Papadat Bengescu sau frații Dan și Emil Botta, pentru a ne opri doar asupra celor doi scriitori de raftul inițial, dicționarul imaginat al Tării Vrancei își aurește paginile cu numele lor. Acestei strălucite tradiții se răs-punde astăzi prin întreaga activitate a unui grup de scriitori, concretizată în nume-

roase apariții editoriale, comentate nu de putine ori, cu entuziasm de către critica literară, de personalitățile ei proeminente. Nu întîmplător acum 5 ani aici, la Focșani, s-a constituit inițial Cenaclul al Uniunii Scriitorilor, primul de acest fel din țară.

În acest context, desfășurarea „Salonului literar Dragoslaveni”, ajuns în acest an, la cea de a 17-a ediție, la care au participat alături de scriitorii vîrnceni, numeroși reprezentanți de frunte ai literaturii noastre de azi, capătă dimensiuni deosebite. Iată, realizarea unui simpozion „Hortensia Papadat-Bengescu”, prilejuit de împlinirea a 110 ani de

la nașterea marelui scriitor, s-a armonizat bine cu sărbătorirea poetului Ion Larian Postolache, la 70 de ani.

După cum dialogurile vii dintre scriitorii și oamenii Focșanului, Adjutulului, Dumbrăveniului, Homocei sau Păunestiului au intrat într-un firesc raport de interferență cu scrierile laureatilor concursului literar „România pitorească”, organizat în cadrul „Salonului...”

Am editat almanahul „Vrancea literară”, bine primit de către critica de specialitate, fapt ce ne obligă să-l continuăm în timp.

După cum, nădăjduim să îi adăugăm „Salonului literar Dragoslaveni”, la edițiile

viitoare, noi manifestări. Un colocvlu despre cultura și civilizația veche românească s-ar putea desfășura la Bolotești, locul de naștere al lui Varlaam. La Panciu s-ar putea institui un dialog despre romanul clasic românesc, acolo așezîndu-se în eternitate Ion Slavici. La Soveja unde a fost auzită „Miorița” de către Alecu Russo, s-ar putea organiza un „Tezaur mioritic”.

Sînt gînduri pe care nădăjduim să le ducem, în viitorii ani, la împlinire. Idei sugerate din însăși desfășurarea acestui amplu „Salon...” al scriitorilor vîrnceni, manifestare ajunsă la o deplină maturitate. FLORIN MUSCALU

Cronica literară

de Romul Munteanu

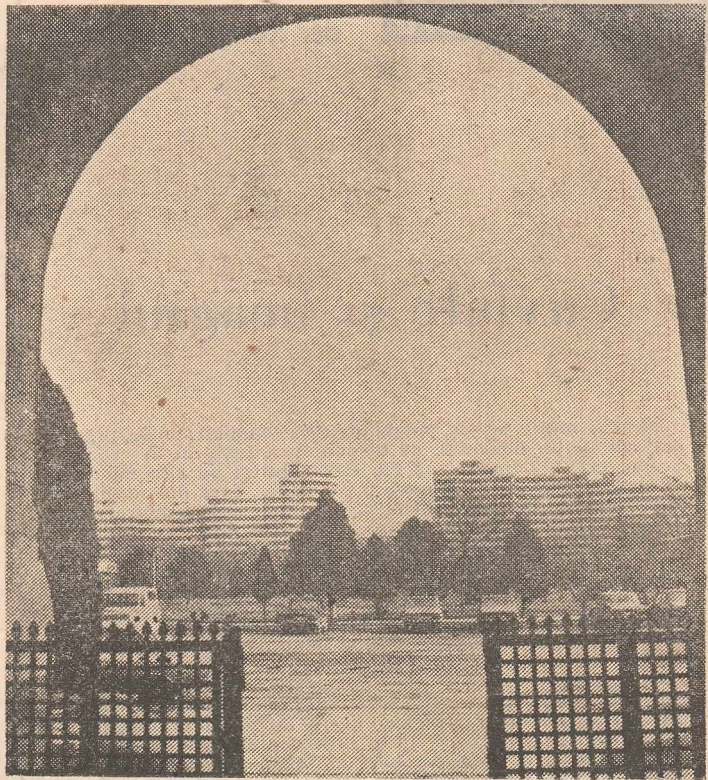
Cuvinte și imagini

De mai multe secole poezii au experimentat unele procedee mai puțin obișnuite de dispunere a textului în spațiu. Scopul era evident: atragerea cititorului și pe alte căi decît cele oferite de lectura lineară a versurilor. Încă din secolul al XVII-lea unii dintre poezii metafizici englezi sau dintre scriitorii germani manieristi și baroci au fost ispitiți de ideea construirii unor poeme în formă de scară, romb, triunghi, cruce, cerc etc. În felul acesta nu numai versul era dislocat din structura lui obișnuită, dar adeseori și cuvîntul era desfacut în silabe pentru a putea intra în acea formă geometrică aleasă de autor. Se cuvine să spunem de la început că asemenea modalități mai puțin uzitate de structurare a textelor poetice dădeau foarte rar la sporirea cîmpului semantic al operelor datorită acestor procedee de simbolizare spațială. Ele erau în cele mai multe cazuri consecința unor manierisme formale. Și cum poezii simbolisti cunoșteau destul de bine literatura barocă nu este de mirare că unele procedee au revenit în lirica modernă de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul veacului următor. Caligramele lui Apollinaire și unele poeme de Mallarmé în care versurile puteau fi citite în mai multe feluri demonstrează unele tentative de inovare grefate tot pe forma de dislocare a textului ce se abat, în parte, de la simpla sa structurare lineară. Futuristii imprimau o anumită dinamică vizuală versurilor și pe această cale. Experiențele făcute mai tîrziu de adepții poeziei concrete și spațialiste în mai multe țări, încurajate de M. Bense și Pierre Garnier, au dus la acele faimoase colaje de cuvinte și imagini în care dominantă rămîne impresia vizuală în vreme ce poezia se estompează pînă la dispariție. Gramatica generativă, la rîndul dintre cuvinte este infinită iar dispunerea grafică a acestora a dîntre cuvinte este infinită iar dispunerea grafică a acestora a înregistrat o gamă foarte variată. Și în acest caz efectele artistice au fost minore. Dar în pofida rezultatelor puțin încurajatoare unii poezii români nu au evitat să facă asemenea experimente pe cont propriu. A. Rogoz și-a structurat cîteva poeme ca niște mici corăbii, S. Foaia se amuză cu dislocarea și aglutinarea unor părți de cuvinte ce dau noi sensuri, A. Rău construiește cuvinte romburi de poezie sau scoate, pur și simplu, unele litere din rînd, fapt care îngreuiază doar lectura.

Și cum poezii nu se descurajează ușor în fața unor experimente, nutriînd mereu convingerea că ei le vor valida estetice, nu este de mirare că și Ion Segărceanu merge pe aceeași cale (*Poemograme și alte poezii*, „Cartea Românească”, 1986). Este însă evident că „gramele” lui Ion Segărceanu au fost stimulate și de poemele stereofonice scrise de Michel Butor.

Se impune să menționăm de pe acum că recentul volum de versuri publicat de Ion Segărceanu nu este scris în întregime în aceeași manieră. După ce s-a eliberat de un anume balast conjunctural din poemele mai vechi, scriitorul trece printr-un proces de „purificare” a creației sale fără să lase încă impresia unei opțiuni ferme, definitive pentru anumite soluții artistice. Dar ceea ce-l poate frapa de la început pe cititor este faptul că în mod programatic autorul nu aspiră spre o anumită armonie textuală, ci spre o asperitate „scuzabilă” a cuvîntului. Lectura din *Versul schiop* este evidentă: / „Și Esop era Schiop / și Darius al lui Istaspe” / și Darie cel descult / și Richard — inimă de leu”. Dar afirmația pare făcută ca o provocare psihologică, așa cum sint și altele, presărate pe parcursul acestui volum de versuri. Ion Segărceanu este preocupat în mod constant de două întrebări: *ce vede poetul și de ce scrie poetul?* Primul răspuns indică viziunea unei lumi duale, adesea contradictorie, adică ne lasă liberă înțelegerea ideii că existența este o vesnică geneză și moarte, bazată pe diferite tensiuni. Poetul / vede clipa / cu lumina și beznă din ea. / vede lumea cîntînd și plîngînd. / Scriitura poetului este situată de autor sub zodia libertății, a opțiunilor directe ale creatorului. Și astfel la întrebarea Sînxului (De ce scrie poetul? / Ce scrie poetul? / Cînd scrie poetul?), bardul răspunde succint și limpede: „dar asta e treaba poetului”. De altfel autorul declară fără drept de replică: „Sint un Sisif încrîmbil: / car mereu bolovanul divin al Poeziei / pînă în virful muntelui de azur. / Și cum un Sisif fericit se poate cel puțin imagina, el apare în poezia lui Ion Segărceanu la locul de întîlnire cu cititorul căruia vrea să-i vorbească „de la suflet la suflet” (*De oriunde*).

Dar nu cred că poezia lui Ion Segărceanu „capătă profund înțeles / numai răsurnată” / (*Răsturnarea*). Fiindcă oricît am întors-o pe toate fețele, coeficientul ei de poeticitate rămîne adeseori destul de redus. Locurile comune se aglomerează în versurile sale fără să ducă decît arareori la o poezie a acestora. Imaginea lumii ca haos este sugestivă: / „Totu-n jur e vai-balal: / unul cîntă din caval, / altul chinuie un cal / tot trăgîndu-l cu un sal” / (*Val*). Meditațiile sale ludice despre balega de cal din parc, despre virgula necesară, pisica moartă în pîntecul șoricelului, sint mici scornituri hazoase, gînduri cu aripa rîsă, dulci nimicuri apte doar să demonstreze că miticul Sisif al poeziei sale a rămas un simplu element de referință. Cînd stereofonia și simultaneismul civilizației moderne arată *ce a văzut poetul*, atunci și poezia sa capătă o anumită consistență: / „Un claxon — o nălucă, / altă nălucă din față, / „anacaaa, / scurt viraj în viteză, / tipăt increment în văzduh” / (*Una Paloma...*) Dar o notație sugestivă nu este încă o probă cîștigată la o cursă de mari obstacole. E cel puțin straniu faptul că poeziile construite de Ion Segărceanu în romb, în triunghi, ca o cazma, ca un val de apă, ca o scară crescîndă de cocori, ca o cădere verticală etc. au o poeticitate redusă: / Fericit tu / riule, piriule / care curgi / — soaptă / alinătoare / (*Riul*). Așezat în trepte coboritoare, acest enunt este de o banalitate de-a dreptul frapantă. Nici atunci cînd scriitorul afirmă într-o altă „gramă” coboritoare că / Floarea / își / deschide / voluptoasă / petalele-n / lumină” /, nu a avut loc întîlnirea sa cu poezia. Nu știm cit de mare este combustivitatea internă a creatorului, fiindcă el cere / „Să ne închinăm / precum broasca țestoasă în carapace” / . Dar poezia sa mi se pare încă devitalizată, lipsită de acea energie iradiantă a textului, capabilă să comunice la o altă temperatură afectivă și intelectuală cu cititorii, Ion Segărceanu este încă un poet în tranzit.

Riul, ramul

Mureșul Unirii, către țară, dăinuind în piatră,
În granitul carpatin vîind sonor,
În suspinul alburii sticlind pe vatră,
În dulceața sinului de mamă copleșit de dor.

Adevărul sfînt, în Cartea țării, scris a fost
cu geniu,

Mindru-i scapără lumina și măreț,
El a fost, va fi al nostru de milenii,
Din acel miraculos Decembrie de preț.

Ceasului de cumpănă, despicător,
de timp avid,

Mari bărbați adincul sens i-l descifără
Și-n pămîntul, una cu el însuși, întregit,
Bornele Unirii le fixară.

De la singe la alt singe roșul circulase liber,
Mai albastru cer în ceruri și mai galben griu
în griuri.

Munții scutură moarte viperi,
Marea bubui în cel din urmă vîrf de riuri.

Se-adunară, limpezi, panglicile de hotare
Și rodiră pe același, unic, falnic ram,
Ridicînd în sărbătoare
Rațiunea, și voința și destinul, de-a fi ale
unui neam.

MIHAI PASCULESCU ■

Alba Iulia, 1 Decembrie 1918

La Alba Iulia, cet

Nu mai sînt mulți veterani ai Mării Uniri de la 1 Decembrie 1918, sînt un pumn de oameni. Dar atîția ciți sînt, octogenarii sau nonagenarii aceluia moment intră, în fiecare prag de decembrie, într-un freamăt deosebit, ca niște păsări polare care s-ar pregăti pentru marea călătorie spre miază-zi. Își dau telefoane, își telegrafiază, se cheamă prin mesaje verbale sau prin scrisori, reevocă amănunte ale istoricele zile și — care pot, care mai pot să umble — se adună în cete de pelerinaj, reeditînd călătoria în timp spre acel mare și unic moment care le-a marcat pentru todeauna viața. Nu numai a lor, ci a națiunii întregi. Se îndreaptă deci, în prag de decembrie, spre Alba Iulia. Unii din ei în cirji, sprijiniți de nepoți și de strănepoți. Și noi toți, fie și numai cu gîndul, îi însoțim.

Alba Iulia, în prag de decembrie, e cetatea de cuget a întregii suflări a românilor.

Sub lumina albă a dimineții de iarnă, orașul de pe terasele Mureșului e o definiție a Transilvaniei de lingă cer. Nu poți concepe această magnifică Albă Iulie a Unirii, spunea un poet, decît în lumina vie a dimineții. Apogeul ei este acea istorică dimineată de început de veac, irumpînd peste negura veacurilor, după care, subit, peste zidurile cetății a coborît cerul unui întuneric opac și greu, pînă la dimineata strălucitoare de azi. Și e bine să sosești aici chiar dimineata, cînd lumina coincide cu cei doi timpi glorioși ai cetății. Nu trebuie ratat un asemenea moment, mai ales actm! Rar orașe în care tumultul de viață, de mare istorie, să se fi reluat după atîta vreme, rar coincidențe între două epoci de strălucire, mai expresiv și mai simbolic reliefate decît aici.

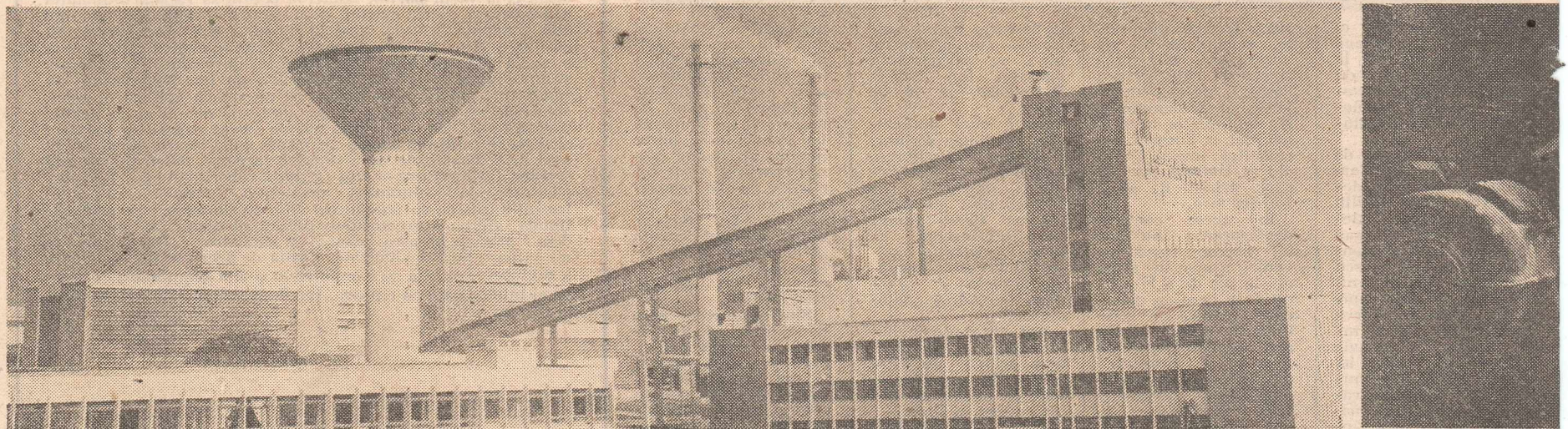
Și rar orașe pe trunchiul cărora actele capitale ale existenței și devenirii românilor să se fi încrustat atît de adînc! Muzeul Unirii, inaugurat la 28 mai 1975, în prezența președintelui Nicolae Ceaușescu, e un muzeu de piatră și fier.

Marea epocă a Apoulon-ului dacic, reședința viteazului trib al apulilor, strălucește în era dură a fierului, care taie uneltelor, armelor, omului, pietrei, profiluri de fier. Vetrele de fier și de ciocănit-metalul, smulse din pămînt cu zguri cu tot, par niște uriașe bucăți de rocă în care încremenește timpul. Giganticele ciocane, baroasele cu căpățîni plumburii, nicovalele scofilitate de lovituri și scintile, deshumate de arheologi, închipuie o fierărie de uriași în care bătrînii noștri își tăiau pluguri și spade. Vestigiile Apulum-ului roman, cel mai important centru politic, economic și militar al Daciei cucerite, care se contrapun vestigiilor Apoulon-ului, sînt la fel de aspre, de masive, de definitive. Cele două popoare s-au ciocnit în esențialul lor, neizbutind să se birue decît într-o a treia ființă, poporul român. O ființă pe care vitregia istorică s-a tot nevoit s-o sfărîme, să-i risipească și mădulare, și suflet, în patru vînturi, dar o ființă pentru a cărei păstrare, întregire și înălțare a luptat cu supremă înverșunare, cu singe, cu sudoare, cu geniu, cu neasemuită necrutare de sine, întregul neam de la Dunăre și Carpați. Aici, în vechea „Cetate Albă” a Mureșului, mărturiile acestei lupte s-au adunat într-un înalt și tulburător memento. Aici, la 1 noiembrie 1599, a intrat triumfal, în fruntea vitejilor săi, Viteazul, pentru ca un an mai tîrziu, trecînd munții de răsărit, să ne restituie, cu sabia, vechea Dacie, încununîndu-se „domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată Țara Moldovei”. Aici, în cel de-al XVIII-lea veac, s-a petrecut cîmplitul martiriu al lui Horea, Cloșca și Crișan. Aici, în ținutul Albei, veacul al XIX-lea i-a sculat pe moșii din Apuseni, sub conducerea căpșorului Iancu, la apriga bătălie pentru izbăvirea din lanțuri a ființei lor și a ființei Ardealului. În același ținut, pe Cîmpia Libertății din Blaj, s-a strigat, din 40 000 de piepturi, „Vrem să ne unim cu Țara!”, în acel an 1848 ai cărți fervenți

aveau să infăptuiască, în 1859, prima noastră Unire. Aici, la 1 Decembrie 1918, prin voința plebiscitară a celor 100 000 de oameni ai Transilvaniei strînși pe Cîmpul lui Horea, s-a infăptuit, pentru vece de vece, realipirea mindrei provincii din cununa Carpaților la țara-mamă din care silnic fusese smulsă.

Din pămîntul Albei Iulii cresc, la tot pasul, inviate de baghete istoricului sau de sapa arheologului, inestimabile dovezi despre puterea noastră de jertfă în numele cauzei sfînte a unității neamului, ideal străvechi, tot atît de străvechi ca și neamul ca și limba pe care-o vorbim ca și apartenența noastră la gîntă, vis milenar, pus temelie tuturor visurilor ce ne-au hrănit istoria. Pămîntul Albei Iulii vorbește. Cercetătorii locului alături de cercetătorii din întreaga țară, au supus, în anii din urmă, unei adevărate radiografii succesive straturii istorice care legitimează, prin fapte grele ca și bronzul armelor și ca și fluviul de singe ce curge prin ele, continuitatea și mereu sporita, prin veacuri, ferveoare a bătăliilor noastre pentru întemeierea acestui vis.

S-a întîmplat aceasta într-un timp în care, la noi, istoria, iată, nu mai este arhivă moartă, praf așternut peste osemintele, filă festivă ce se scutură din calendar, ci, depozit sacru de viață al națiunii, izvor de apă vie, regeneratoare de ființă și de conștiință. S-a întîmplat sub vechea și prin fapte ctitorului de nouă țară, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu ale omului care, dîndu-ne o nouă istorie, ne-a redat, în același timp, și trecutul, marel nostru trecut eroic, ne-a redat dreptul de a-l cîști, de a ne sprijini pe el ființa noastră ascultîndu-ne și regăsindu-ne pe noi înșine. Omul care printr-una din acele rare, dar semnificative coincidențe ale istoriei, s-a născut în ziua anu-i de pisc, anul Mării Uniri de la Alba Iulia, a inaugura aici, în 1975, un Muzeu al Unirii așezat într-un edificiu care subliniază cu strălucire insem-

Virste noi ale vechii cetăți a Unirii

ea Unirii

ea. Tot el, zămisliitorul de istorie, a dezvelit aici, în statuia ecvestră a lui Viteazul, tot el, în 1973, aniversarea a 125 de ani de luptă pașoptistă, a înaintat pe Cimpia Libertății din ansamblul monumental al luptătorilor pentru libertate și independență și unitate națională. Zidim, ne învățăm orolul noului destin românesc în prelungirea istoriei, dându-i și împlinindu-i dimensiuni, marile idealuri naționale și sociale purtate prin de acest încercat popor. Așa și aici, la Alba Iulia, în anul 100 000 de participanți în 1918, ca în anul de pisc al nașterii noastre, la Marea Adunare de la 5 Iulie 1984: **„Căminul libertății sociale și naționale s-a realizat cu jertfe dar s-a realizat! Iată de astăzi întotdeauna pe înaintașii noștri, care și-au dat viața pentru ca poporul nostru să se dezvolte, pentru ca națiunii române!”**

În acest moment Alba Iulia este o țară și într-o epocă de realizare a idealurilor generației noastre. Au devenit, pentru prima dată în istorie, Sărbătorim acest moment strâns unității noastre, familie la aceeași masă, pe care s-au asternut, toți, aceleași roade, prin frăția de cuget și de fapt a tuturor fiilor acestui popor, români, maghiari, germani și alte naționalități, uniți în marea blocă de unitate a națiunii noastre sociale. Ce poate fi mai tonic decât o astfel de sărbătoare? Ce poate fi mai cald, mai adevărat, mai decît stringerea, la aceeași masă, a unei unice, înfrățite familii? Această unitate a desenat-o, sub cerul senin, A desenat-o, simbolic, în anul solar de la Sarmizegetusa. Au desenat-o, cu inimile unite, în luptă, în nădărnicitatea idealului și în înălțarea neamului. Ce care, astăzi, s-a împlinit, dînd zilei conținut o unică strălucire istorică.

Cetatea Albei învederează și ea, prin noul ei destin, strălucirea acestei zile. De fapt cetatea, în înțelesul de oraș, nu de întăritură militară, se construiește abia acum, prin efortul edil al acestei epoci și prin munca unită a fiilor ei, Alba Iulia, ca toate așezările noastre, a devenit o cetate-faur, un centru dinamic al noului, un spațiu al marii construcții, deci al marii istorii, dîndu-ți dimensiuni, prin suprapunere, a unor epoci de glorie, într-o impresie anantă logodă. A fost această cetate, pînă nu prea demult, un burg zidit într-o „stătoare slavă”, hrănindu-se doar din această slavă, hrănind nostalgia unui fatidic „a fost odată”. A fost un loc uitat, ca multe țiguri și țigusoare din vechea țară, un oraș atîrnat pe dealurile unei Transilvanii de sate, trăind și murind în această atîrnare semirurală, ucigătoare de orice perspectivă de devenire. Din splendorile lui monumente, din lespezile și bolovanii cu inscripții medievale, s-au durat nu o dată prispă și bolți de pivnițe. O stăpînire străină vremelnică a desăvîrșit risipa, făcînd ca de la vatra umilului țig la somptuoasa cetate din veacul al XVIII-lea, adormită sub dealuri în odăile ei de piatră, vizitatorul să aibă senzația de a parcurge o distanță mai mare, înfinit mai mare, decît cea de la prima așezare păstorească de pe apa Mureșului la Roma lui August ori a lui Traian.

Ce putea să scurteze distanța dintre cele două așezări, ce forță putea să apropie și să confunde, în semnificații majore, cele două capete de istorie, silind timpul să bată din nou, cu sporită vigoare? A fost, ca pretutindeni, forța socialismului și, cu deosebire, forța inegalabililor ani constructivi inaugurați de Congresul al IX-lea al partidului, ani care — prin excepționalul demers de gândire și faptă al ctitorului României moderne — au căpătat dimensiune de epocă.

Puține orașe te inestreză, precum Alba Iulia, cu o ima-

gine a noului care să opereze asupra-ți atît de viu, puține te imbie la o asemenea confruntare retrospectivă, puține te invită să te certi, mental sau la fața locului, cu propria lor imagine, pe care chiar ele ți-au dăruit-o nu prea demult. Față de 1965, populația orașului s-a triplat. Față de anii '60, în care forța industrială a urbei îngloba doar o întreprindere (nu excesiv de mare!) pentru reparat utilaj minier, o fabrică de încălțăminte (cu producție zilnică de vreo 50 de perechi de botine...), o moară și cîteva ateliere meșteșugărești, orașul de azi etalează, ca pe o teafără coloană vertebrală a peisajului și a vieții, mari și moderne incinte de muncă, unele de talie națională, ca întreprinderea de utilaj (care și exportă mărfurile în multiple țări, pînă dîncolo de Atlantic). Întreprinderea „Porțelanul” (cea mai mare din țară și una din cele mai mari ale continentului), Întreprinderea Mecanică, Întreprinderea de produse refractare etc. Alba Iulia și ținutul care o inconjoară ocupă, între județele României, locuri de frunte, unele de absolută înaltețate, la producția de placaje, de plăci fibrolemnoase, de sodă caustică și calcinată, de mineruri cuprifere și minereuri complexe, de gaz metan, de antidăunători, de mașini-unelte de prelucrat metale prin aşchiere, de oțel brut.

Explozia industrială și cea demografică au făcut ca orașul să se trezească, peste noapte, parcă prea mic, prea strîmt. Rama lui arhitectonică a fost schimbată, succesiv și febril schimbată, pînă într-ocolo încît întregul tablou, în panoramele largi ca și în detaliu, să devină cu totul altul. S-au construit, în ultimele două decenii, aproape 20 000 de apartamente în blocuri, implantate în toate zonele, începînd cu perimetrul vechii cetăți, apoi mai departe, mereu mai departe, spărgînd carapacea seculară a urbei, deschizînd-o spre toate zările. Pentru prima oară, acum, vechile monumente, acele majuscule arhitectonice din cartea orașului, care i-au încintat din veac pe toți călătorii prin nobletea și strălucirea lor, nu mai par izolate, stinghere, nu mai par (cum scria un astfel de călător) „coborîte din cer cu hirzobul”, eşuate pe un sol plat, robit orizontalei umile. Centura noilor construcții leagă, prin verticalele ei, întregul, monumentul modern alăturîndu-se celui vechi ca un comentariu contemporan al unui text clasic, într-o relație de reciprocă valorificare a strălucirilor în chearul aceleiași file.

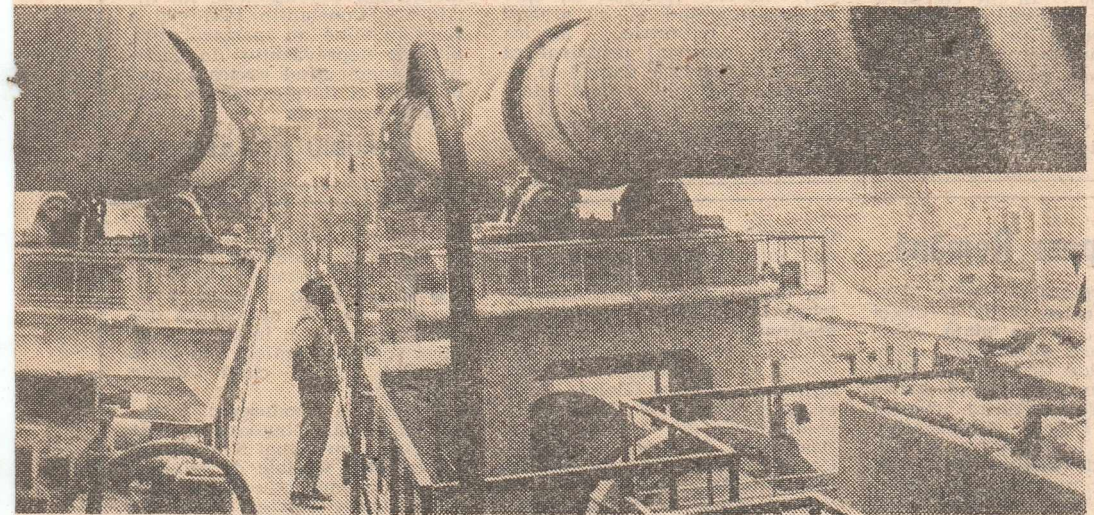
Și noua Alba Iulia e încă în plină edificare. Edili orașului ne-au arătat zeci de machete, hectare de planuri trasate pe hîrtie, atestînd dezvoltarea în perspectivă a municipiului. Pentru întia oară, aici, la Alba Iulia — loc unde era obiceiul să-ți arunci ochii doar spre trecut, cît mai departe de azi, cît mai dîncolo de ieri, cît mai adînc în timp —, se privește spre viitor.

Alba Iulia — oraș-istorie, fauritor de istorie.

Alba Iulia — oraș-muzeu al românilor, dar, în același timp, oraș viu, cetate industrial-culturală ce se dezvoltă conform cu exigențele epocii, conform cu planurile de renaștere a tuturor așezărilor noastre.

Epoca noastră, epoca idealului național împlinit, scrie și-aici, ca în pretutindenea țării, supra-marea filă a întemeierii românești în veșnicie.

ILIE PURCARU
Fotografii de ELENA GHERA

„Un act de profundă dreptate națională”

Sînt biruințe în viața poporului român care, prin forța, prin anvergura lor, îl definesc în fața lumii, în fața istoriei. Apriga dorință de libertate, curajul, mîndria și inteligența creatoare și-au pus pe cea pe toate luptele de eliberare socială și națională, i-au afirmat și i-au păstrat ființa națională. O astfel de izbîndă, crucială pentru întregul destin al țării este Marea Unire de la 1918, moment unic, culminant al istoriei pline de jertfe și sacrificii a acestei națiuni, rezultat logic al dezvoltării ei. Așa cum afirmă tovarășul Nicolae Ceaușescu. „Unirea nu a fost efectul unei întâmplări, rodul unei simple conjuncturi favorabile sau al înțelegerilor survenite la masa tratativelor, ci rezultatul luptei hotărîte a celor mai largi mase ale poporului, un act de profundă dreptate națională”.

Act de profundă dreptate națională, „visarea iubită a voievozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbatilor noștri cei mari, cari intrupară în sine individualitatea și cugetarea poporului spre a o manifesta lumii”, cum o numea Nicolae Bălcescu, Marea Unire s-a născut din conștiința unității de neam a românilor — a originii, a limbii, a tradițiilor și obiceiurilor comune — din insufletirea și munca asiduă pentru împlinirea idealurilor ei, care, în asemănătoare momente de virf, și-au găsit expresie în faptele lui Mircea cel Mare, Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul, în acel „act energetic” scris la jumătatea secolului trecut, cînd prin voință întregii națiuni, Moldova s-a unit cu Moldova, în gloria învingătorilor de la 1877.

Unitatea în jurul idealurilor pentru care românii au luptat dintotdeauna au stat la temelia excepționalelor Hotărîri de la Alba Iulia, adunările populare menite să aleagă deputații pentru Marea Adunare Națională fiind o elocventă dovadă, la scara întregii națiuni, a dorinței de unire într-un singur stat, liber și suveran. Acțiunile politice ale partidelor românilor din Transilvania, alianța lor într-un singur partid, Consiliul Național Român Central, au permis constituirea organizațiilor teritoriale regionale și locale, ce au reprezentat cadrul organizatoric în care s-a desfășurat lupta pentru realizarea Unirii Transilvaniei cu România. În aceste consilii, au fost aleși prin vot deschis țărani, muncitori, intelectuali, meșteșugari, expresie grăitoare a deplinei solidarități naționale a românilor din Transilvania. La 1 Decembrie, pe Cîmpul lui Horea, cei peste 100.000 de participanți, între care se aflau și moldovenii, muntenii și bucovinenii, au votat istorica Declarație prin care a fost proclamată Unirea Transilvaniei cu România. Conferința de pace de la Paris a consfințit o realitate concretă, a consacrat drepturile unui popor care și-a impusese dorința de libertate și unitate în fața întregii lumi.

Întărirea unității naționale, apărarea independenței și suveranității țării au constituit și după Marea Unire de la 1918, scopurile fundamentale ale luptei poporului român. Partidului Comunist Român i-a revenit misiunea istorică de a orienta această luptă spre împlinirea unui alt ideal exprimat în atîtea rînduri de mari patrioți ca Bălcescu sau Kogălniceanu, o Românie liberă și puternică, după ce a inițiat, organizat și condus revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August, moment decisiv pentru istoria contemporană a patriei, care a deschis drumul spre cea țară visată de înaintași.

Schimbările profunde în structura socială și de clasă, alianța politică și ideologică a clasei muncitoare, cu țărănimea și intelectualitatea, dezvoltarea în ritmuri înalte în perioada ce a urmat Congresului al IX-lea al partidului, unitatea de nezdruccinat în jurul partidului, a secretariatului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au întărit și au afirmat, tot mai mult statul socialist român care a stat al democrației românești, revoluționare.

Urișul efort constructiv al

poporului român în anii construcției socialiste, în leos-bi după cel de-al IX-lea Congres, a transformat România într-o țară înfloritoare, cu un deosebit prestigiu internațional. O politică justă și înțeleaptă, în consens cu năzuințele poporului au așezat România, într-un timp extrem de scurt, în rîndul națiunilor dezvoltate ale lumii.

Același curaj, dorință de libertate și demnitate, își spun cuvîntul în izbînzile noastre de astăzi, argumentele dezvoltării fiind puternică și modernă bază tehnico-materială creată, ritmurile înalte de creștere a economiei, înflorirea tuturor județelor, profundele mutații inovatoare în toate domeniile de activitate. Ne comparăm cu noi înșine, cu ceea ce am realizat în anii construcției socialismului, și spunem că România are azi o industrie de șase ori mai puternică decît în 1965. Este un fapt. Viața confirmă justetea concepției partidului, a secretariatului său general, potrivit căreia descătușarea forțelor creatoare ale maselor constituie principala cale de progres. Socialismul construit cu poporul și pentru popor este realitatea care definește democrația profundă, efectivă, întemeiată pe participarea tuturor celor ce muncesc la conducerea societății, care exprimă limpede legătura strînsă dintre partid și popor, încrederea, dragostea fierbinte și profunda recunoștință pe care toți cetățenii patriei le nutresc față de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Expresia supremă a acestei unități, a prețurii de care se bucură Cîrmaciul destinului național, simbol viu al unității și neatinării națiunii, care înmănușează în cel mai înalt grad gîndurile, aspirațiile, voința de mai bine ale poporului, o reprezintă votul de la 23 noiembrie, cînd, printr-o largă și democratică consultare, într-o impresie anantă unanimată, milioanele de participanți la referendum — muncitori, țărani, intelectuali, bărbăți și femei, tineri și vîrstnici — au aprobat cu entuziasm nouă și valoroasă inițiativă de pace a secretariatului general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. „Referendumul de la 23 noiembrie, arăta președintele României — constituie încă o dovadă a faptului că tot ceea ce realizăm în România se înfăptuiește împreună cu poporul și pentru popor, că întreaga națiune participă nemijlocit la adoptarea tuturor hotărîrilor și deciziilor de importanță majoră”.

Regăsim în acest important act politic al partidului, al președintelui țării idei fundamentale ale Hotărîrii de unire din 1918, cum sint întronarea în lume a principiiilor „de drept și umanitate pentru toate neamurile”, precum și unirea românilor într-un singur stat „în baza principiiului că noroadele singure să-și hotărască soarta lor”, și mai ales cerința „înfăpturii comuniunii națiunilor libere în așa chip ca dreptatea și libertatea să fie asigurate pentru toate națiunile mari și mici deopotrivă, iar în viitor să se elimineze războiul ca mijloc pentru regularea raporturilor internaționale”. Există o ștafetă în timp a luptei pentru realizarea marilor idealuri de către bărbății „cei mari” ai țării, idealuri ce alcătuiesc temelia consensului și unității națiunii în jurul lor. Este convingerea neștrămutată a poporului român că planurile și programele sale de dezvoltare se pot înfăptui cu succes numai într-o deplină unitate în jurul partidului, a conducătorului său, și numai în condiții de pace, înțelegere și largă cooperare internațională.

Sărbătorind în aceste zile 63 de ani de la Marea Unire din 1918, omagiem strădania și luptele înaintașilor, inclînîndu-ne cu pioșenie în fața jertfelor lor, omagiem izbînzile noastre de azi, rezultat al muncii pasnice, al dorinței fierbinți de a trăi într-o țară liberă, stăpînită pe destinele ei, preocupată în egală măsură și de liniștea planetei fără de care nu se pot împlini idealurile de bine și progres.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Eroi ai neamului pe scena Operei Române

Rapsodul epopeii naționale

Nu fără o secretă emoție intram în sala Operei Române la recența reluare a dramei muzicale a lui Gheorghe Dumitrescu „Ion Vodă cel Viteaz”. Sint exact 30 de ani de cind, pe aceeași scenă, opera aceasta răsuna în premieră absolută. Trei decenii reprezentă un răstimp îndeașun de lung pentru a valida — sau nu — o creație. Cite experiențe, cite valuri au trecut înainte și înapoi, pe agitata mare a artei contemporane! Cum va fi privită astăzi această operă care, în anii '50, apărea ca o afirmare viguroasă de valori etice naționale într-un limbaj muzical genuin, de mare prospețime? Cum va fi judecată în ansamblul creației lui Gheorghe Dumitrescu care, între timp, s-a îmbogățit cu atâtea alte opere, oratorii, simfonii?

Cred că „Ion Vodă cel Viteaz” își păstrează nealterată capacitatea de comunicare și, în același timp, se menține în rindul partiturilor celor mai semnificative ale compozitorului. Această dramă muzicală există, desigur, „în sine”, dar trebuie să fie înțeleasă ca parte a unui întreg. Numai în această perspectivă tot ce este comun — procedee compoziționale și de dramaturgie muzicală, „gesturi” stilistice (atît de bine marcate în inconfundabila muzică a lui Gheorghe Dumitrescu), contururi leit-motivice etc. — între „Ion Vodă” și alte opere și oratorii anterioare sau ulterioare își află profunda justificare.

Caracterul sistemic al creației lui Gheorghe Dumitrescu apare evident, iar consecența compozitorului în urmărirea unui ideal estetic și a unei motivații largi și cuprinzătoare a întregului său demers este impresionantă. Gheorghe Dumitrescu are propriul său univers, pe care îl guvernează cu o logică precisă a raporturilor dintre discursul sonor și mesajul meta-muzical, fundamentat pe o filozofie a culturii și a istoriei naționale care explică articularea diverselor creații într-un ansamblu de o remarcabilă coerență.

Spre a-și atinge înaltul țel propus, reflectarea într-o expresie muzicală de factură contemporană a îndelungatei plămădiri a spiritualității naționale și a formării conștiinței istorice a poporului român, compozitorul și-a construit opera metodic, compartimentînd-o în mari tronsoane ciclice sau de gen. Gîndirea artistului este prospectivă și sintetică, ansamblul creației sale aparînd ca un compendiu, metamorfozat în scriitura originală, a peste două milenii de existență spirituală și permanentă istorică românească.

Investigația artistului acoperă, într-adevăr, evisotalitatea timpurilor istorice din care ne-au parvenit mărturiile asupra „lorei instelate” ale istoriei naționale și asupra identității culturale a poporului nostru, fie acestea scrise, ori, deopotrivă prețioase, orale — înscrute în cîntece, în străvechile colinde și alte fapte de cultură arhaică, în nobilele mituri românești — toate, însă, aparîndu-i argumente pentru opera proprie, stimulente ale capacității sale inventive. Muzicianul-dramaturg își pune cu acuitate problema specificului poporului român, ca unic termen de referință pentru arta sa. „Evoluția acestui specific — scria Gheorghe Dumitrescu în 1966 — se poate urmări istoric prin toate epocile zbucumate pe care le-a trăit poporul; de la cîntecul vechi care amintesc de obiceiurile și spiritualitatea strămoșilor, traicii, trecînd prin folclorul muzical al feudalismului și epocile de frămîntări so-

cială și pînă în ziua de azi, arta populară ne ilustrează în mod complet și original o întreagă concepție despre viață și lumea înconjurătoare”. Această concepție se regăsește, la nivelul creației unui artist modern, în operele și oratoriile lui Gheorghe Dumitrescu; o serie semnificativă din această lucrare este supusă uneia dintre ideile fundamentale ale autorului — închegarea unei epopei naționale, în sensul istoric, dar și, poate mai cu seamă, spiritual; compozitorul a reunit toate aceste lucrări sub un însemn unitar: „Ciclul jertfei”.

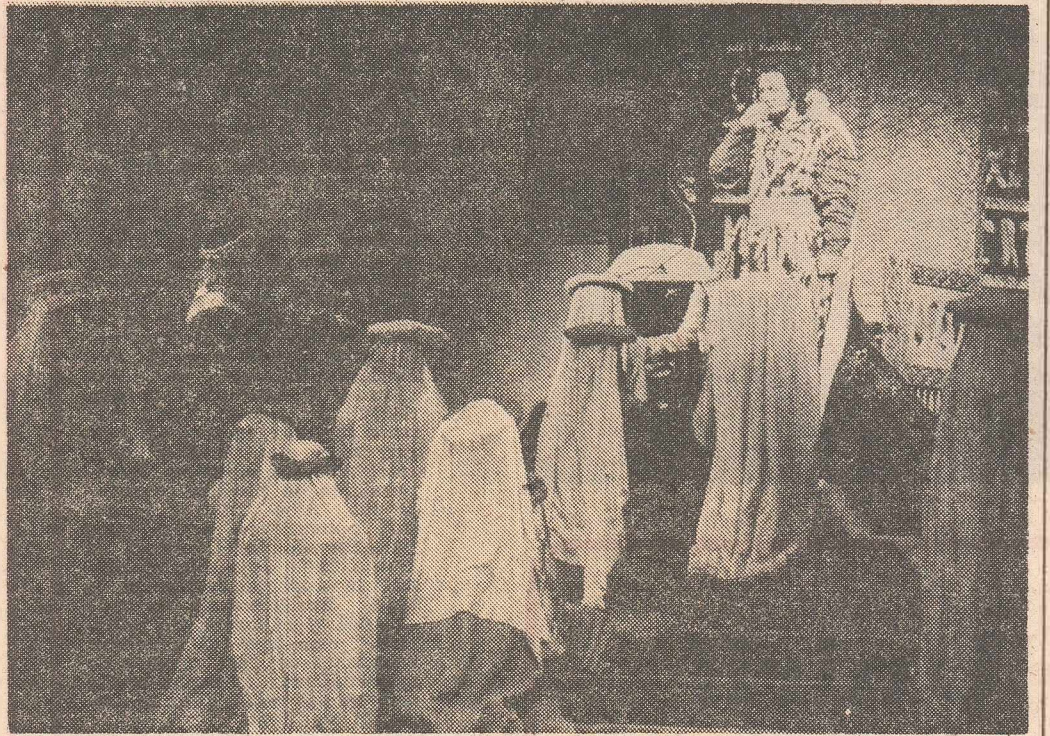
Grandiosul portal al ciclului este oratoriul „Tudor Vladimirescu”. Au urmat, pe firul anilor, operele „Ion Vodă cel Viteaz”, „Decebal”, „Răscoala”, „Fata cu garoafe”, oratoriile „Grivița noastră”, „Zorile de aur” și „Pămînt dezrobît”, opera „Vlad Tepeș”, oratoriul „Soarele neatîrării” și, cea mai recentă creație în acest ciclu, „Marea iubire”.

Reascultînd și revăzînd „Ion Vodă cel Viteaz”, într-o distribuție evident nouă, dar în aceeași concepție regizorală și în aceeași admirabilă scenografie, realizată cindva de regretatul Tony Gheorghiu, revăzînd, deci, un spectacol în care elementele de continuitate erau preocupătoare față de cele innoitoare, mi-am întărit convingerea că forța acestuia stă în primul rînd în calitatea dramatismului muzical, în pregnanța caracterologică și în originala modalitate de sublimare a sugestiilor provenite din sfera culturii orale — de la cîntecul de urare pînă la cel de luptă. Este o operă de profundă și sinceră vibrație patriotică, inscriindu-se în muzica noastră ca un titlu de referință. Era împlinirea unei necesități culturale, aceea de a avea în planul teatrului liric un răspuns estetic semnificativ la marile apeluri ale dramaturgiei pe temă istorică. Artă compozitorului, marea sa pasiune, care vibrează în fiecare pagină a partiturii, ne conduce spre înțelegerea unui destin eroic care s-a aflat în consonanță totală cu aspirațiile populare. Gheorghe Dumitrescu grațește despre aceasta direct și patetic, adresîndu-se sensibilității muzicale, și nu numai muzicale, a fiecăruia dintre spectatori săi.

RADU GHECIU ■

Valoare și durabilitate

Ducîndu-mă la cel de-al doilea spectacol al operei **Ion Vodă cel Viteaz** — cea mai recentă premieră a Operei Române din București —, mi-am pus două întrebări. Prima dintre ele se referea la durabilitatea lucrării (premieră absolută, la 12 aprilie 1956, pe aceeași scenă), vis-a-vis de etapa identică parcursă de Gheorghe Dumitrescu, autorul creației de mai sus. Iată că răspunsul l-am aflat chiar cu ocazia reaudierii acestei muzici pline de claritate, în stil și în construcție: **Ion Vodă cel Viteaz** își păstrează și astăzi — probabil și în viitor — exaltarea juvenilă, dublată de o mare măiestrie profesională, amindouă atribute concurînd la o **perenitate a valorii**. La baza acesteia stă maniera extraordinară de frumoasă în care este întrebunțat folclorul nostru: în chip firesc, inteligibilitatea creației e sporită, ceea ce favorizează atît publicul spectator cît și pe interpreți. **Ion Vodă cel Viteaz** este, poate, una din operele românești actuale, ce se află la un nivel extrem de accesibil; adăugati la aceasta și fiorul înaltului spirit patriotic pe care îl degajă și vom afla un răspuns și mai direct asupra „secretului” tineretii ei. Dar un mare semn de nedeumire ne umbrește bucuria: de

Un moment din opera Ion Vodă cel Viteaz

ce, oare, atît de puțini spectatori? Poate că între limbajul romantismului și verismului italian al secolului trecut și muzica ultimilor ani s-a creat o prăpastie, un imens gol, datorat nefamiliarizării și chiar necunoașterii totale a creației secolului al XX-lea, a stilurilor sale — începînd cu impresionismul, continuînd cu expresionismul, dodecafonismul etc. — și a scriiturii respective. Poate că **Hamlet** de Pascal Bentoiu, una dintre lucrările de bază ale muzicii dramatice actuale românești, poate — îndrăznesc a spune — chiar **Oedip** de George Enescu, operă excepțională, de nivel mondial, nu pot fi încă înțelese pe deplin. Admirate, da, însă nu foarte accesibile marelui public. (Ce să facem dacă nici Wagner nu are încă o prea mare audiență la noi și în alte părți; ba, nici chiar Mozart! Dar, nu-i așa, nu este nici vina colosului de la Bayreuth și nici vina genialului Amadeus!).

Ion Vodă cel Viteaz nu se încadrează în nici unul din stilurile dificultuoase, amintite mai înainte; melodică sa are ceea ce se numește accesibilitate, cîntecul popular — atît de drag nouă — este prezent, iar naratiunea libretului e, în orice caz, mult mai aproape de noi, de patosul eroismului, simțirea poporului nostru, decît viața Leonorei, a lui Manrico, Violettei, Aidei etc. Inute toate la un loc! Apropierea publicului față de opera românească ar trebui să se facă prin cu totul alte modalități decît acelea ale simplului afisaj. Tineretul liceen și studentii, publicul iubitor de operă — în general — ar trebui să fie informat și îndrumat prin diferite metode. Iată, o sală plină, aceea a Studioului de Concerte a RTV, a aplaudat deunăzi, în mod frenetic, corul bărbătesc al Ansamblului **Doina** al M.A.N. care a cîntat fragmente din **Ion Vodă**. Este doar un exemplu. Cîți cîntăreți au introdus în repertoriul lor, de pildă, colindul Roxandei sau aria principală a lui Ion Vodă? În cite emisiuni radiofonice se ascultă muzica acestor opere? Cite licee sau facultăți știu, măcar printr-un afis, de noua premieră a Operei Române, așa cum află, bunăoară, de atîtea și atîtea spectacole ale teatrelor dramatice?

Sau cîți elevi ai Liceului de Artă „George Enescu”, ori cîți studenți ai Conservatorului „Ciprian Porumbescu”, a căror meserie viitoare este muzica, și în primul rînd muzica românească, au vizionat operele și baleturile românești? Iată doar cîteva probleme care ne pot pune — într-adevăr — multe semne de neliniște.

A doua întrebare inițială se referea la interpretare.

Regia valorosului om de teatru care este George Teodorescu a fost preluată de creator de experimentat Vasile Calomfirescu. În primul rînd, el a fost intransigent față de orice abateri de la gîndirea scenică a lui Teodorescu, mîrgîindu-se să aducă foarte puține îmbunătățiri, necesare și la zi, spectacolului. Și, pentru aceasta, trebuie să-i mulțumim, căci — în fond — prima punere în scenă a fost extrem de artistică, judicioasă și lăudată. Chiar dacă spiritul realismului, propriu deceniului al șaselea, se observă și astăzi, nu vedem nimic rău în aceasta, ba dimpotrivă; credem că viziunea simbolică ori încărcarea cu diverse sofisticări i-ar dăuna, căci istoria este istorie, iar faptul istoric trebuie să rămînă ca atare, viu în conștiința populară și artistică. Scenograful Roland Laub, folosînd decorurile și costumele de excepție făurite de gîndirea creatoare a lui Toni Gheorghiu încă în 1956, a sprijinit din plin intențiile regizorale. Dar interpretii, așa cum spuneam, în mod inerent, s-au schimbat. În rolul lui Ion Vodă, Dan Zancu a creat un mare personaj. Vocea sa puternică, timbrul său cald, plin de armonice, ori transformat în tunet amenințător, toafe, dublate de calitățile scenice și de o dicție exemplară, au avut un drum convergent în înfățișarea dominantului Ion Vodă și în reliefaarea înalței sale iubiri către Moldova și apărarea ei. Vedem în Dan Zancu pe unul dintre marii noștri artiști lirici actuali care, iată, dau glas cu aceeași vigoare și unui Mefisto, dar și unui important personaj din istoria patriei; și, spre lauda sa, amindouă, cu aceeași autentică măiestrie. Marica Doamna, personaj principal al narațiunii istorice dar și în economia libretului a fost interpretată cu e tinută scenică adecvată, domnească, de Ruxandra Vlad.

În rolul boierului Ieremia, Nicolae Andreescu este a doua mare descoperire a spectacolului. Îl știm pînă azi pe acest harnic și modest tenor secund în roluri episodice. Iată că, aici, ne-a demonstrat existența unui timbru plăcut și penetrant; iată că omul molcom, de zi cu zi, a devenit trufaș, viclean, invidios, furios, surprinzător pentru toți acet care îl cunosc, relevînd deci resurse scenice nebanuite.

Pe Elvira Cîrje am recunoscut-o doar după vocea sa; mă tot întrebam cine să fie această tinăra fată, care poartă straiete fărâești, ale Roxandei, cu o naturală teribilitate? Elvira Cîrje ne-a dovedit încă o dată că rămîne o artistă autentică; pentru ea, rolurile abordate în muzica românească sînt la fel de importante ca și acelea, de primă mărime, din opera clasică!

Nicolae Bratu (Joldea), Ștefan Teodorescu (Mălai), Ștefăniță Lașcu (Sbieroa), Nicolae Constantinescu (Dingă), Cristian Mihăilescu (Jurj), apoi un boier complotist), Ion Grigorescu (Gheorghie), Alexandru Moisiuc (Sverciovski și Străjerul), Corneliu Fănățeanu (solul turec), Teodor Pîrvănescu (Veveriță), Adrian Ștefănescu, Nicolae Urdăreanu și Andrei Borsos (complotiștii), Gerda Radler — Anca, Daniela Vlădescu, Mihaela Agachi și Veronica Girbu (jupînițele), Iuliu Truția (Oșteanu și Feciorul), unii cu mai multă experiență, adevărați maeștri, alții abia la început de carieră, și-au revigorat calitățile vocale concurînd, toți, la o foarte bună desfășurare a spectacolului.

În mod intenționat am lăsat la urmă corul și orchestra. **Poporul**, personajul principal al acestei drame populare, este interpretat într-un spirit patriotic, autentic, care face cînte ansamblului condus de Stelian Olariu, asistat de Vasile Corjos. În sfîrșit, orchestra simfonică în viziunea lui Gheorghe Dumitrescu, a dus tot greul, reușind să treacă peste dificultățile partiturii; un cuvînt ales, în special pentru partida de alamă, des întrebunțată și precizia instrumentiștilor percuționiști. Iar dirijorul Constantin Petrovici a ținut în mină un spectacol greu, plin de neprevăzături în partitură, augmentînd marea sa experiență și dăruire pentru muzica românească.

CLAUDIU NEGULESCU ■

La Opera Română

grafia regretatului Vasile Marcu și de **Curtea veche** a Alexei Mezincescu. — **La piață**, reluînd versiunea coregrafică semnată de Tilde Urseanu în 1958, se constituie într-o nouă distribuție a cărei pregătire artistică o asigură Doina Andronache.

● Luni, 1 decembrie, la ora 18, seară de **audiție comentată** în foaierea teatrului. Sensibilul și subtilul meloman care este Costin Popa, om de pregătire științifică dar, totodată, și neîntrecut specialist în ale muzicii

de operă, inițiază un nou ciclu, de „interpretări comparate”, în care discută în paralel realizarea unor opere în distribuții celebrel. Luni va fi vorba de **Forța destinului** cunoscută lucrare a lui Verdi cu Leontyne Price, Richard Tucker, Robert Merrill, Shirley Verrett și Giorgio Tozzi pe de o parte, și de Renata Tebaldi, Mario del Monaco, Ettore Bastianini, Giulietta Simionato, Cesare Siepi, — pe de alta. **A bon entendeur, salut!**

● Eleonora Enăchescu (Lakmé), Ionel Voineag (Gerard), Pompei Hărășteanu (Nilakantha) sînt principalii inter-

preți din spectacolul **(Lakmé)** de marți, 2 decembrie (ora 18). La pupitru Constantin Petrovici.

● **Rigoletto** de miercuri, 3 decembrie, ora 18, marchează debutul bucureștean în Gilda al tinerei soprane Daniela Vlădescu. În rolul titular cîntă Vasile Martinoiu.

● Cristina Teodorescu, talentata balerină, debutează în Quiteria, rolul principal feminin din baletul **Don Quijote** de Minkus, alături de Laurențiu Guinea, Nicolae Denes, Florin Mateescu, Roxana Colceag, Gheorghe Anghelșu ș.a. Dirijează Lucian Anca.

● Cu Alexa Mezincescu, Ioan Tugearu, Magdalena Rovinescu, Gheorghe Anghelșu, Roxana Colceag ca principalii soliști, tripticul de balet **Scara vieneză** (compus din **Mica serenadă** de Mozart, **Simfonia neterminată** de Schubert și **Valsuri** de Johann Strauss) este programat vineri, 28 noiembrie, la ora 18. Conducerea muzicală: Lucian Anca.

● Lucia Țibuleac va interpreta (în debut) **Santuzza** din **Cavalleria rusticana** alături de Mihaela Agachi, Dan Zancu, Florin Farcaș și Ruxandra Vlad. În **Piața**, simetric, un alt debut — al Monicăi Teodorescu

(Nedda) cu Ludovic Spiess, Nicolae Urdăreanu, Emil Iurașcu și Ștefăniță Lașcu în distribuție. Dirijează Constantin Petrovici. Simbătă, 29 noiembrie, ora 18.

● Duminică, 30 noiembrie, în matineul de ora 11. — **Povestea micului Pan** de Laurențiu Profeta. Corul „Vocea primăvera” și cîntăreții Operei colaborează într-un spectacol, vioi și senin ca însăși copilăria. Conducerea muzicală aparține lui Claudiu Negulescu.

● În ultima zi a lui noiembrie o nouă premieră de balet: în cadrul **Serii Mihail Jora**, alături de **Demoazela Măruța** în core-

La Viișoara

atelier literar

de G. Dumitrescu

În noiembrie, cînd se limpezește vîntul, salcîmii se cuprind de patina focului, se desfelește vîntul de la Moldova, îngheață fulgerul, se spoiesc cu tîlpi tinere cîrările dintre satele cu fete frumoase, scornesc cîntări noi băieții care vin spre dragoste, cîmpia e fără de chip, fiindcă s-a sfîrșit orizontul și Dunărea e fără de moarte în noiembrie, deschid ochii, dimineața, cîntînd cai albi în spații violete, și dau peste adierele unui continent de ienupăr. Atîns de nemîngîieri, las lumina gîndului să fugă către prieteni. Un prieten e singurătatea unei idei sau fructul melancoliei.

Colonelul doctor Vasile Cîndea, șeful Secției de chirurgie cardiovasculară a Spitalului Militar central, se apropie în întregime opera dumitale. — Mai bine să vorbim despre grădina asta, să-mi laudați roșiile, prunii, perii, gutuii, merii... — Doctore, a zis Pil, mie nu-mi place că to-mai mărul a fost luat ca simbol al fructului oprit. Dumnezeu, pe care eu îl consider o fîntînă cu cumpănă, putea să se oprească... — Asupra strugurilor? — În nici-un caz. Aici ne-a lăsat, măcar unora din cei de față, cale liberă și bine a făcut. Strugurii vorbesc în limba arameiană, care a fost limba lui Hristos... Trebuia să se oprească la un fruct de munte, proaspăt mereu, iarna și vara... Aș vrea să vin odată să lucrez aici. În cîmpia Teleormanului culorile se amestecă singure. E un loc minunat.

— Pentru mine, cel mai frumos din România. Mi-e la fel de drag ca răsăritul soarelui la Palmira, care-i fără asemănare pe lume... Apoi a coborît seara. Și a răsărit luna — o ulciică de fragi plină de rouă plutind deasupra Călmățuiului. Doctorul Vasile Cîndea o privea melancolic — și era un stîlp cu motive solare sprijinind acoperișul casei părintești. Și era lumină a pămîntului.

— Meseria mea e ca o floarea soarelui roșie. Nu știu unde am citit fraza aceasta, dar știu că mi-a venit s-o sîrut. De mic, de cînd umblam desculț prin noroaiele acestei cîmpii (am umblat desculț și cînd ajunsesem la facultate) am știut că voi fi cîndva medic bun, orice s-ar întîmpla, tot așa cum, probabil, acei bijutieri ai visului care-au construit noul oraș Alexandria — cunoașteți că era orașul tuberculozei? — au știut, nu se poate altfel, că vor fi odată slujitorii unei aventuri fermecătoare. Copilăria respiră în profunzime sublimul. În copil stă la pîndă așteptarea, puternică și fără să lacrimeze, a destinului unic.

— Doctore, vorbești ca atunci cînd umblî în ființa inimii bolnave spre a smulge din ea boțetul morții. — Fiecare operație îmi produce și mie și echipei cu care lucrez, o echipă cu mare dragoste de om și un pronunțat spirit de sacrificiu, puternice emoții, fiindcă nici-un caz nu seamănă cu altul și fiindcă trebuie să te bati cu moartea...

— Secția de chirurgie cardiovasculară a Spitalului Militar central, se apropie în întregime opera dumitale.

— Mai bine să vorbim despre grădina asta, să-mi laudați roșiile, prunii, perii, gutuii, merii...

— Doctore, a zis Pil, mie nu-mi place că to-mai mărul a fost luat ca simbol al fructului oprit. Dumnezeu, pe care eu îl consider o fîntînă cu cumpănă, putea să se oprească...

— Asupra strugurilor? — În nici-un caz. Aici ne-a lăsat, măcar unora din cei de față, cale liberă și bine a făcut. Strugurii vorbesc în limba arameiană, care a fost limba lui Hristos... Trebuia să se oprească la un fruct de munte, proaspăt mereu, iarna și vara... Aș vrea să vin odată să lucrez aici. În cîmpia Teleormanului culorile se amestecă singure. E un loc minunat.

— Pentru mine, cel mai frumos din România. Mi-e la fel de drag ca răsăritul soarelui la Palmira, care-i fără asemănare pe lume... Apoi a coborît seara. Și a răsărit luna — o ulciică de fragi plină de rouă plutind deasupra Călmățuiului. Doctorul Vasile Cîndea o privea melancolic — și era un stîlp cu motive solare sprijinind acoperișul casei părintești. Și era lumină a pămîntului.

— Meseria mea e ca o floarea soarelui roșie. Nu știu unde am citit fraza aceasta, dar știu că mi-a venit s-o sîrut. De mic, de cînd umblam desculț prin noroaiele acestei cîmpii (am umblat desculț și cînd ajunsesem la facultate) am știut că voi fi cîndva medic bun, orice s-ar întîmpla, tot așa cum, probabil, acei bijutieri ai visului care-au construit noul oraș Alexandria — cunoașteți că era orașul tuberculozei? — au știut, nu se poate altfel, că vor fi odată slujitorii unei aventuri fermecătoare. Copilăria respiră în profunzime sublimul. În copil stă la pîndă așteptarea, puternică și fără să lacrimeze, a destinului unic.

— Doctore, vorbești ca atunci cînd umblî în ființa inimii bolnave spre a smulge din ea boțetul morții. — Fiecare operație îmi produce și mie și echipei cu care lucrez, o echipă cu mare dragoste de om și un pronunțat spirit de sacrificiu, puternice emoții, fiindcă nici-un caz nu seamănă cu altul și fiindcă trebuie să te bati cu moartea...

— Meseria mea e ca o floarea soarelui roșie. Nu știu unde am citit fraza aceasta, dar știu că mi-a venit s-o sîrut. De mic, de cînd umblam desculț prin noroaiele acestei cîmpii (am umblat desculț și cînd ajunsesem la facultate) am știut că voi fi cîndva medic bun, orice s-ar întîmpla, tot așa cum, probabil, acei bijutieri ai visului care-au construit noul oraș Alexandria — cunoașteți că era orașul tuberculozei? — au știut, nu se poate altfel, că vor fi odată slujitorii unei aventuri fermecătoare. Copilăria respiră în profunzime sublimul. În copil stă la pîndă așteptarea, puternică și fără să lacrimeze, a destinului unic.

— Doctore, vorbești ca atunci cînd umblî în ființa inimii bolnave spre a smulge din ea boțetul morții. — Fiecare operație îmi produce și mie și echipei cu care lucrez, o echipă cu mare dragoste de om și un pronunțat spirit de sacrificiu, puternice emoții, fiindcă nici-un caz nu seamănă cu altul și fiindcă trebuie să te bati cu moartea...

— Meseria mea e ca o floarea soarelui roșie. Nu știu unde am citit fraza aceasta, dar știu că mi-a venit s-o sîrut. De mic, de cînd umblam desculț prin noroaiele acestei cîmpii (am umblat desculț și cînd ajunsesem la facultate) am știut că voi fi cîndva medic bun, orice s-ar întîmpla, tot așa cum, probabil, acei bijutieri ai visului care-au construit noul oraș Alexandria — cunoașteți că era orașul tuberculozei? — au știut, nu se poate altfel, că vor fi odată slujitorii unei aventuri fermecătoare. Copilăria respiră în profunzime sublimul. În copil stă la pîndă așteptarea, puternică și fără să lacrimeze, a destinului unic.

— Doctore, vorbești ca atunci cînd umblî în ființa inimii bolnave spre a smulge din ea boțetul morții. — Fiecare operație îmi produce și mie și echipei cu care lucrez, o echipă cu mare dragoste de om și un pronunțat spirit de sacrificiu, puternice emoții, fiindcă nici-un caz nu seamănă cu altul și fiindcă trebuie să te bati cu moartea...

— Meseria mea e ca o floarea soarelui roșie. Nu știu unde am citit fraza aceasta, dar știu că mi-a venit s-o sîrut. De mic, de cînd umblam desculț prin noroaiele acestei cîmpii (am umblat desculț și cînd ajunsesem la facultate) am știut că voi fi cîndva medic bun, orice s-ar întîmpla, tot așa cum, probabil, acei bijutieri ai visului care-au construit noul oraș Alexandria — cunoașteți că era orașul tuberculozei? — au știut, nu se poate altfel, că vor fi odată slujitorii unei aventuri fermecătoare. Copilăria respiră în profunzime sublimul. În copil stă la pîndă așteptarea, puternică și fără să lacrimeze, a destinului unic.

— Doctore, vorbești ca atunci cînd umblî în ființa inimii bolnave spre a smulge din ea boțetul morții. — Fiecare operație îmi produce și mie și echipei cu care lucrez, o echipă cu mare dragoste de om și un pronunțat spirit de sacrificiu, puternice emoții, fiindcă nici-un caz nu seamănă cu altul și fiindcă trebuie să te bati cu moartea...

FANUȘ NEAGU ■

Cr. Eșanu : Lucruri de început, inegale, din care nu lipsește, pe alocuri, și un oarecare abur liric. Se simte, însă, lipsa de experiență a condeiului (și a lecturii de poezie...). Reveniți. (Vă referiți în scrisoare la un Almanah; ne-ar fi util și v-am rămîne recunoscători dacă ne-ați indica titlul exact și anul lui de apariție).

D. Dor : Nu sînt nou-tăți deosebite, în ultimele trei plicuri. Dar „Credință” e, probabil, lucrul cel mai bun pe care ni l-ați trimis pînă acum (unitar, echilibrat, concentrat, fără divagații și incoerențe, etc.). Deci se poate! (dacă eliminăm graba și improvizajia „în doi peri”!).

M. Dtr. : Destule lucruri reușite : „Și noaptea”, „Învățăm”, „Curte

interioară”, poate și „Se vă spun”, „Ca două picături”.

I.B. — Buc. : Cordiale mulțumiri! Vă rămînem îndatorati cu o carte.

A.M. — Sibiu : Cînd sînt tinute sub control tendințele spre extravaganta metaforică, delirul verbal (și, desigur, cînd se evită expresii nefirești, ca să nu zicem agramate, ca „aș putea ca să tip”, „ca să strig”, etc.), textele cuprind unele elemente promițătoare („Dimineată”, „Sufletul meu”, „Elegie”). Să vedem, în continuare.

V. Vosganian : Un binefăcător efort de limpezire a substanței și a expresiei, de reducere a verbiului, într-o serie de texte demne de interes : „Prin tine”, „Peisaj

cu corbi”. „Dansul lui Shiva”. „Pygmalion”, „Cintec de leagăn”.

Iulia Raicu : Sînt semne de talent, desigur (mai clare în „As fi vrut”, „De dor și-alean”, „Dragoste”), premisele unei vocații pe care o veti duce la împlinire, fără doar și poate, îndată ce veti ieși din impasul trecător în care vă aflați. Iesire pe care o dorim cit mai grabnică și în care trebuie să credeți nestrămutat!

Catrinel H., H. R.-Mateescu, D. Humă, Meda (e prea devreme!), T. Mihailescu, Limona I., A. Uceanu, Georgeta Munteanu, C. Grozea, De Luella, Ov. Butuc, Elena B. („Descintec”, „Familială”), Nana, L. Claiacu, S. Șevciuc, S. Surugiu, R. Roșu („Amintirea”, „Crez”), Anastasia, C. Bogaciuc

(„Poveste”), A. Nola, Cl. Crețu, A. C., D. Crama, E. Horince, Cr. Brătescu, E. Bădilă, A. Dimoiu (mai cîte!), Roșca G., L. Novleanu, I. Mihăiș („Întrupare”) Fl. I. Vărădean („Simplă nuanță”), D. Petras : Sînt semne promițătoare, încă nu deajuns de certe, de concludente. Continuați și reveniți.

B. Gabriellian, Gheorghe Fl., N. Volnic, Cristache Popa, M. Theodorian, F. Lungu, M. Nedeanu, Al. Rada, L. Cimpean, D. Poenaru, R. Soare, V. Munteanu, Ad. Gorea, Max Vlădescu, Aelis, M. P. Ioanid, Ang. Voinea, Bogdan Neagu, Cam. Rotaru, Nel O. S. Bindea, G. Gaspar, Anca Mureșan, Carmen C. P., Ramona St., V. Chițea, Dan Gligor, Cr. Tuță, Anghel Vasile, Gh.-D. Iulian, Eugenia V., Martina, Marin Papp, I. Călătoru, St. Gălătescu, Mihaela Călin (Colen?), Mirela Munteanu : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

PENTRU TINE

Tu te faci din ce în ce mai frumoasă, ca o monedă antică sau zi glorioasă; eu devin din zi în zi mai urît, de cînd nu te-am visat sau văzut.

Oglinzile fumegă, cînd mă privesc cu ochii care de ochi se feresc; icoana mută la care mă-nchin e a unui zeu uitat și străin.

Pentru tine, pentru restul de viață, mi-am dat cu acid pe față, ca să rămii, curată și singură, ca lacrima mea într-o lingură.

NICULAE ALEXANDRU VEST

ASFALTUL

Pe asfalt, tîlpile n-au ce discuta cu asfaltul. Poate, două trei replici arțăgoase. Pe iarbă, se schimbă totul. Tîlpile devin politicoase, calcă suplu în cadentă lină. Iarba se apleacă în fața pașilor, apoi se ridică, într-un dans lent și grațios.

Asfaltul nici nu știe să danseze. E necioplit și semidoct, se-ascunde-n gropi să aibă liniște cînd repetă tabla înmulțirii pe degete, și cînd face gargară cu apă de ploaie, să poată recita alfabetul.

OANA KADAR

CURTE INTERIOARĂ

cu siguranța celui nimic așteptînd deschid fereastra memoriei care dă în curtea interioară

a destinului meu o curte interioară ca multe altele cu ziduri cenușii triste și reci cu ochii ferestrelor mereu deschise cu lăuntricul gol traversat de frînghii pentru rufe pe care spinzură aceleași cămăși decolorate ale amintirii în fine o curte interioară locuită de ecouri zgîrțite cînd și cînd de zborul rîndulelelor

MARIUS DUMITRESCU

ERAM CĂLĂRI...

Iul G. D.

Eram călări, pe idealuri... În dimineața străvezie Livezile pindeau, pe dealuri, Cu fructe coapte să ne-mbie.

Nepăsători ca infinitul, Academie ne-a fost marea : Din valuri învățam profitul Și din nisipuri plusvaloarea.

Eram frumoși cît și aceia De dinainte și de după, Cînd ne lăsă, matern, femeia, Iubirea carnea să ne-o rupă.

Copilăroși, cîntam în noapte Trezind din somnul lor castanii. Cu țipete, iar nu cu șoapte, Se adunau, prin singe, anii.

Eram călări pe idealuri, Dar am descălecat. Și jos, În iarba viețuind pe dealuri, Plesnea livada de miros... ADRIAN PĂRVU

Între pictorii din Tulcea, oras în care flințează una din cele mai puternice și mai active filiale ale Uniunii Artiștilor Plastici, un oraș în care s-a pus pe picioare, de curînd, un foarte valoros muzeu de artă, așa cum multe orașe mari ale țării și-ar dori, deci într-un veritabil centru de larg interes pentru arta plastică, Jean Duță, maestrul de lucrări practice la Liceul „Spiru C. Haret” din localitate, și-a cîștigat, în numai șapte ani de cînd, cum singur spune, „face pictură”, un nume și o faimă de necontestat. Laureat de trei ori în tot atîtea ediții ale Festivalului național „Cîntarea României”, posesor al citorva zeci de diplome cu locul I, obținute în diverse confruntări plastice din țară, cu alți pictori amatori, participînt la numeroase expoziții de grup, în țară și-n străinătate (să subliniem doar faptul că trei din lucrările sale au fost expuse, cu prilejul unei expoziții itinerante, de grup, în Belgia, Olanda și Luxemburg), Jean Duță se dovedește a fi, la ora actuală, unul din cei mai de seamă pictori naivi din țara noastră. Acestea fiind zise, ne vom încumeta, deși știm cît de îndărătnice sînt cuvintele atunci cînd e vorba să „povestesc”, ceea ce la rîndul lor

„povestesc” culorile, să descriem, totuși, cîteva din lucrările lui Jean Duță. Ne-am oprit îndelung în fața citorva pașiști, sau dealuri ușor modulate, ca niște valuri, smălțuite în sute și sute de flori, minuscule flori de cîmp, fiecare florică fiind lucrată cu o exasperantă migală. Uneori, toată această vastitate cromatică din care se degajă o tulburătoare liniște, este susținută de un grup de arbori ce-și caligrafiază rămurișul lipsit de frunze, de parcă ar fi fost pictați în plină toamnă, pe un cer copleșitor de albastru. În aceeași lucrare, deci, primăvara covorului de flori și toamna arborilor. Și pentru ca totul să se încarce de un mister în plus, peste ramurile descărnate ale arborilor cade o lumină ce pare să vină dintr-o direcție total opusă celei ce îmbracă tot peisajul. Alteori, arborilor, plasați în stînga lucrării, li se opune un altul, cam în același plan, dar mult spre dreapta. Acest arbore, însă, este prăbușit la pămînt, de parcă o furtună sau o forță de neexplicat i-ar fi curmat brusc viața. În fața unor astfel de lucrări, gîndul privitorului începe să lucreze cu febrilitate, cu nespunsă plăcere. Jean Duță, aidoma tuturor pictorilor de factură naivă, nu pictează ceea ce vede,

ci ceea ce simte, sau, mai exact spus, ceea ce a văzut cîndva și a rămas pe retina memoriei sale afective. De aici, ciudătenii temporale, sau lipsa de logică internă în compozițiile sale. Jean Duță, după propria

Cîntarea României

Un pictor naiv foarte serios

sa mărturisire, și-a creat încă de la bun început un limbaj al său, un univers în care important este să comunice o stare emotivă deosebită. „În primul rînd, afirmă pictorul, eu pictez ceva care mi-a plăcut mie, cîndva, foarte mult, ceva care, uneori, mă urmărește și-n vis. Nu pictez după legile clasice ale picturii, pentru că eu nu pictez, ci povestesc. Eu văd lucrurile altfel, într-o altă înălțare, nu cea pe care toți oamenii o știu și o respectă. Ceea ce mă interesează este ca lucrarea să fie frumoasă, să

aibă un pic de ciudătenie în ea, mister cum i se mai spune. Dacă văd că un om citește cu atenție ceea ce expun, mă consider fericit. Iar dacă-i văd pe unii că se miră, că zîmbesc cu o oarecare superioritate, atunci mă întristez puțin și mă mîngîi cu gîndul că, în fond, a înțelege arta înseamnă a înțelege viața. Iar viața nu te poți înțelege dacă nu te apleci și asupra acelor momente în care simți ceva cu totul și cu totul deosebit”. Frumoasă și, trebuie să recunoaștem, adîncă, în deplină cunoștință de cauză, profesiunea de credință. Jean Duță este, fără doar și poate, un artist în toată puterea cuvîntului. Iată, ca să vă convingem, dacă mai este cazul, o altă încercare de descriere a unui tablou al său. Văzute de undeva, de sus, citeva dealuri domoale printre care curge, neînchipt de albastru, un riu. De-acestă dată, însă, dealurile sînt amenințătoare, pictate într-o tușă densă, de albastru întunecat. Nu mai sînt îmbrăcate în sute și sute de flori, ci în tot felul de simboluri — o stea de mare, sau o cochilie de melc, pătrățele sau cerulete, triunghiuri și semicercuri — toate într-un roșu permanent. Ici-colo citeva liniiocare galbene și albe, ca niște scame. Deasupra

dealurilor și-a rîului albastru, cerul. Înalt, galben, parcă pus-tiit de-o imensă căldură. Ei bine, în punctul cel mai înalt al cerului, la zenit, un pic de arbori cu virful în jos. Aceiași arbori cu ramuri desfrunzite. În preajma arborilor, tot cu capul în jos, trei sau patru cai. Firește, sentimentul este contradictoriu, pictorul parcă ar fi unit două tablouri, pictate separat, dar stranietatea compoziției, în cel mai pur spirit naiv, în cea mai perfectă viziune naivă, asigură lucrării un spor estetic premeditat. Alțeva : deși pictor naiv, neșcolit, cum s-ar spune, Jean Duță dispune de-o impresionantă bibliotecă formată din mai toate cărțile de artă publicate în ultimii ani. Acestea li se adaugă zeci și zeci de cărți de poezie. „Poezia, a tinut să precizeze, este, pentru pictura mea, o veritabilă hrană sufletească”. Cît despre cărțile de artă, ele sînt, nu-i așa, manualul meu de fiecare zi, fereastra mea spre această mirifică lume a picturii”. Și-ar mai fi multe de spus, dar, ca să vă îndreptăm că Jean Duță este un pictor naiv foarte serios, altceva, deocamdată, bănuim noi, nu mai trebuie adăugat.

VICTOR NIȚA ■

Ploiești

Căutând pete albe
pe harta aurului negru

Sunt ani buni de când tineretului studios, cel universitar în primul rând, își manifestă plin disponibilitățile pentru invenția, pentru creație, contribuind la implementarea unor soluții inovatoare în diverse unități economice. Aceste roade ale gândirii sunt reunite în cadrul conferinței naționale a cercurilor științifice studențești, manifestare ajunsă la cea de-a XVIII-a ediție.

Programul manifestărilor desfășurate la Ploiești între 7 și 9 noiembrie, ar fi greu de prezentat în câteva rânduri. Aici s-au întâlnit, studenții inventatori de la facultățile de mine, petrol, geologie. Gazdă — Institutul de Petrol și Gaze. Invitați — studenți, absolvenți, cadre didactice din șase centre universitare, specialiști din diverse întreprinderi prabovene. Au fost pregătite 113 lucrări, împărțite pe cinci subsecții. Marea majoritate a celor ce s-au prezentat au dovedit prin nivelul înalt de pregătire pe care și l-au însușit, că pot să înceapă lupta cu noul.

La sfârșitul programului ne-am văzut silii să apelăm, cu sprijinul specialiștilor la o riguroasă selecție. Inginerul Avram Lazăr, asistent la catedra „Foraj extractiv”, șeful Comisiei profesionale a Consiliului Uniunii Asociației Studenților Comuniști de al I.P.G. Ploiești s-a oprit la câteva lucrări prezentate în subsecția V — Forajul sondelor și exploatarea zăcămintelor de petrol și gaze.

Se pare că steaua norocului, care a suris petrolului câteva decenii de-a rândul, n-a apus încă. Aceasta, pentru că mai sunt posibilități de cercetare a „marei necunoscut” care este adâncul pământului, posibilități care vizează forajul de mare adâncime, forajul marin și creșterea factorului final de recuperare. În cadrul acestui scop final — recuperare — se încadrează și tema „Cercetări privind capacitatea de udare a rocilor colectoare” utilizându-se aparatura proiectată și construită la I.P.G. Ploiești. Problema este veche, încă de la începuturile cercetătorilor din domeniu au evidențiat importanța fenomenului de udare selectivă în eficiența exploatarea zăcămintelor de petrol. Autorii, cizăgători ai premiului I, își propun să fundamenteze alegerea, dintre metodele cunoscute, a celei mai adecvate pentru zăcămintele pe care le-au luat în studiu. În cadrul lucrării care a fost cotată cu premiul II — „Influența exotermiei cimentului asupra stării de tensiune dintr-o coloană cu diametrul mare” — este atacat un domeniu nou al forajului sondelor și anume forarea sondelor

cu diametre mari. În trecut fie spus, deși sîntem la început, rezultatele de până acum se situează alături de ultimele noutăți pe plan mondial. În cadrul multiplelor necunoscute care au apărut la aceste foraje și care-și așteaptă rezolvarea, influența exotermiei cimentului (degajare de căldură la prepararea pastei de ciment) este una dintre ele. În cadrul lucrării sînt examinate teoretic, pe baza ultimelor noutăți din domeniu, variațiile de temperatură și implicațiile lor asupra stării de tensiune din coloană. A fost, de asemenea, conceput și realizat un dispozitiv de măsurare a temperaturilor simultane în mai multe puncte. Prin aplicarea în practică a rezultatelor acestor cercetări se vor obține economii deloc negliabile și, mai ales, se va aduce un plus la partea calitativă a lucrărilor, mărindu-se și siguranța în exploatare. S-a remarcat în cadrul Conferinței și lucrarea cu tema „Inlocuitori ai baritei cu materiale de îngreiere a fluidelor de foraj”. Titlul, ca atare, spune multe specialiștilor, cunoscut fiind faptul că barita este o substanță deficitară. O altă temă de actualitate se referă la plasarea centrilor în sonde deviate. Pentru nespecialiști se cuvîne să explicăm sumar termenii. Centrii sînt niste lamele de arc dispuse pe suprafața exte-

Cluj-Napoca

Motoare electrice
de mare randament

Asocierea mașinilor cu electronică de putere și comandă cu sistem de microprocesoare a permis realizarea unor performanțe notabile, atât din punct de vedere al randamentelor cit și al regimurilor staționare și dinamice. Calculatoarele electronice au un dublu rol: proiectarea optimă și comanda mașinilor pentru obținerea unor performanțe ridicate. Utilizarea metodelor moderne de calcul de cîmp magnetic a elementului finit și de frontieră permite proiectarea optimă a mașinii, atât la încărcări electrice și magnetice, cit și a regimurilor termice. Asta înseamnă, mai simplu spus, o mașină mai ieftină și mai bună. Progresele electronicii de putere se reflectă în comanda acestor mașini. Introducerea microprocesoarelor pe partea de comandă (generația a II-a și a III-a), de mare viteză, permit comanda în timp real a acestor mașini și sis-

care-și găsește largi aplicații în acționarea roboților industriali și a mașinilor unelte, este cea a motoarelor de curent continuu fără perii, motoare la care comutatorul mecanic a fost înlocuit cu un comutator electronic cu tranzistor de putere, o astfel de soluție oferind lucrarea „Motoare de curent continuu fără perii”, autori studenți ai Institutului Politehnic București: Mihail Earbu, Horia Barbul, Attila Mathe, Radu Cavaropol: conducători științifici, conf. dr. ing. Răzvan Măgureanu și ing. Griore Danciu.

— Sesiunea de astăzi — m-a informat conf. Răzvan Măgureanu — anticipează în bună măsură viitoarele motoare ce vor fi construite de industria electro-tehnică națională. Motoarele de curent alternativ vor lua locul motoarelor de curent continuu în cele mai diverse aplicații, în acționări de la puteri de ordinul miliwatilor la puteri de ordinul miilor de kilowati. Toate acestea vor fi comandate prin semiconductoare de putere, fie tranzistoare cu efect de cîmp bipolar, tiristoare cu stingere pe poartă sau cu aprindere optoelectronică prin fibre optice și radiații laser. Comanda acestor mașini va fi de neconceput fără unul sau mai multe microprocesoare. Din punct de vedere al Conferinței, ne-am convins că tineretul universitar are pregătirea necesară atât în domeniul teoretic al matematicii

mașini electrice din cadrul I.P. București.

Dacă această lucrare, distinsă cu premiul I a abordat domeniul transportului și distribuției energiei electrice, lucrarea cotată cu premiul II — „Modelarea matematică a circuitului termic al turbinelor de 50 MW pentru realizarea protocolului de exploatare cu ajutorul microprocesoarelor”, este legată de construcția turbinelor. În vederea îmbunătățirii randamentelor centralelor termoelectrice o contribuție importantă o aduce introducerea informației în supravegherea și conducerea acestora.

O secțiune care a stîrnit un larg interes a fost cea intitulată „Microelectronică și materiale pentru electronică”, domeniu interdisciplinar care funcționează la granița altora: mecanică, implementarea roboților, inteligența artificială etc. Fiecare centru universitar a prezentat cite un robot, dar fiecare a fost destinat altei aplicații.

— Robotul este un echipament complex — îmi spunea la sfîrșitul întîlnirii prof. dr. ing. Arpad Kelemen de la Facultatea de Electrotehnică din Cluj-Napoca. El solicită diferite specialități și tocmai de aceea integrarea studenților în astfel de echipe este foarte interesantă și eficientă. Deținătoarea premiului I la această secțiune „Automatizarea flexibilă a operațiilor de tăiere a maselor pieselor turnate din oțel” (autor — Mirela Tisu de la Institutul Politehnic Timișoara) este o lucrare experimentală, una din curajoasele aplicații în industrie. La actuala Conferință, cred că am avut cu toții de învățat unii de la alții, atât studenții cit și cadrele didactice și asta cred că este cea mai mare realizare. În ceea ce mă privește, am constatat cu bucurie că toate centrele universitare au preocupări serioase în domeniul roboților și, cu toate acestea, nu ne suprapunem ci ne completăm. În actuala conjunctură a crizei energetice și de materii prime, singurul element care ne va permite să iesim din impas este accelerarea creativității.

Lucrările prezentate la „Conferința Națională a Cercurilor Științifice Studențești” de anul acesta ne-au oferit informații nu doar asupra preocupărilor studenților, ci și a cadrelor didactice care-i conduc, oameni cu un înalt nivel științific, recunoscut atât în țară cit și peste hotare. Aceasta, datorită faptului că studenții lucrează cot la cot cu dascălii lor și, deseori, ceea ce iese din laboratoarele inteligenței poartă semnături comune fiind greu de comparat contribuția studenților și a profesorilor. În momentul terminării facultății, înăru absolut nu mai este un necunoscutor al tehnicii în producție, ci un factor de aducere a noului, de promovare a modernizării. Nu sînt puține cazurile cînd proiectele de diplomă sînt preluate imediat în producție, ceea ce asigură implementarea directă a cercetării universitare în realizarea de bunuri materiale de înaltă performanță, semn că în laboratoarele inteligenței se lucrează intens.

LIANA MOLNAR

LUMEA DE MÎINE A INVENTATORILOR

riooară a burlanelor de tubaj, în scopul menținerii acestora în centrul sondei. Ideea de bază se referă la posibilitatea utilizării unor centrii mai ieftini, plasați conform unei metodologii proprii de calcul.

Forajul sondelor, domeniul care caută să descifreze tainele adîncurilor pământului, apelează la mai toate disciplinele tehnice (mecanică, hidraulică, rezistență, electrotehnică etc.). Lucrările prezentate în cadrul „Conferinței naționale a cercurilor științifice studențești” de anul acesta, interesul stîrnit în rîndurile specialiștilor din producție, demonstrează că unul din atributele esențiale ale învățămîntului modern este conținutul său bogat în știință, pe care specialiștii de mîine îl pun încă de pe băncile școlii în sprijinul producției. Au învățat multe, mai au multe de învățat. Pentru asta au nevoie de liniște, au nevoie de pacea pe care o cere lumii glasul națiunii române. Cel care are vocația creației, nu poate concepe că ceea ce a clădit mintea și mina lui va dispăre în neant. Fără pace, toate aceste lucrări, gânduri, visuri, proiecte ale studenților, ale specialiștilor, pot rămîne doar utopii. Pentru ei, ca și pentru întreaga suflare omenească, viitorul întreg este cuprins într-un singur cuvînt — pace. Doar astfel concep ei viitorul pentru care au învățat să creeze.

teme de acționări, astfel încît să se lucreze în permanență în condiții de eficiență maximă.

Acesta a fost domeniul abordat de secțiunea „Mașini și acționări electrice”, una din cele zece care si-au prezentat lucrările la Institutul Politehnic din Cluj-Napoca în cadrul celei de-a XVIII-a ediții a Conferinței Naționale a Cercurilor Științifice Studențești, profilul „Tehnic-electronic”.

Notiunea de mașină electrică este mult mai largă decît cea folosită de noi pînă acum. În afara mașinilor rotative cu care eram obișnuiți au apărut motoarele liniare utilizate pentru tracțiunea electrică, servo-motoarele liniare de poziționare folosite în construcția echipamentelor periferice de calculatoare și, în aceeași categorie, pompele pentru metale lichide din industria metalurgică sau cele utilizate în transferurile de căldură ale echipamentelor nucleare.

Din ultima categorie face parte lucrarea studenților brasoveni „Studiul curgerii turbulente a metalelor topite în igheburile electromagnetice”. Lucrare cu largi aplicații în tehnologia de realizare a aluminiului. Realizarea studenților clujeni — „Plotter acționat cu motoare pas cu pas liniare”, cu aplicații aparent diferite, se bazează pe același principiu de funcționare folosit de colegii lor din Brașov în lucrarea anterior amintită.

O altă categorie de motoare

aplicate și a utilizării calculatoarelor în rezolvarea celor mai complicate probleme electrotehnice, cit și a domeniilor aplicative, a construcției mașinilor și sistemelor de acționări electrice, a electronicii și programării echipamentelor cu microprocesoare.

La secțiunea „Producerea, transportul și distribuția energiei electrice”, lucrările, deși nu foarte numeroase, au determinat discuții interesante privind problemele acute cu care se confruntă energia românească: producerea și transportul, pe de-o parte, iar pe de altă parte, economisirea de energie electrică. S-au distins preocupările unor studenți și absolvenți pentru realizarea echipamentelor moderne folosind microprocesoarele, fapt ce a condus la ridicarea nivelului științific al sesiunii. În acest context s-a înscris lucrarea studentei Mihaela Albu-Solacolu din anul V de la Institutul Politehnic din București „Modelarea și simularea implementării unei protecții de distanță cu microprocesor”.

O asemenea cercetare — remarcă dr. ing. Mircea Eremia, șef de lucrări — se înscrie pe linia creșterii siguranței în funcționare a rețelelor electrice pe de-o parte, iar pe de altă, reducerea importurilor la asemenea echipamente, fiind rodul unei colaborări între colectivele interdisciplinare de la Catedra de centrale și rețele și Catedra de

O idee care prinde viață

CORTUL PE CAPOTĂ

Doctorul George Petrescu este un om prevăzător. Atît în scrisoarea trimisă redacției, cit și în timpul vizitei la Cluj-Napoca prin care răspundeam invitației sale, ne-a rugat să dăm încă de pe acum tiparului rîndurile care urmează, chiar dacă obiectul invenției sale este destinat sezonului cald.

Șarștii cu experiență vor aprecia cum se cuvîne invenția medicului clujean, mai ales cînd vor afla că aceasta n-a fost brevetată decît după serioase testări, de-a lungul și de-a latul a trei continente.

Obligat să parcurgă zeci de mii de kilometri în cadrul unei misiuni medicale în Africa, doctorul George Petrescu și-a construit un sistem de pat-cort rabatabil. În prima sa fază arăta cam rudimentar, dar timpul și experiența căpătată în cei cinci ani cit a durat misiunea medicală, mai mereu departe de hoteluri sau campinguri confortabile, au adus toate perfecționările și avanta-

jele pe care le prezintă acum. În drumurile sale peste Alpi sau Pirinei, în Gibraltar, de la Atlantic la Nil, la Marea Mediterană și Marea Egee, în Munții Parnas și în Bostor, peste tot pe unde a înnoptat, a stîrnit interesul și admirația turiștilor.

Este vorba de un pat de dormit montat pe mașină, cu puncte de sprijin pe capotă, analog unui portbagaj obișnuit, prezentînd două puncte de sprijin pe baza posterioară de direcție. Patul este prevăzută cu o foaie de cort ce se ridică cu ajutorul unor arcuiri la o înălțime convenabilă pentru a permite intrarea în interior, putînd fi lărgit pe ambele laterale cu un sistem de dispozitive de îndepărtare, astfel ca două persoane să se poată odihni comod. Stringerea cortului se face prin scoaterea arcurilor înălțătoare — 3 bucăți — și a celor 6 dispozitive de lărgire care au un loc stabil de depunere. Cortul se pliază peste pat și se fixează cu dispozitive elastice, după

acoperirea sa cu o foaie de material plastic. Timpul de înălțare și stringere este de circa 15 minute. În timpul odihnei de noapte ușile volante ale cortului se închid ermetic printr-un sistem de trei fermoare, ventilația fiind asigurată prin ferestre cu sită contra țîntarilor.

— Sînt sigur că există mii de iubitori de turism care vor aprecia faptul că nu trebuie să se simtă legați în excursiile lor de hoteluri, campinguri sau cabane. Pentru cei care vor să-și petreacă zilele și nopțile concediilor în sinul naturii, întreprinderea de profil CAM-PING din Urziceni pregătește acum, încă din iarnă, această realizare a tehnicii de relaxare și de igienă a călătorilor de lung, sau scurt parcurs. La primăvară se vor afla în circuitul comercial și, sînt convins, mulți o vor aprecia.

M. LIANA

Breviar
științific

Un grup de ingineri și farmacisti de la Întreprinderea de produse cosmetice „Nivea” din Brașov au inventat o nouă loțiune tonică pentru păr. Loțiunea este constituită din principii active din tinctura de salvie și din extractul de leivriște, asociate cu sulfacetamidă sodică și condiționate sub formă de loțiune hidroalcoolică.

La Universitatea „Al. Ioan Cuza” din Iași a fost realizat un dispozitiv electronic pentru comanda automată a acționării stergătorului de parbriz la vehicule. Dispozitivul, conform invenției, realizează comanda stergătorului funcție directă de vizibilitatea prin parbriz. Autorul lui este fizicianul Florin Mihai Tufescu.

O veste bună pentru posesorii de autoturisme. Centrul de cercetări pentru protecția anticoroziivă, lacuri și vopsele și Întreprinderea de lacuri și vopsele „Policolor” din București au pus la punct o compoziție peliculogenă metalizată pentru finisarea autoturismelor formată dintr-un email de bază și un lac în-culor. Compoziția are o rețetă complicată și, deci, nu poate fi realizată decît în unități specializate.

Instalația pentru recuperarea produselor petroliere din stratul freatic, realizarea specialiștilor Combinatului petrochimic Borzești, județul Bacău, colectează și extrage din stratul freatic produsele petroliere, nemiscibile cu apa, obținîndu-se astfel de-

poluarea pinzei freatice și recuperarea produselor petroliere.

Elementul de etansare atașabil armăturilor instalațiilor sanitare prezintă avantajul prelungirii duratei de funcționare a robinetelor de lucru și grupuri sanitare. Autorul lui este Petre Dăneț de la Întreprinderea de radiatoare, echipamente metalice, obiecte de armături sanitare București.

Nicolae Mitroi de la Întreprinderea de aparataje și accesorii, Alexandria a brevetat de curînd o instalație solară individuală. Instalația, dotată cu serpentina, este destinată preparării apei calde menajere necesară în gospodăriile individuale. Instalația cuprinde un captor solar, un rezervor de stocare a apei calde izolat și conducte de circulație a apei prin termosifon, în scopul reducerii gabaritului cu posibilitatea rotirii și orientării captorului solar sub un unghi de pînă la 270 grade. Conductele de circulație a apei calde și reci sînt prevăzute cu racorduri flexibile. O balama permite rabatarea întregii instalații la orizontală pentru efectuarea lucrărilor de întreținere. În curînd în farmaciile o nouă gamă de preparate medicamentoase cu efect hepatoprotector, utilizate în tratamentul hepatitei cronice și acute, cirozei hepatice, în boala de iradiere și ateroscleroză. Preparatele vor fi fabricate de Întreprinderea de medicamente „Terapia” din Cluj-Napoca.

OPREA GEORGESCU

Cu gindul la picătura de apă

Pină la începutul secolului nostru sursele de existență și de energie ale civilizațiilor anterioare erau suficiente. Progresul științei și tehnicii, lupta omului de a domina natura, de a-i smulge bogățiile a influențat multilateral fiecare aspect al vieții. Caracteristic etapei actuale de dezvoltare a societății este neconcordanța dintre resurse și disponibilități. Omenirea cunoaște crizele de materii prime și de energie. Ar putea cunoaște, afirmă specialiștii, o nouă criză: aceea al componentului esențial vieții, apa. Explozia demografică și tehnică a epocii noastre au dus la creșterea permanentă a consumului și necesarului de apă. Nu trebuie omis nici modul de repartizare al resurselor de apă. Din acest punct de vedere, al potențialului hidrografic, România se situează pe locul nouă în Europa, adică printre țările cu potențial mediu, spre slab.

Ca urmare a proprietăților sale fizico-chimice, apa își are rolul său — printre cele de primă mână — în agricultură, ceea ce a dus la acordarea unei atenții deosebite necesarului de apă. Programul național pentru creșterea potențialului productiv al solului, prevede un volum de lucrări în urma cărora amenajările de irigații vor ajunge în anul 1989 la suprafața de 5,5 milioane hectare. Se vor folosi în medie 35-45 la sută din resursele de apă exploatabile, estimate la 50 miliarde metri cubi pe an. Una din măsurile care contribuie la folosirea rațională a apei și la acoperirea necesarului este reprezentată de perfecționarea echipamentelor și procedeele de udare existente, paralel cu introducerea unor metode noi. Specialiștii din cadrul Direcției generale economice de îmbunătățiri funciare și construcții în agricultură, se gândesc, fără nici un fel de exagerare, la fiecare picătură de apă. Un exemplu concret va fi de natură să susțină afirmația anterioară. Este vorba de invenția cercetătorului științific principal dr. ing. Constantin Nicolescu de la Laboratorul „Irigații I” — I.C.I.T.I.D. Banca. Constantin Nicolescu a pus la punct un procedeu de udare localizată a vitei de vie și a unor culturi pomicole. „În principal, ne spune cercetătorul, o instalație de udare trebuie să garanteze aplicarea numărului

maxim de udări și să păstreze proprietățile solului”.

Literatura de specialitate menționează o serie de cercetări menite să ducă la metode de udare a solului cit mai avantajoase. De exemplu, în Franța era brevetată în urmă cu câțiva ani o metodă de udare cu tuburi perforate, într-o variantă care prevede distribuția apei în brazde, divizate în compartimente de lungime crescătoare din amonte, alimentate cu conducte așezate pe fundul brazdei.

În urma cercetărilor întreprinse în laborator, dr. Constantin Nicolescu a pus la punct metoda sa de udare, recent brevetată, care elimină o serie din dezavantajele procedeele folosite anterior. Sint folosite brazde necompartimentate și conducte cu distribuție având diametrul până la 2,5 mm, plasate la 8-10 m. Se păstrează toate avantajele caracteristice udării localizate față de metodele clasice. Economia de apă la vitea de vie este cea 30 la sută, ceea ce înseamnă o valorificare superioară a apei de irigații. Se realizează, de asemenea, o economie de îngrășămint chimic ușor solubil distribuit cu ape de udare, de la 30 la sută și o economie de energie de pompare de 20 la sută. Instalația oferă condiții de muncă mai bune pentru personalul de exploatare și permite aplicarea udării și pe timp de noapte. Se poate folosi apa izvoarelor de coastă și se valorifică mai bine precipitațiile. Cea mai mare parte a materialului folosit în construcția instalației este ușor (material plastic) prozența metalului fiind de doar 10 la sută. Suprafața udată se poate întinde până la 25 hectare.

Procedeu de udare localizată prin tuburi perforate, ea însăși o noutate, mai include și trei inovații, ai cărori autori sunt C. Nicolescu, I. Biolan, R. Căpărită, R. Leoneanu, G. Șovăilă.

Cercetătorul Constantin Nicolescu nu este pe deplin mulțumit de realizările sale drept pentru care, se gândește la noi perfecționări. Multiplele sale avantaje, au stîrnit însă interesul specialiștilor la recentul Salon de invenții de la Sibiu care, după ce s-au documentat asupra principiilor de funcționare, au declarat că noua instalație „poate face o treabă foarte bună”.

LIANA MOLNAR

Întreprinderea „Flamura Roșie” din Sibiu, a cărei marcă — FLARO — este binecunoscută tuturor celor care tin în mână un stilou sau un pix cu pastă, este astăzi, unitate de frunte în ramura industriei ușoare. Pe lângă producția de articole de scris și bunuri de larg consum, FLARO realizează peste 15 000 de reperi — piese de schimb și accesorii pentru alte întreprinderi. Anual se asimilază aici în jur de 100 noi produse. Desfășurarea unei astfel de activități obligă la tehnicitate de vîrf, la organizare care să permită o rapidă repliere la necesitățile beneficiarilor, la căutarea permanentă a unor soluții noi, originale. Singura modalitate de existență a industriei ușoare este nu numai să tină pasul cu noul, ci să-l și crească. Dovadă că lucrurile stau tocmai așa sînt cabinetele tehnice dotate cu brevetotecă din domeniul tangente cu activitatea întreprinderii pe plan mondial, nemăratele mașini și utilaje realizate prin autoutilare, cele aproximativ 20 de cereri de brevete care se înregistrează anual în întreprindere. Cîteva din ele, prezentate și premiate la recentul Salon de invenții și inovații de la Sibiu au vizat reducerea și înlăturarea importului, recuperări și înlocuiri de materiale deficitare, îmbunătățirea calității, avînd și avantajul că pot fi generalizate și în alte întreprinderi.

Prima din ele, „Procedeu de obținere a plăcilor și a pichetelor”, permite recuperarea spanului și a resturilor rezultate din croirea, frezarea și fîurirea plăcilor din polietilenă cu masă moleculară foarte mare, din import. Plăcile se prelucerează doar prin procedee mecanice cu utilaje specifice industriei lemnului, ceea ce explică și procentul ridicat de pierderi. Conform procedurii propus, resturile rezultate din procesul tehnologic se macină și se dozează într-o ma-

trită, unde se sinterizează la temperaturi și presiuni specifice, rezultînd plăci care pot fi reintroduse în procesul de fabricație. Anual se economisesc 10 tone de material procurat din import. Procedeu se materializează cu ajutorul unor prese realizate prin autoutilare. Gama de utilizare se poate extinde: plăci pentru captușirea rezervoarelor tehnologice, mese de carmangerie, piese solicitate intens la șocuri. Autorii brevetului sînt Ioan Blaga, Emil Hădăreanu, Ioan Toncean și Dumitru Roman.

O a doua invenție pe care do-

economii de energie. Invenția, autori Ioan Toncean, Iosif Nemeș și Emil Hădăreanu, realizează o economie anuală de 30-50 tone copolimer ABS.

O a treia invenție al cărui titular este FLARO rezolvă problema virfurilor de carioca. Autorii Lucian Ghindea, directorul întreprinderii, Emil Hădăreanu, Ioan Toncean, Mihai Mărușcă, Teodor Cernătescu și Zosim Schiopotă propun o soluție originală care elimină importul. Autorii au rezolvat și întreaga linie tehnologică de realizare a virfurilor de carioca.

Inginerul Emil Hădăreanu, ați observat că este prezent în toate cele trei colective de inventatori, președintele Comisiei inginerilor și tehnicienilor din întreprindere, ne spune că poate cea mai mare realizare a tehnicienilor, muncitorilor și inginerilor din întreprindere este aceea de a fi familiarizați cu activitatea de inovații și invenții, obișnuința cu care folosesc brevetotecă, modul de abordare a problemelor pe care le au de rezolvat, participarea la acțiunea de introducere a noului, a unui număr mare de tineri, care sînt inovatori și inventatori cu vechi state de serviciu. Sau, am completa noi, mentalitatea nouă de abordare a problemelor tehnice.

La cabinetul tehnic, la loc de cinste se află portretul lui Petruche Poenaru, românul care a inventat stiloul, sau cum l-a numit el atunci „Condeii portăreț”, în fapt primul brevet de invenție acordat unui român. Să recunoaștem că apariția acestuia a schimbat în mare măsură fața lumii. Poate că mulți au uitat cine a fost primul din lume care a avut ideea unui stilou. La FLARO, Petruche Poenaru este la loc de cinste. Inventatori mai mici sau mai mari îi calcă pe urme.

OPREA GEORGESCU

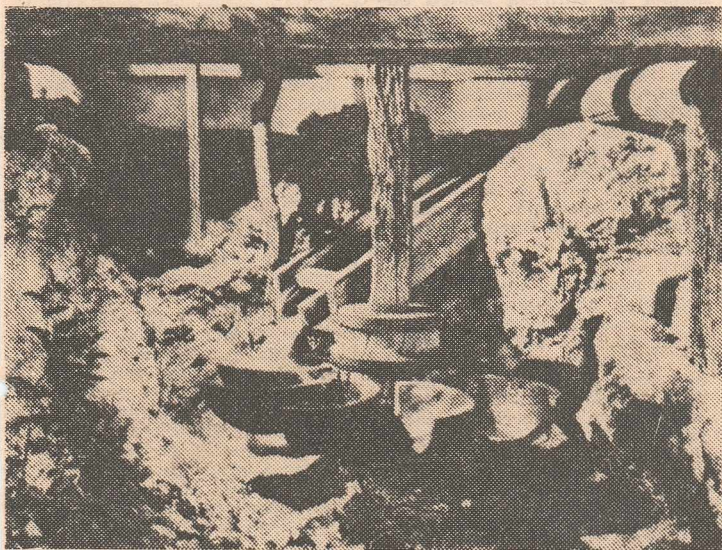
De la „Condeii portăreț” la stiloul modern

Prim s-o prezintăm este „Compoziția pe bază de deseuri de copolimeri ABS”. Se poate extinde la toate întreprinderile care prelucerează mase plastice. Deseurile tehnologice provenite de la sudarea PVC se sortează pe culori, se macină și se amestecă în proporție de o treime: deseul și două treimi copolimer ABS. Rezultă un tehnopolimer cu proprietăți superioare copolimerului și care se poate injecta la o temperatură mai mică de 20-30 de grade față de temperatura de injecție a copolimerului ABS. Proprietățile noului material sînt: flexibilitate mărită, rezistența la șoc și alunecarea la rupere superioare celor ale copolimerului ABS. PVC este aproape de două ori mai ieftin decît copolimerul ABS. Prin reducerea temperaturii de injecție se obțin și importante

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Civilizația lemnului

Geniul tehnicii populare românești s-a manifestat în mod deosebit în prelucrarea lemnului, care se realiza în satele noastre cu o măiestrie uimitoare, în forme de o mare originalitate. Excluziv din lemn erau făcute pină și astfel de obiecte fine ca „încuietorele cu căței”, lacăte secrete pentru uși și porți, create de meșteșugarii rurali. Sint cunoscute și mori de vînt construite la noi numai din lemn, inclusiv roțile dințate de mare diametru, care constituie angrenajul ce face să

se rotească palele. Din același material erau confecționate „strușițele”, strunguri de lemn de diferite tipuri, puse în mișcare cu o manivelă, cu ajutorul unui fus rotit de un arc sau acționate cu piciorul (călcător). Poate cele mai uluitoare sînt construcțiile pe care specialiștii străini le-au denumit admirativ „catedrale de lemn”. Este vorba de lăcășurile din lemn din Maramureș și din Bihor, monumente nu numai artistice, dar și tehnice, ale căror turnuri se înalță pină la aproape 60 me-

tri înălțime (date de etnograful Ion Vlăduțiu din secolele XII și XIII). Acești colosi de lemn, realizați de obicei fără nici un cui sau o scoabă de fier, prin îmbinări solide și în același timp elastice între elemente la colțuri, rezistă cu succes la vînturi puternice, la alunecări de teren, la cutremure; adesea sint în așa fel făcute, încît să poată fi mutate pe distanțe destul de mari, atunci cînd se schimbă vatra satului; pentru ele, meșterii-țărani au creat bolți semicilindrice, bolți din panouri curbe și chiar cupole cu nervuri, soluții constructive deosebit de pretențioase.

Să ne mirăm că mari istorici, ca Vasile Părvan și Nicolae Iorga, vorbesc despre o adevărată „civilizație a lemnului” în vechiul sat românesc? Desigur, dezvoltarea excepțională a acestui meșteșug s-a datorat în mare măsură lipsei sau puținătății metalului la sate, dar în strădania de a-l înlocui, țărani și meșteșugarii din mediul rural au realizat performanțe unice. Presele de ulei cu berbeci cu bătaie laterală, foarte eficiente, teasurile de struguri cu pirghie și șurub, butiile ale căror doage sint legate cu cercuri de alun sau de carpen, instrumentele muzicale construite și ele (într-o mare varietate de tipuri) de cele mai multe ori din lemn, de la fluiera și pină la buciom — stau mărturie priceperii și inventivității poporului. Fiecare dintre acestea pretind o tehnică specială de construcție. În cazul buciomului de pildă, se pornește de la „doage” de brad, paltin, alun sau frasin, care se obțin prin despicarea lemnului uscat și curățirea miezului; lipite apoi laolaltă, cele două jumătăți alcătuiesc un tub înfășurat pe toată lungimea lui în coajă de tei, mesteacăn sau cires, ori legate cu inele de lemn. Chiar și construirea unor unelte agricole relativ simple cerea multă iscusință; pentru o furcă de lemn, lemnul trebuia ales cu grija din pădure și existau mai multe tehnici pentru îndoirea coarnelor furcii. Plugurile de lemn cu corman

schimbător erau și ele de o construcție ingenioasă — așa încît nu trebuie să ne surprindă faptul că o astfel de uneltă a fost expusă în Muzeul German al Capodoperelor Științei și Tehnicii din München, după cum aflăm din revista „Natura” nr. 9 din 1929.

Aceasta nu înseamnă că țărani nu năzduiau spre un plug de fier sau măcar cu brăzdar de fier (pe care adesea nu și-l puteau procura), iar uneori se plîngeau de uneltele lor, (mai ales la munci de destelenire) spunînd cu amărăciune că „s-au izbit de-un os de rimă / și s-au făcut mii și fărîmă”; oricum, după o statistică din 1897, în Moldova și Muntenia mai existau 98 353 pluguri de lemn.

Cu o deosebită măiestrie era folosit lemnul în construirea locuințelor și a instalațiilor industriale casnice. Sistemele de îmbinare ale elementelor de construcție („în căței”, „în cheotiri” etc.) sint foarte variate și de o mare trăinicie. Fiecare birnă arc crestată pe ea semnul care indică locul în care trebuie așezată, iar la mutarea casei sau la montarea ei într-un muzeu aceste „semne” sint cu succes folosite. Cît despre porțile de lemn, de felul celor maramureșene sau gorjene, adevărate opere de artă și simboluri ale trăinicii căminului, ele constituie croații de vîrf ale meșteșugului lemnarilor. Să adăugăm la aceasta faptul că o experiență seculară făcea ca, pentru construcții, să se prefere lemnele tăiate iarna, cînd în tulpinile arborilor erau cantități mai reduse de sevă; se evita, în același timp, folosirea în acest scop a arborilor la care sub coajă fibra apărea roșatică, căci aceasta însemna că lemnul este îmbibat cu apă, deci sortit să putrezească de timpuriu.

Mai trebuie cel puțin să amintim extraordinara varietate a meșteșugurilor de prelucrare a lemnului, cum sint dulgheritul, împlîrîitul, rotăritul, strungăritul, butnăritul, văsăritul, lădăritul, construcția caselor de lemn, construcția de instrumente muzicale etc., etc.

Existau sate întregi speciali-

zate în anumite direcții, de pildă în realizarea de module de construcții (fie de locuințe, fie de acareturi), care se vindeau la diferite țiguri, veritabilele procursoare ale prefabricării în construcții.

Cît despre ornamentarea obiectelor din lemn (prin incizie, crestare, pirogravare etc.), și aci tehnica și arta se întineau la un nivel dintre cele mai înalte. Feciorii din unele zone ale Transilvaniei de Sud lucrau și decorau furci de mare finețe și frumusețe (relatează sociologul H. H. Stahl), pe care le dăruiau fetei pe care o iubeau; dacă fata primea furca, însemna că accepta să-i fie feciorului logodnică — în timp ce refuzul de a o primi sau ruperea ei echivala cu o răspuns negativ. Civilizația lemnului vibra astfel și pe coardele delicate ale iubirii, căci ea făcea parte și din sufletul țăranelor române.

Să amintim, în încheiere, că elementul principal al morilor cu ciutură — această „regină” a instalațiilor hidrotehnice populare —, ne referim la „roata cu făcaie”, este alcătuit tot din lemn, așa cum se vede din fotografia pe care o reproducem. Butucul (axul) este vertical, iar paletele sint scobite, în formă de căuș. Apa unor căderi de 1-3 m înălțime acționează asupra roții cu mare eficiență, la o cantitate de 20 l/sec. obținîndu-se circa 0,5-1,0 CP. Astfel de mori, curente în trecut mai ales în Muntenia și Oltenia, sint expuse nu numai în muzee românești, cum este Muzeul Tehnic „Dimitrie Leonida” din Parcul Libertății din București sau Muzeul Tehnic Populare din Dumbrava Sibiului, ci și în mari muzee tehnice străine, ca cele de la Viena și München, aci arătîndu-se că această „Rumänische Mühle” (moară românească) este precursora turbinei moderne create de inginerul american Alten Lester Pelton; desigur că inginerul american n-a știut de creația românească, dar, în căutarea eficienței, a ajuns, ca și meșterii noștri lemnari, la același principiu constructiv.

I. M. ȘTEFAN

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ În această toamnă excesiv de secetoasă, mai mulți meri din livada C.A.P. „23 August” din Cimpulung-Muscel au înflorit și au rodit a doua oară. Vă trimitem, iată, azi 15.XI.86, două crenguțe de măr cu noua producție, a doua a anului 1986, recoltată în punctul numit Aldești, de sub dealurile Mățăului. E o adevărată incităre să le privești. Intregul măr avea dispuse în coroană numeroase astfel de buchete de fructe încă neacoapte, crude. După cum se poate vedea din mostra ce v-o trimitem, merele au crescut destul de mărioare. Această surpriză oferită de natură este și un semn că toamna va fi lungă. (Ioan Dobrescu din Cimpulung-Muscel, str. P. Zamfirescu nr. 13 B).

■ Mă numesc Adriana Constantin și sunt elevă în clasa a XII-a la Liceul de chimie industrială nr. 5 din municipiul Craiova. În puținul timp liber de care dispun îmi place să desenez. Subiectul meu preferat este pacea. Însă gândurile mele de pace nu se oglindesc numai în desenele pe care vi le trimitem și care aș vrea să fie ca un mesaj adus păcii din întreaga lume, cuvint nespuse de drag nouă, tuturor tinerilor, pentru că numai în pace, sub cerul senin ca o fereastră deschisă spre soare, ne putem făuri viitorul. Numai sub cerul fără nori zboară porumbelul alb, purtând cu el crenguța de măslin și speranțele tuturor oamenilor. Am așteptat cu nerăbdare ziua de 23 noiembrie cînd, emoționată, am votat pentru prima oară, în cadrul referendumului, pentru înălțarea patriei și pentru pace în lume, laolaltă cu toți tinerii chemați să se pronunțe și ei asupra reducerii unilaterale, cu 5 la sută, a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare. Am spus un DA hotărît și din toată inima pentru pace pe Planeta albastră!

N.R. Fiind colorate și trase doar în creion, regretăm că nu am putut returna pentru publicare nici unul din cele 6 interesante desene primite.

■ De la Ministerul Educației și Învățămîntului, Direcția personal, învățămînt, organizare și control: Referim la scrisoarea inginerului Tica-Horvat Ion, înregistrată la dv. cu nr. 12883/1986, prin care solicită schimbarea locului de muncă, al său sau eventual al soției, pentru efectuarea stagiului de producție, vă comunicăm că cererea sa a fost supusă spre analiză Biroului Comisiei Guvernamentale care a dispus transferul soției sale într-o unitate de profil din localitatea unde petentul a fost repartizat.

■ Un caz într-adevăr ciudat cel al pensionarei Magdalena Rusea din Satu Mare, str. Partizanilor nr. 1. Părăsind Spitalul din Baia Mare, unde fusese internată pentru tratament — ne spune femeia —, pe 12 august a.c. am apelat personal la Oficiul de pensii Baia Mare ca să-mi trimită pensia înapoi la Satu Mare, unde am domiciliul stabil. De atunci și pînă acum, cînd vă scriu, umbul fără nici un rost cînd pe la oficiile de poștă și pensii din Satu Mare, cînd pe la cele din Baia Mare. Poșta din Baia Mare zice că a trimis pensia, poșta din Satu Mare și oficiul de pensii sîmărean răspund că nu au primit nici dosarul, nici pensia. Între Satu Mare și Baia Mare distanța-i doar de 70 de kilometri, iar eu din iulie n-am mai primit pensia. Vă rog să mă ajutați.

■ Tot de la Ministerul Educației și Învățămîntului, de astă dată de la Direcția învățămînt superior, cercetare științifică, studenți străini și relații externe, primim o veste bună pentru Nicolae Balcan din comuna Tîbănești, județul Iași; Reanalizîndu-i-se situația, în urma prezentării de noi documente, petentului N. B. i s-a aprobat reluarea studiilor în anul II, secția de medicină veterinară din cadrul Institutului Agronomie Iași, începînd cu anul universitar 1986-1987. Aprobarea a fost comunicată și institutului agronomie ieșean.

■ Cu aproape doi ani în urmă, cetățeanul Vasile N. Stănilă din satul Condrea, județul Galați, a fost victima unui furt în urma căruia a rămas fără o vacă gestantă și un tăuș, ambele animale fiind sustrate din gospodăria proprie de numiți Rusu Marcel, Lazăr Georgică, Ion Matei și Marin Vasile, care au fost descoperiți și judecați de Judecătoria Tecuci. Respectivii infractori au fost condam-

nați și obligați la plata despăgubirilor legale (în sumă de 16 000 lei) și a cheltuielilor de judecată prin sentința penală nr. 325/23.04.1984, rămasă definitivă. De la pronunțarea sentinței și pînă în prezent însă — așa cum ni se plînge Vasile Stănilă — au trecut aproape doi ani de zile, dar n-a putut intra încă în posesia despăgubirilor cuvenite. Cu toate că are de predat o însemnată cantitate de produse animaliere contractate cu statul, întîmpină serioase dificultăți în îndeplinirea acestei îndatoriri cetățenești, intrucît cei patru hoți de animale ignoră hotărîrea justiției și se sustrag sistematic de la plata despăgubirii.

Este de datoria tribunalului județean să intervină.

■ Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Hunedoara răspunde la scrisoarea adresată nouă de Olga Popa din Simeria: Sus-numita a fost încadrată inițial ca muncitoare necalificată la C.F.R., Secția L9 Simeria, pe durată determinată. Începînd cu data de 10. X. 1986, a fost încadrată pe durată nedeterminată, tot ca muncitoare necalificată, însă cu posibilități de calificare la locul de muncă. Tot de la această dată primește și alocația de stat pentru copii.

■ Uniunea județeană a cooperativelor agricole de producție Teleorman, ca răspuns la scrisoarea petentei Lina Tudor din Purani: În anul 1986, C.A.P. Purani și-a propus să obțină producții mari în zootehnie, producții pentru care în 1976 a fost distinsă cu „Meritul agricol” clasa I. Sore a menține stache-ta ridicată, pe lângă asigurarea condițiilor materiale — adăposturi corespunzătoare, instalații de muls și o puternică bază furajeră etc. — este necesară și o disciplină fermă în sector. Or, conducerea cooperativei în repetate rînduri a cerut lucrătorilor din zootehnie, și nu numai lor, să respecte programul, să execute toate lucrările conform tehnologiilor. Cu toate rezultatele bune obținute și pe această linie, au mai fost și îngrijitori care nu au înțeles să se integreze în ritmul și exigențele stabilite, aceștia fiind înlocuiți cu alți cooperatori competenți și disciplinați. Cum în ziua cînd s-a efectuat controlul la care se referă petenta, animalele îngrijite de dumnea ei erau neadăpate, se înțelege de la sine că măsura luată de înlocuire a acestora din muncă era pe deplin justificată. Totuși, conducerea unității a făcut o ultimă încercare: a revenit asupra înlocuirii petentei și în prezent aceasta lucrează tot în zootehnie în speranța că se va corija și își va lăchida lipsurile. S-a declarat multumită că a fost reprimată să lucreze în sector și s-a angajat că în viitor își va face pe deplin datoria.

■ Primim de la pensionarul Mihai Giurea din Craiova, str. Vrancei nr. 11, o scrisoare prin care sîntem sesizați că strada pe care locuiește, pe o porțiune de mai bine de 100 metri, este mereu inundată după fiecare ploaie mai mică sau mai mare, cu apa refulată din cele două canale aflate în preajmă. Neputînd fi preluată de canale, care probabil din construcție n-au pantă corespunzătoare de scurgere, apa se revarsă și formează bălți întinse, cu adîncimi între 50—60 cm, periclitînd grav temelile caselor din zonă și făcînd de-a dreptul imposibil accesul oricărui vehicul sau pieton. Toate demersurile repetate făcute către EGO și I.J.G.C.L. au rămas fără rezultat, respectivele unități nici măcar nu s-au ostenit să-i trimită un răspuns.

■ Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Sibiu, ca răspuns la scrisoarea unui grup de locatari din Sibiu, str. Intrarea Siretului nr. 2, scara A, prin care solicitau sprijin pentru repararea hidroizolației la terasa blocului în care locuiesc, ne face cunoscut că lucrarea a fost executată. Fenomenul de infiltrare a apei a fost stopat, iar apartamentele imobilului au fost puse în afara oricărui pericol.

■ În numele unui grup de călători cu trenul ne scrie Horea Barbu din Alba Iulia, str. Bujorului nr. 3, bl. 15, ap. 7: Noi, ca abonați ai cefereului, respectăm strict regulile călătoriei, dar C.F.R.-ul nu-și respectă datoriile elementare ce îi revin. Ne referim atît la starea de curățenie a trenurilor locale de navetiști care circulă pe ruta Alba Iu-

lia — Zlatna, stare destul de jalnică, cit și la celelalte aspecte pe care le pretinde civilizația transportului. Șeful de tren sau controlorul, dacă sînt întrebați, motivează că situația se datorește impedimentului că distanța de călătorie e prea scurtă, doar de 37 km, dar dumnealor uită că această distanță se parcurge într-o oră și douăzeci și patru de minute, că în tren sînt și bătrîni, sint și mame cu copii. (Urmează semnăturile a 40 de cetățeni).

■ Mă numesc Pleșu Fănică și îmi desfășor activitatea la I.E. Rovinari-Gorj, ca electrician în cadrul secției P.R.A.M.-A.M.C. Fiind absolvent al unui liceu agro-industrial, doresc foarte mult să urmez cursurile Facultății de horticultură. Pentru a mă înscrie și urma la fără frecvență această facultate, care este un vis al meu mai de demult, prima condiție prevăzută în regulamentul de admitere e aceea de a lucra nemijlocit în agricultură. Asta și vreau să fac, am și găsit locul corespunzător, însă întîmpin mari greutăți cu transferul. La toate rugămintele mele de a mi se da voie să plec în agricultură întîmpin tot felul de ne-cazuri. Nimeni nu vrea să mă înțeleagă; nici chiar tovarășii din conducerea întreprinderii nu binevoiesc să-mi dea drumul. De aceea, vă rog pe dumneavoastră să mă sprijiniți. Doresc și vreau cu tot dinadinsul să devin inginer horticol.

■ Solicitîndu-mi-se sprijinul, în urma demersurilor făcute către cei în drept, o serie de cetățeni, tineri sau mai vîrstnici, au fost încadrați în muncă sau și-au rezolvat problema locuinței. Astfel, D.P.M.O.S. București ne înștiințează că Monica Diurcă din București, str. Mihai Bravu nr. 566, a fost repartizată ca muncitoare la I.C.T.S.C.F.; Consiliul popular al județului Vaslui, prin D.P.M.O.S., a repartizat-o pe Flavia Florescu din Birlad la Cooperativa „Progresul” din localitate pentru calificare la locul de muncă în meseria de confecționar îmbrăcăminte; Consiliul județean al sindicatelor Dolj îl sprijină pe Virgil Marica să se încadreze pe post de economist la Regionala C.F.R. Craiova; Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 2 al Capitalei, în ședința de birou permanent din ziua de 30 septembrie a.c., i-a aprobat lui Mircea Savescu din București repartizarea locuinței din str. Mihai Eminescu nr. 132, iar Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 3 i-a atribuit petentului Alexandru Cristea spațiul din str. Labirint nr. 179.

■ Cetățeanul Viorel Popa din Brașov, str. Urziceni nr. 1, ne scrie în numele mai multor părinți cu copii mici și ne avansează o propunere. „Locuim — zice dumnealui, printre altele — într-un cartier foarte frumos, cartierul Timiș-Triaj, dotat cu blocuri moderne și zvelte, cu magazine la parter, cu tot ce trebuie pentru ca cele peste 11 mii de familii, cite îl populază la ora actuală, să se simtă cit mai bine. Pentru că totuși să fie totul foarte bine am face propunerea să se studieze posibilitățile și, eventual în locul unuia din restaurantele de care nu duce lipsă cartierul Timiș-Triaj, să se înființeze o grădiniță de copii pentru a fi mai la îndemîna tinerelor mame.

■ Reținem din răspunsul trimis de Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Galați la scrisoarea Mihăeliei Postelnicu din Tulucești că I.J.G.C.L. Galați nu a refuzat încadrarea petentei în locul de muncă în care a fost repartizată după absolvirea școlii profesionale, însă la data repartizării efective nu dispunea de un astfel de loc. În urma unei mai atente analize efectuată pe linia corelării numărului mediu scriptic de personal planificat cu cel existent, s-a găsit posibilitatea și, începînd cu 22 octombrie a.c., tînăra Mihaela Postelnicu a fost încadrată la I.J.G.C.L. ca instalator sanitar cu o retribuție tarifară de 2 033 lei pe lună, co-

respunzătoare categoriei a II-a, bază.

■ Spicium din răspunsul trimis de Consiliul popular al municipiului Brașov la scrisoarea cetățeanului Mihai Hașu: În cartierul „Bartolomeu-nord”, unde locuiește petentul, au existat și încă mai există unele probleme generate de neachitarea de către asociațiile de locatari a facturilor pentru agentul termic din cauza unor rîi-platnici care refuză să-și plătească cheltuielile comune. Din acest motiv, în conformitate cu prevederile art. 67 din Legea nr. 4/1981, după trecerea a 40 de zile de la neachitarea facturii către ICRAL Brașov, această întreprindere a sistat furnizarea agentului termic. Pentru a curma cu starea neplăcută de lucruri, s-a intervenit la ICRAL și a fost reluată livrarea agentului termic către asociațiile în cauză. Deocîmdată sînt însă ceva greutăți în livrarea apei calde menajere și datorită deficitului de apă rece. Au început lucrările de aducțiune a apei potabile din sursa Prejmer, cu termen de dare în funcțiune la 15 noiembrie a.c. În ce privește locatarii rîi-platnici, s-au luat măsuri de acționare a lor în justiție, iar pentru cei care cu rea credință nu și-au achitat debitele, s-a cerut evacuarea, conform prevederilor art. 24, lit. d, din Legea nr. 5/1973.

■ Nicolae Burciu din București, șos. Giurgiului, bl. G., sc. 2, ap. 71, își exprimă nedumierirea pentru faptul că, ori de cite ori se duce să-și ridice retributia de la casieria întreprinderii unde lucrează, i se dă lunar cite un bilet de spectacol reținîndu-i-se direct contracostul. „Nu-i problema de cei 10—15 lei ce mi se rețin automat — ne spune N. B. — cit mai ales de lipsa de corectitudine a organizatorilor de astfel de spectacole, care mai întotdeauna uită să treacă pe bilet data spectacolului sau denumirea acestuia. De altfel, cred că aceste bilete sînt mai mult formale, intrucît din ele nu-ți poți da seama nici de cine sînt organizate, nici data și nici unde au loc eventualele spectacole. Cred că organizatorii vor să se dea mai mult dumnealor în... spectacol. E drept că, probabil, nu fără folos. Întrebarea e: pentru cine? Spre mai deplină edificare, iată, vă trimitem și dv. un asemenea bilet”.

■ Consiliul popular al municipiului Galați: Urmare a verificării celor semnalate în scrisoarea dv. nr. 1869/1986, a reieșit că minorul D. Rafael, în vîrstă de 15 ani, este orfan din anul 1985, după decesul mamei, în prezent locuind la bunica sa în vîrstă de 72 de ani. Datorită faptului că este handicapat psihic, a fost înscris pentru a urma cursurile la o școală specială din județul Galați, însă, după absolvirea clasei a II-a, mama l-a reținut acasă. Reanalizînd situația minorului D. R., comisia de tutelă a consiliului popular municipal, cu sprijinul D.P.M.O.S., a stabilit întocmirea actelor de curatelă pentru bunica acestuia. Totodată, s-a procedat la întocmirea dosarului pentru internarea minorului într-o școală specială în scopul absolvirii școlii generale și pregătirii sale într-o meserie.

■ Printre-o adresă semnată de ing. Constantin Oprea, în calitate de președinte, și Mioara Ciolac, în calitate de administrator, Asociația locatarilor Blocului E7 din București, alea Ornamentului nr. 2, ne semnalează că nici pînă acum nu a fost rezolvată mult disputata problemă a alimentării cu apă și a încălzirii corecte a consumului real. În pofida asigurării că facturarea consumului de apă rece se va face numai în baza citirii contorului, care este în stare de perfectă funcționare, I.C.A.B.-ul a facturat în regim pausal cite 5 mc apă/lună chiar și pentru cele 48 de familii în cauză, pînă în luna octombrie a. c. luîndu-ne în plus din cont cite 500 lei pe lună — se spune în respectiva adresă. În toată această perioadă, și chiar și pînă acum: cînd vă scriem, în cîmînul apometrelor încă n-a intrat nimeni să schimbe, să curețe sau să repare contorul și nici să citeas-

că corect consumul, ceea ce înseamnă că, din cauza unor angajați care nu înțeleg să-și respecte îndatoririle de serviciu, în blocul nostru se face multă risipă de energie termică, iar apa în sine e folosită în mod nejudicios.

■ Referim la scrisoarea Asociației locatarilor din șos. Colentina nr. 2, Consiliul popular al sectorului 2 ne informează următoarele: O echipă a întreprinderii „Electronica” a efectuat întreaga instalație a antenei colective a blocului 3 și a efectuat remedierile cuvenite, în prezent instalația funcționînd normal. De menționat că suma solicitată de tehnicianul depanator pentru cablul coaxial a constituit suplimentare de de-vez consemnată în bonul de reparații nr. 1732/16.07.1986, în valoare de 356 lei, astfel încît omul nu poate fi învinuit de însușirea vreunui material sau a vreunei sume încasate în plus.

Pagină realizată de MIHAI STANESCU ■

Poșta redacției

■ Constantin Vasile — București: Alocația pe care o primiți este stabilită legal. ● Clavac Ion — Craiova: Orientați-vă după știrile primite de cititorii și apăruți chiar în această pagină. ● Vasile Marian — București: Am aflat, pentru dv. și pentru alți cititori, adresele unor unități ale cooperativelor „Arta încălțămîntei” și „Încălțămîntea manuală” ai căror meseriași încaputează cizme: str. Tunari 85, Șos. Iancului bl. 106, Șos. Mihai Bravu bl. P15, Bd. Bucureștii Noi 64, Șos. Colentina bl. 59, Calea Moșilor 84 și 127, Piața Moghioros. ● Duma Dorin — Dorohoi: Teatrul Giulești din Capitală. ● Budău Octavian Vlaicu — satul Suncuș de Beiuș (Bihor): 1. Absolvenții școlilor profesionale se încadrează în meseria respectivă în categoria a II-a; 2. Conform Legii 26/1967, concediul legal necefectuat într-un an urmoază să-l luați separat sau împreună cu cel din anul următor. Dacă nu vi se mai poate acorda, aveți dreptul la compensare în bani. ● Buncianu Pantelimon — Baia de Aramă: Persoanele încadrate cu contract de muncă pe durată nedeterminată au dreptul la ajutoare în cazul incapacității temporare de muncă. Dacă aceasta este provocată de un accident de muncă sau în legătură cu munca, o boală profesională sau de tuberculoză, cuantumul ajutorului este de 85% din retributia tarifară, indiferent de natura contractului de muncă și de vechimea neîntreruptă în muncă. ● Dinescu Gheorghita — București: Autorizații de demolare se eliberează numai pentru construcții executate legal. Cînd acestea au fost ridicate contravențional, demolarea se hotărăște prin decizie de demolare. ● Bădescu Vasile — com. Priponești (Galați): Tinerii cuprinși în planul de școlarizare al CENTROCOOP pentru calificare la locul de muncă în specialitatea frizeri nu se încadrează în normele M.E.I. și nu primesc bursă. ● Mihai Vasile — satul Cornu de Jos, com. Drăgănești (Prahova): Pensia de urmaș se acordă copiilor de cooperatori orfani pînă la 16 ani sau pînă la terminarea studiilor, fără a depăși 25 ani, cu condiția ca părintele decedat să fi fost pensionar sau să fi îndeplinit condițiile pentru obținerea pensiei. ● Grup de oameni ai muncii din Pitești: Unitatea la care lucrați trebuie să întocmească tabele care se aprobă de către I.C.S. Alimentara și se arondează la un centru de distribuție pe toată perioada detașării. ● Roșioară M. Dumitru — com. Tătărăști (Teleorman): Nu aveți dreptul pentru că nu se află în îngrijirea dv.

REGHINA VĂRVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Din gara numită falnic Roșiori Nord, pornim spre centru. Ajungem la primărie. E miercuri și este ziua de audiență a tovarășului Petre Badea, primarul orașului. În holul de la parter, la ora opt și zece minute, o grămadă de oameni. Sosim tocmai când sînt poștii să iasă afară, și așteptăm în fața clădirii. Biroul primarului e la etaj. Acolo, pe palier, așteaptă cei care au reușit să se sîrcoare pe scară. O treia categorie o formează cei care se află deja în anticameră. Nu figurează pe nici un alfiș, dar se simte clar o anumită nehotărîre în tratarea celor ce au venit pentru audiență. Tovarășul Petre Badea ne spune că sînt înscrși 28 și îi va asculta, ca de obicei, începînd de la ora nouă. Una din cele mai frecvente solicitări este legată de locuințe. Unii fac propuneri de interese mai larg. Lina Dîtoiu a cerut găsirea unei soluții pentru 12 familii de lângă PECO: nu mai puteau folosi apa din fîntîni fiindcă era infestată cu produse petroliere. Toate aceste case au fost legate la rețeaua de apă curentă. Pentru cine nu este de aici nu pare nimic deosebit, dar în orașul Roșiori alimentarea cu apă e una din marile probleme, ne spune primarul. Alții au propus amenajarea unui parculeț pe strada Căpitan Corlătescu. „Noi n-am dus decît materialele și doi meșteri care au fixat bordurile, adaugă tovarășul vicepreședinte Constantin Georgescu. În rest, locatarii din jur au făcut totul. Este parculețul lor. Au pus flori, au pus și pomi”.

Împreună cu tovarășul Constantin Georgescu mergem la Exploatarea de gospodărie comunală și locativă unde, așa cum ni se spune, „în fiecare dimineață, la șapte și jumătate sînt oameni la audiență”. Tovarășul director Dumitru Mitrache de primește bucurios, mai ales că n-are pe nimeni în audiență. Ne spune că majoritatea audiențelor le ține dînsul. Cum nu există nici un program de audiență afișat — nu s-a hotărît nimeni la așa ceva! — ne asigură că primește pe oricine, oricînd. Ne arată un fel de caiet studentesc în care își extrage din registrul de audiență problemele importante, ca să le urmărească personal. Dar registrul de audiență nu-l poate afișa. Tovarășul director se hotărăște greu la o anumite explicație, întrebă prin alte birouri și ne spune, pînă la urmă, că este încautat în dulapul

unui funcționar plecat din oraș, în delegație. Alegem cazul unui cetățean care ni se spune că a venit în audiență la 15 octombrie. Este locatarul apartamentului 13, etajul 4, blocul 104, de pe strada Rahova. „Sesiza că i-au apărut fisuri în pereții interioari, ne spune interlocutorul, cînd în caietul său. Am verificat. Nu era de vină locatarul. Pur și simplu a lucrat blocul, cum spun constructorii. (Deși blocul e dat în folosință din 1978.) Am trimis o echipă care a remediat. Acum mai este de zugrăvit”. Sîntem în 29 octom-

Audiențele

A sta de vorbă sau a rezolva

brie. De la 15 octombrie n-au trecut multe zile. Numai că, tot cu tovarășul Constantin Georgescu, sunăm la ușa locatarului. El ne spune că respectivele fisuri au apărut de vreo doi ani. Au crescut. Prima oară a fost în audiență în primăvara anului trecut. A tot așteptat și în august a.c., a mers iar în audiență la E.G.C.L. Ceea ce arată alfel de receptivitate și cu totul alt ritm de rezolvare a solicitării decît se părea din caietul tovarășului director. Apoi, în blocul respectiv, există fisuri îngrijorătoare în plăci de beton. Meșterii care au lucrat la remedieri le-au văzut pe palier, la toate etajele și au trecut peste ele ca să intre în apartamentul 13. Nimeni nu le dă vreo importanță, deși ele arată că un capăt al acestui bloc este desprins pe toată înălțimea de restul clădirii. Acest „segment” are cîte două apartamente la fiecare etaj. Foarte celor de la E.G.C.L. li se pare puțin. Poate așteaptă o sesizare

scrisă. În acest caz, îi rugăm să considere aceste rînduri drept sesizare și scrisă și semnată.

Revenim la primărie tocmai la timp pentru ca tovarășul Constantin Georgescu să-l înlocuiască la audiențe pe primul chemat urgent de alte probleme. Între cei veniți în audiență este și Georgel Burtescu, rectificator la Întreprinderea Textila, unde lucrează și soția lui. Spune că întreprinderea i-a dat de două ori repartiție pentru casă. Repartiția recentă n-o poate folosi pentru că apartamentul respectiv este ocupat de cineva în mod abuziv. Ne convingem că din august se tot întocmesc hîrtii pentru evacuarea aceluia, dar el refuză. Tovarășul Ioan Gheorghiu, directorul Întreprinderii „Textila” ne spune că respectivul se ascunde și nu se poate vorbi cu el. Tovarășul vicepreședinte Constantin Georgescu nu poate da nici dînsul o soluție pe loc. Zice că, din păcate, în oraș „sînt cetățeni care au făcut focul pe parchet în apartamente, unul a distrus trei locuințe pînă acum, alții se ceartă cu părinții, își găsesc gazdă, primesc apartament, ca apoi să-l părăsească, pentru că se împacă iar cu părinții și se întorc la ei”. Or, din toate acestea nu se întrevode decît o inadmisibilă lipsă de informare a celor ce semnează u-nle repartiții sau dau apă la moară celui ce ocupă abuziv un apartament, așa cum a făcut Constantin Falcă, omul care stă — nici măcar nu se știe de cînd, nu s-a hotărît încă nimeni să afle! — în apartamentul repartizat lui Georgel Burtescu. Ni se vorbește de faptul că Falcă ar fi dat bani fostului locatar ca să-i lase cheia și acum rămîne păgubaș. Plutește în aer o stranie nehotărîre de a se vedea, însă, că traficare în acest chip a locuinței, ca și ocuparea ei abuzivă rîmîn fapte strident ilegale. Acum ni se spune că, probabil, se va aștepta o hotărîre judecătorească — într-un proces care nici n-a început și nu se hotărăște nimeni să-l înceapă — pentru evacuarea lui Falcă. Pînă la acea hotărîre, totul plutește într-un nor de indecizie, pe care n-o egalează decît graficarea numelui urbei, care apare pe firme și pe străzi în mod diferit, pentru ca la ușa primăriei să fie afișat, la distanță de doi metri, o dată Roșiori de Vede, a doua oară Roșiori de Vede.

DORIN GHERGHINESCU

„Priza” la cumpărător

Revista noastră a mai scris despre realizările Institutului de Cercetări Textile, despre adierea proaspătă care se simte în munca celor de aici, care atacă cu aplomb domenii de noutate, de o diversitate deosebită. Tesăturile concepute în institut, avînd cele mai diferite calități, pot constitui implanturi în organismul omenesc cînd acesta este în suferință, sînt „grefate” și în industrie, alcătuitesc materialul pentru îmbrăcămîntea noastră. Mai ales în această ultimă direcție, în care moda, capricioasă cum este, aleargă dintr-o extremă în alta, trebuie mereu să ai pasul sincronizat cu ea, pentru că o haină o îmbraci cu plăcere cînd are o linie modernă, cînd nu miroase a naftalină. Se poartă tricourile cu desene, inscripții, embleme! Ușor de spus, ușor de purtat, nu ușor de realizat! Însă cercetătorii textiliști, obișnuți ca diferitele lor cercetări să nu plutească în domeniul vag al teoreticului, ci să răspundă cerințelor imediate ale vieții, și-au îndreptat ochii competenței lor și în această direcție. Pentru a asigura o producție de serie a acestor modele, pe măsura solicitărilor tineretului, și pentru a se pune o frînă celor care le produc artizanal cu prețuri „piperate”, inginerii Radu Radu și Mircea Pop au pus la punct o tehnologie de imprimare locală a tricourilor prin transfer de puf. Pe tricoul tip bumbac se aplică cu ajutorul șablonului o rășină specială apoi, puful de viscoză, tratat antistatic, este obligat să salte într-un cîmp electrostatic, implantîndu-se în rășină conform desenului. „Procesul de antistatizare a pufului, cheia tehnologiei, este absolut original — ne spune inginerul Radu Radu — iar aparatul respectiv am realizat-o cu forțe proprii prin autodotare”. Simplu la prima vedere, procedeul îl au puține firme. Și iată că specialiștii noștri au finalizat procedeul românesc, absolut competitiv. Nu numai că tricourile cu desene vescele, inspirate, splendid armonizate coloristic, rivalizează ca frumusețe cu mostre-

le firmelor străine, dar rezistă la spălări dure și repetate. Tinărul Radu Radu este un om de ardere puternică pentru meseria lui. După ce a fost catalizatorul echipei, nu s-a mulțumit să confecționeze cîteva mostre de produs și să redacteze o documentație în scoarte frumoase. Se luptă să aplice procedeul la scara industrială. Împreună cu Întreprinderea de Tricotaje Moldova — Iași a scos în serie mică o gamă de tricouri cu desene, care au avut succes la o expoziție în străinătate. În acest fel, se valorifică superior la export și bumbacul, pentru că la un preț se vinde un produs monocolor și la aproape triplu unul imprimat cu gust. În plus, în țară se poate stopa și proliferarea kilșch-ului ce-ți violentează retina prin culori stridente, și bunul simț prin aglomerarea de „y-uri” din cuvintele alese snob să aibă rezonanță străină. Să facem tinărul să poarte tricoul românesc avînd imprimată panorama plajei Mării Negre cu hotelul Topaz și nu desenul tipător al nu știu cărui bar nocturn de aiurea. De ce să aibă pe pieptul maicului, de la gît pînă la curea scris stingaci „Marlboro” și nu un cuvînt cu semnificație culturală, educativă? De ce figura dură a nu știu cărui bătaș de-aiurea și nu zîmbetul lui Nicu Vlad sau bucuria lui Ducadam cu Cupa Europei în brațe? Este pînă la urmă și o nuanță de educație, punîndu-se la colt cosmopolitismul zgornos și agresiv. Dar pentru aceasta, tricoul imprimat după procesul tehnologic românesc trebuie să fie în toate rafturile magazinelor. Prin efortul conjugat al I.M.A.C.O.N.-Turda, producătoarea pufului, al Întreprinderii de Piele Sintetică — București și al întreprinderilor din Centrala de Tricotaje se poate concretiza această cercetare cu „priza” la cumpărător. Dacă nu lansăm operativ calitatea necesară în acest domeniu, în loc de desene viu colorate pe tricouri, vom vedea cum moda virează și procedeul nu va mai interesa.

FLORIN CONDURĂTEANU

„Mamă, mamă”, strigă Olivia în momentul intrării pe poarta grădiniței unde fiecarei centimetru pătrat i s-a găsit o întrebuințare. Flori de tot felul, margarete, lăcrămioare, iriși, trandafiri, gura leului, inconjurate de un gazon de un verde crud. Se vede că fetița e emoționată. Roșie în obraji, cu fire de păr blond, aurii care îi flutură în vînt, școlărița fuge către ușa cochetei căsuțe unde mama i-a ieșit în întîmpinare. „Ce-i fetița mamei cu zarva asta?” „Mamă, mamă, am luat zece la lucrare. Ghici despre ce am scris?” „Sînt numai ochi și urechi. Povestește-mi”.

„Subiectul a fost, să zic așa, la liberă alegere. Fiecare am scris despre ce am vrut. Eu mi-am zis să scriu despre voi, „despre părinții mei”. Am ales această temă din două motive. Primul, să vă închin această lucrare vouă, ca un semn de recunoștință pentru tot ce faceți pentru mine. În al doilea rînd, am vrut să pun în scrierea mea un pic din sufletul meu. Așa că am scris-o pe nerăsuflăte. Vrei să-mi vezi și tu „opera”?”

moasă răsplată pentru tot ce fac ei ca eu să am ce-mi trebuie, este să învăț bine. Cînd află de notele mele bune, chipul lui ostenit se luminează iar mama se îmbujorează la față. Mare e mulțumirea mamei și cînd o ajut la treabă. Nu că așa face eu ceva extraordinar. Spăl vasele, le șterg, tai zarzavatul pentru supă, pun masa. În asemenea momente, cînd sîntem alături la bucătărie, mă simt atît de mulțumită că pot s-o ajut în măsura puterilor mele pe mama mea, pe cea care mi-a dat viață...”

Aici Oana își ridică ochii umeziți de lacrimi de pe coala de hîrtie și rîmîne pe gînduri reptînd „...pe care mi-a

geam bine și ne iubeam ea în prima zi. Singurul nostru motiv de mîhnire era faptul că nu aveam copii. Soția mea urmase tot felul de tratamente, Zadarnic însă.

Cînd a văzut copilul, Oana a rămas înmărmurită. În primele minute n-a reușit să rostească nici un cuvînt o încercu sentimente contradictorii, uimire, milă, teamă. Mă privea întrebător. „L-am găsit la marginea satului Lunca Verde, în niște bălării. Nu-l puteam lăsa acolo”. „Da. Ai făcut bine. E omenesc cum ai procedat. Trebuie însă văzut de un medic. A stat pe jos în frigul ăsta. Ne asumăm o mare răspundere”. Puiul de om s-a dovedit rezis-

toată viața, de mina copilului era legat un bilețel pe care scria doar atît: „Fetița se numește Olivia”. Cînd am îmbrățisat-o pe Oana care ținea copilul în brațe, soția mea a început să plîngă. Plîngea de bucurie. Cu ochisorii ei albaștri Olivia se uita nedumerită, cînd la mine cînd la Oana. Nici nu bănuia puiul de om că din acel moment soarta îi hărăzise să aibă și el părinți. Copilul nu ne-a dezamăgit. Nu-i vorba că și noi am căutat să facem totul pentru ea. Nu numai din punct de vedere material. Ne-am străduit să-i formăm deprinderi frumoase, s-o învățăm numai de bine. Am avut, zic eu așa, și noroc. Glumind,

tandă, sensibilă. O iubim neșpus ca și cum ar fi copilul nostru.

Anul trecut povestește în continuare Mihai, Oana o aștepta pe fetița ca de obicei, cînd vremea era frumoasă, în poarta casei noastre. O vede venind cu căpșorul în pămînt, tristă, plînsă. „Ce ai, fata mamei, ai pîit ceva, ce s-a întîmplat, ai luat vreo notă rea, dă-o încolo de notă, o îndreptă tu. Olivia o îmbrățisează pe Oana și izbucnește în plîns. O asemenea scenă nu s-a petrecut niciodată în cei trei ani de școală. Oana tot mai îngrijorată. „Spune, iubita mea, ce s-a întîmplat, ai încredere în mamica ta”. „Da, mamă, îți spun” și în cîteva cuvinte, printre hohote, i-a povestit maică-si. „Aurelia mi-a spus că eu nu-s copilul vostru, că voi nu sînteți părinții mei adevărați. Dacă-i așa de ce nu mi-ați spus nimic pînă acum?” Oana a rămas înlemnită. Vorbele fetiței au fost pentru ea ca o lovitură de trăsnet. În asemenea cazuri cea mai bună soluție pentru ieșirea din situația delicată este un răspuns calm, firesc „și tu crezi ce spune Aurelia? Nu-ți dai seama că a vrut să te necăjească. Nu lua în seamă asemenea prostii. Nu mai plînge. Șterge-ți ochisorii, spală-te pe mîini și să n-ergem la masă. Mă speriasem, credeam că ai pîit ceva”. „Te cred, mamico, tu nu mi-ai spus niciodată nimic care să nu fie adevărat. Stau și mă gîndesc, ce trist e să nu ai părinți, ori să-i ai și să nu-i cunoști. Mi-nerva stă la bunici, părinții ei au murit cînd ea avea abia un anșor. Are tot ce-i trebuie, dar totuși adesea surprinzi în ochisorii ei mîhnire, amărăciune. Chiar cînd ride ochii ei tot triști rîmîn”. „Așa-i, Olivia, e tare greu cînd crești fără părinți. Prietenia ta pentru Minerva să completeze măcar o parte din suferința fetiței”. „Da, mamă, buna mea mamă, îți promit să o iubesc și s-o ocrotesc pe Minerva. Și îi voi fi cea mai bună prietenă”. Iată deci cum la kilometrul 10, găsînd-o pe Olivia, am avut norocul să devenim părinți. Sîntem mîndri de actualul nostru statut, conchide Mihai.

Cronica șoselei

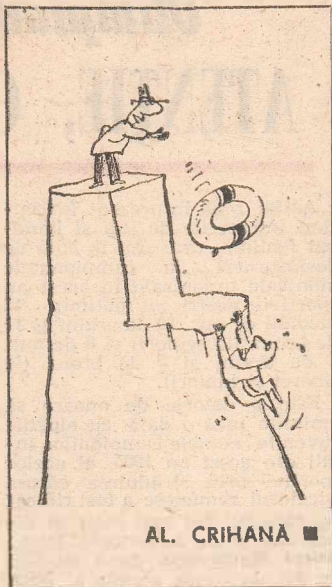
„Lucrare scrisă despre părinții mei”

dat viață, pe cea care mi-a dat viață”. Parcă o vede mică, mică, congestionată la față și plîngînd cu o furie de nedescris. Înfașurată în niște cirpe murdare. Nu se știe cit timp stătuse în bălării acelea unde fusese abandonată. Era sfîrșit de toamnă, vremea se răcise simțitor. Copilașul era vinăt de frig. Mihai, soțul ei, o învelise în scurta lui îmblănită, dar puiul de om nu reușise să-și revină și plîngea intruna. „Oprisem la un loc de parcare, ne povestește șoferul. Cam la 10 km de oraș. Voiam să verific lumînile, cînd aude un plîns de copil, ni departe de locul unde oprisem. M-am îndreptat repede spre fundul grădini de unde se auzea plîngînd copilul. De cînd zăcea acolo pe jos, în frig, nu se știe. Nu-l puteam părăsi, era în pericol de moarte. După ce l-am ridicat de jos, înfașurîndu-l în haina mea, am rămas pe loc descumpănit. Unde să-l duc la ora aceea tirzie, ce să fac, cum să mă descurc într-o asemenea situație în care n-am fost pus niciodată? Bine, îl duc acasă, dar ce va spune soția mea? Cu nevasta mă împăcam bine. Căsnicia noastră nu cunoșcuse în aproape zece ani ce e cearta, supărarea. Ne înțele-

font. Medicul l-a ascultat, l-a dat omului niște medicamente pentru a i le administra preventiv. Copilul avea 2-3 luni, cam așa ceva. Cînd după vreo cîteva zile de îngrijire și-a revenit și a început să gîngurească și apoi să ridă, în casa soților Lerescu parcă a răsărit soarele.

Oana își amintea cum s-a născut în ea dorința de a adopta copilul. „Ce zici, dragă Mihai?” „Am stat la îndoială, ne povestește el. Nu i-am răspuns nimic. Oana a interpretat tăcerea mea ca o nehotărîre”. „Va umple un gol în casa noastră, ne vom putea numi și noi, într-adevăr, o familie. M-ar întrista tare un refuz din partea ta”. „Nu vreau să te supăr, scumpa mea, dar sînt o serie de riscuri. Știm noi din ce familie s-a născut acest copil? Ce caracter, ce temperament va avea, ce complicații s-ar naște mai tîrziu din asemenea cauze? Cînd e al tău știi măcar ce te moștenește pe tine. Dar așa? Citeam atîta tristețe în ochii Oanei”. „Să nu crezi că nu-ți dau dreptate, Mihai. Așa-i, ne asumăm multe riscuri, dar eu zic să avem curaj”. Am omis să vă povestesc că în seara aceea pe care nu o vom uita

aș spune că materialul s-a dovedit a fi de bună calitate. Harnică, inteligentă, cu multă voință, premiantă în fiecare clasă,

AL. CRIHANĂ

VICTOR BEDA

Campionate mondiale

HANDBALISTELE vor lupta pentru medalie

Începând de săptămîna viitoare, în mai multe orașe din Olanda se vor desfășura întrecerile Campionatului Mondial de handbal feminin, grupa A. Participă 16 formații, împărțite în patru grupe preliminare în care se va juca sistem turneu (fiecare cu fiecare). Reprezentativa României face parte din grupa D, alături de formațiile R.F.G., Franței și Coreei de Sud. Organizarea campionatului este concepută astfel încît, teoretic, un loc fruntaș în ierarhia handbalului feminin mondial se poate obține numai cu minimum șase victorii din șapte jocuri. După epuizarea jocurilor din grupele preliminare, primele trei clasate în grupele A și B vor alcătui o grupă semifinală, după cum primele trei clasate în grupele C și D vor alcătui o altă grupă semifinală. În aceste două grupe de câte șase echipe vor conta rezultatele directe din faza anterioară, astfel încît fiecare echipă va mai disputa numai trei meciuri. Ocupantele primului loc în cele două grupe își vor disputa finala, cele de pe locul doi — medaliile de bronz ș.a.m.d. Miza suplimentară a acestor campionate o constituie calificarea la Jocurile Olimpice din 1988, unde vor putea merge doar primele trei clasate la aceste mondiale (eventual, și echipa de pe locul IV, dacă printre medaliat se va afla țara gazdă a viitoarei Olimpiade).

Obiectivul reprezentativei noastre este tocmai de a obține o medalie și, implicit, dreptul de participare la Olimpiadă. „Este un obiectiv ambițios, dar trebuie să fim ambițioși, ne spunea antrenorul federal Pompiliu Simion. Vom încerca să-l realizăm pentru că este posibil de realizat”. Pe ce vă bazați? „Pe salturile calitative însemnate realizate de naționala noastră în ultimii ani. E vorba, indeosebi, de victoriile asupra echipelor R.D.G., Ungariei (în „Trofeul Iugoslavia”) și Iugoslaviei (în recentul „Turneu Carpați”) și de egalul obținut în fața reprezentativei U.R.S.S. la campionatul mondial — grupa B, desfășurat anul trecut”. Ce v-a relevat câștigarea „Trofeului Carpați” din perspectiva apropiatelor mondiale? „Faptul că echipa se află pe un drum ascendent al formei și pregătirii sportive, evoluția ei fiind încurajatoare pentru ceea ce ne-am propus la mondiale. Dorința noastră, hotărîrea și convingerea de a lupta pentru o medalie sînt clare și ferme, dar, ca înaintea oricărei competiții, nu

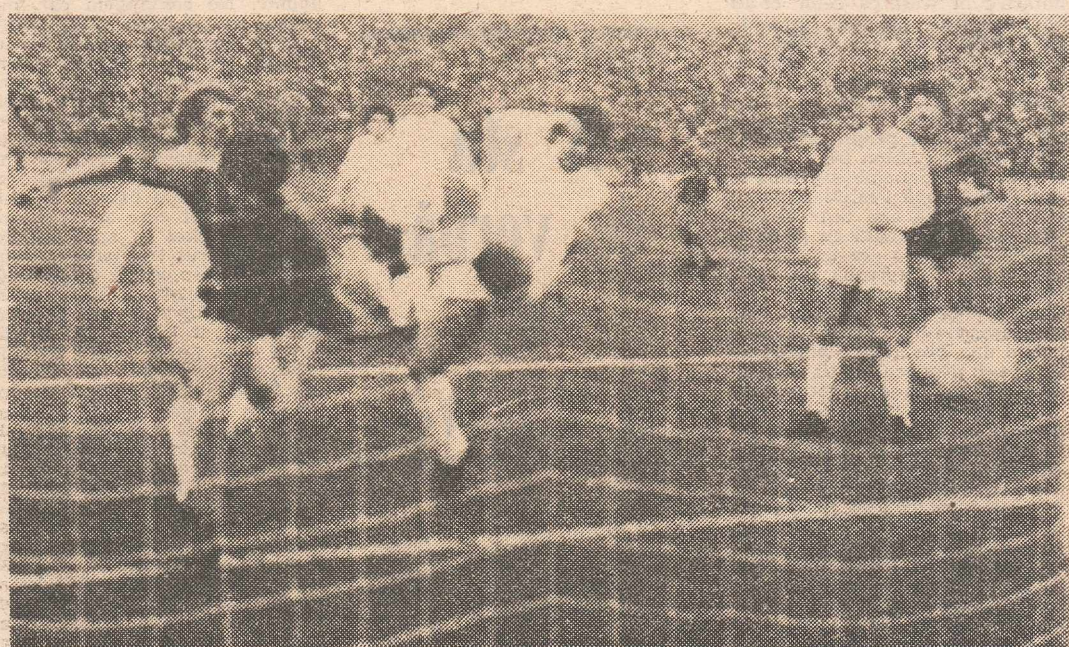
putem avea de pe acum și certitudini. Un singur gol primit ne poate îndepărta de medalii, după cum este știut că în handbalul actual nu mai există apriori favoriți cerți sau invincibili siguri”.

Primul meci al reprezentativei noastre va fi pe 4 decembrie, la Lecuwarden, în compania Coreei de Sud; apoi, pe 6 decembrie, la Groningen, cu formația R.F.G., și pe 7 decembrie, cu Franța. Nu se poate spune de vreunul din aceste meciuri, și nici din cele ulterioare, că va fi ușor. Un astfel de campionat mondial cere evoluții de mare regularitate și la un nivel valoric și competitiv ridicat, fără nici o secundă (nu este deloc exagerat) de relaxare. De pildă, la campionatul mondial — grupa B de acum trei ani, un singur meci pierdut la o diferență de un gol (în fața R.D.G.) le-a împiedicat pe handbalistele noastre să joace finala, obținînd doar locul trei. „În fiecare meci trebuie să jucăm de la foarte bine în sus. Fără argumentul valorii noastre efective demonstrate în joc nu putem avea șanse. În handbalul de azi nu se mai poate să joci slab și, totuși, să învingi. De aceea vom trata acest campionat mondial drept ceea ce el și este, de fapt, adică o competiție extrem de dură, în care ierarhiile preconceptuate nu-și mai au locul, fiind date peste cap de noi și noi formații care au progresat foarte mult, lărgind sfera valorilor handbalului feminin mondial”. Luciditatea antrenorului Pompiliu Simion nu poate fi decît de bun augur pentru apropiatele campionate mondiale, lăsînd să se întrevadă o stare de spirit propice, de ambiție și realism, în care întregul nostru lot abordează dificila întrecere. Printre sportivele în care cei doi antrenori, Pompiliu Simion și Eugen Bartha, ca și toți iubitorii handbalului din țara noastră își pun mari speranțe se află jucătoare valoroase și cu multă experiență competițională, cum sînt Viorica Ionică (Hidrotehnică Constanța), Mariana Tîrcă, Elena Ciubotaru și Filofteia Danilov (Știința Bacău), Maria Verigeanu și Edit Trök (Chimistul Rimnicu Vilcea), Eva Mozi și Angela Bloj (Mureșul Tîrgu-Mureș), Cristina Taचे, Rodica Marian, Valentina Cosma și Rodica Covaliu (Terom Iași). Lor și colegilor lor din lotul național de handbal feminin le adresăm calde urări de succes în aspra întrecere sportivă care le așteaptă.

Derbiurile restante

Fotbal în nota obișnuită

Steaua, singura echipă neînvingătoare, își pregătește moralul pentru Cupa Intercontinentală ■ La Craiova, o remiză în pragul iernii ■ Etapa viitoare două întilniri de vîrf

Fotografie de VICTOR RADULESCU

Derby-urile restante de miercuri au avut înfățișări și epiloguri diferite. În Ghencea, Steaua a luat o convingătoare opțiune pentru titlul neoficial de campioană de toamnă, în urma unui joc în care ambele echipe au etalat virtuți tehnice și tactice pe măsura așteptărilor și a ambițiilor care însoțesc aproape fiecare întilnire directă dintre aceste frunțe ale fotbalului nostru. Echipa campioană a evoluat la nivelul maxim al posibilităților ei, demonstrînd aceleași virtuți care au propulsat-o în ierarhia fotbalului european: viteză, tehnicitate, alternanța jocului combinativ cu atacurile directe și, nu în ultimul rînd, o exemplară dorință de victorie. Dinamo a răspuns cu strategii succesive: inițial a căutat să frîngă elanul gazdelor, apoi, în a doua jumătate a primei reprize, și-a impus jocul de pase, pentru ca în final să încerce o revenire ofensivă, inclusiv prin schimbări de jucători ce vizau acest lucru, fără, însă, să-l reușească. „Cheia” scorului o dă raportul inegal între atacul Stelei și apărarea dinamoviștilor. Cu Nicolae prea mesur pentru un astfel de meci („erou” al celor două penalty-uri și al unei faze ce era

să se soldeze cu autogol) și cu Andone prea neglijent față de postul de „închizător” ce i s-a incredințat (superficial și la faza golului doi, marcat de Pițurcă) frontal central al apărării lui Dinamo s-a dovedit mereu vulnerabil în fața unor atacuri în trombă, purtate adesea dinspre ambele laturi ale terenului. În atac, aportul mai redus al lui Cămătaru (care a avut un veritabil „meci în doi” cu Bumbescu) n-a fost suplinît îndeajuns, astfel că numai cite o dată Damaschin (în urma unei pătrunderi în viteză) și Movilă (în urma unei lovituri libere) l-au pus „în formă” pe Stingaciu, care a salvat senzațional goluri ce și făcute.

De partea cealaltă, toți jucătorii steliști au evoluat întreg meciul aproape de nivelul lor maxim. Demonstrînd și în absența lui Bălăni virtuțile unui ansamblu omogen și corect articulată în toate variantele tactice pe care le impunea jocul — de la pasele „dintr-una” în propriul teren, la diagonalele ce-i angajau pe Lăcătuș, Băbînt sau Bălan. O notă în plus pentru Belodedici, care s-a ridicat cu distincție și eleganță peste miza deosebită a partidei, pentru Stingaciu, care începe să fie tot

mai mult o certitudine și pentru spiridușul Bălan, o mică roțiță importantă într-un angrenaj ce avea și alte variante.

Arbitrajul lui Ion Crăciunescu (venit la centru spre surprinderea generală — Dan Petrescu era pe tușă, dar indisponibil medical să arbitreze) s-a străduit în așa măsură să nu supere pe nimeni încît autoritatea obiectivă și necesară a cartonașelor a fost înlocuită adesea cu autoritatea personală, afirmată în contacte „corp la corp” cu jucătorii. Misiune grea, dar dusă cu bine la capăt.

La Craiova, un derby al amintirilor din vremea cînd cele două echipe studentești erau titulare în cuartel. Universitatea este preocupată mai mult de viitor, iar Sportul studentesc n-a scăpat încă de neliniștile prezentului. Toamnele sînt dintotdeauna neprielnice studenților, astfel încît fiecare din aceste două îndrăgite echipe își pune de pe acum mari speranțe în pregătirile de iarnă.

Proxima etapă ne rezervă a două „întilniri la vîrf”: Dinamo — Sportul studentesc și Victoria — Steaua, un patruleter al candidaților la ediția viitoare a cupelor europene.

Odată cu sfîrșitul anului, pentru sport, ca și pentru toate domeniile de activitate, se apropie momentele de bilanț. Tumultul stadiionelor, lupta cu secunde și centimetri, tensiunea marilor întreceri sportive, biruința și eșecul, triumful și dezamăgirea — mă rog, întregul cortegiu de trăiri și sentimente care însoțesc startul în orice competiție se retrage în amintire, fiind absorbit într-o formă rece, distilată și implacabilă de tabelele statisticienilor. Cifrele rămîn, n-avem ce să facem, singura expresie concentrată și comprimată a unor eforturi și simțămînte prin excelență nequantificabile. Din tot ceea ce presupune acest complex fenomen social care este sportul, din toate articulațiile vizibile și invizibile ale acestui angrenaj tentacular pe care-l reprezintă în prezent competițiile sportive internaționale, singura mărturie perenă care se supune analizelor, comparațiilor și interpretărilor de tot felul este rezultatul — primul și fundamentalul act de identitate al oricărei participări la viața tumultuoasă a sportului.

Anul 1986 a fost unul din cei mai importanți pentru sportivii de pretutindeni. Situat în centrul intervalului olimpic, acest an sportiv era menit să dea seamă de valorile care se pierd și de valorile care se nasc, în perspectiva acestei impresionante sărbători sportive a umanității care sînt și trebuie să rămînă Jocurile Olimpice. Este anul după care pregătirile sportivilor vor intra în linie dreaptă, în vederea marelui start al viitoarei Olimpiade, 600 de zile „active” mai sînt pînă atunci, un interval poate mare pentru oamenii obiș-

nuiți, dar în mod sigur mic pentru sportivii aflați deia în „numărătoare inversă”.

Referința pentru activitatea sportivă de performanță din 1986 o constituie participarea la campionatele mondiale și europene. În întreceri de nivel mondial, sportivii noștri au luat startul la 17 ramuri sportive pentru seniori și la 7 pentru tineret și juniori, rezultatele fiind dintre cele mai bune în ultimii ani, atît ca număr de medalii cit și sub aspectul „paletelor” de ramuri sportive la care ele au fost obținute.

Astfel, pînă în prezent (exceptînd întrecerile de sah și handbal feminin, care sînt în curs de desfășurare). La campionatele mondiale organizate în acest an sportivii noștri au obținut 12 medalii de aur, 10 de argint și 11 de bronz (la seniori) și 8 de aur, 6 de argint și 7 de bronz (la tineret și juniori).

Este o datorie de onoare să amintim încă o dată, cu elogiile cuvenite numele campionilor lumii din acest an 1986, al acelor sportivi prin străduința cărora tricolorul românesc a fost ridicat pe catarsul cel mai înalt al diferitelor arene de concurs. Deci: Aurel Macarencu, două medalii de aur la canoe simplu; Nicu

Vlad, trei medalii de aur, la haltere; Angelin Velca și Daniel Stocan — medalie de aur la caiac dublu; Olga Homeghi și Rodica Arba — medalie de aur la canotaj; echipajul Lucia Toader, Chira Stocan, Marioara Trășcă, Doina Bălan și Viorica Ioja — la canotaj; dublu Iosif Tismănar, Stelian Boariu — la popice, perechi; Maria Sava — la canotaj; Tamara Costache — la natatie și, în sfîrșit, o insolită campioană mondială, Natalia Făget, la radio.

Medaliile de argint au fost ob-

dium, cum se impunea) de lupte (două medalii față de 5 pe cite se scontă) și chiar de tir și scriidica Arba — medie de aur la Stocan — meedalie de aur la camă, unde performantele sînt la nivelul obiectivului propus, dar sub cel la care aceste sportivi se afirmă cu nu prea multă vreme în urmă.

La campionatele europene de seniori, din nou halterele salvează palmareșul, sportivii noștri „ridicînd” nu mai puțin de 10 medalii (4 de aur și 6 de bronz) dintr-un total de 21; restul au

via, în urma căruia a ratat și calificarea pentru turneul final al campionatului mondial de anul viitor.

Speranțe pentru perspectiva care ne interesează se pare că vin dinspre juniori și tineret, pentru care anul 1986 a fost unul dintre cei mai fructuoși la mondiale și europene: cum arătăm, 8 medalii de aur, 6 de argint și 7 de bronz obținute în întreceri mondiale la șase ramuri sportive, și 15 de aur, 15 de argint, 24 de bronz la întreceri europene în 15 ramuri sportive pentru aceste categorii de vîrstă.

Cam aceasta ar fi, văzută din spore vîrf, piramida succesorilor sportive românești la orizontul anului 1986. Fiecare din aceste medalii își are, desigur povestea ei existînd, nu ne îndoim o odisee a acestei ascensiuni spre greul drum al performanței. Despre avaturile marii performanțe, despre universul de sacrificii și trudă, de dăruire și renunțări pe care-l incumbă trăirea acelor câteva clipe de supremă împlinire și satisfacție vor continua să relateze cei în cauză, sportivii noștri exemplari, acești tineri minunaiți cu visurile lor înaripate. În paralel cu aceasta, însă, vom încerca să detaliam bazele obiective ale performanței — să configurăm acel teren anonim de preocupări și strădanii, singurul de pe care pot răsări marile valori sportive. Pe scurt — care este situația la baza piramidei? Despre aportul județelor la cristalizarea unor performanțe sportive de rezonanță internațională, în numărul viitor al revistei noastre.

Pagină realizată de OCTAVIAN ȘTIREANU

Olimpiada, la jumătate de drum ATENȚIE, CRONOMETRUL LUCREAZĂ!

Astfel, pînă în prezent (exceptînd întrecerile de sah și handbal feminin, care sînt în curs de desfășurare). La campionatele mondiale organizate în acest an sportivii noștri au obținut 12 medalii de aur, 10 de argint și 11 de bronz (la seniori) și 8 de aur, 6 de argint și 7 de bronz (la tineret și juniori).

Este o datorie de onoare să amintim încă o dată, cu elogiile cuvenite numele campionilor lumii din acest an 1986, al acelor sportivi prin străduința cărora tricolorul românesc a fost ridicat pe catarsul cel mai înalt al diferitelor arene de concurs. Deci: Aurel Macarencu, două medalii de aur la canoe simplu; Nicu

ținute — cite una, la popice, caiac, scrimă și lupte greco-romane și cite două — la haltere, canoe și canotaj; iar medaliile de bronz — cite una la popice, canotaj, înot și lupte greco-romane, cite două la tir și caiac și trei la haltere (toate, prin Andrei Socaci). Dacă halterele, caiac-canoea, canotajul, inotul și popicele și-au îndeplinit sau chiar depășit obiectivele stabilite pentru mondiale, reprezentanții altor ramuri sportive s-au situat sub nivelul așteptărilor și ale propriilor estimări dinaintea concursurilor. Este vorba de box (nici o medalie, față de 1-2 planificate), de handbal masculin (locul 9 față de un loc pe po-

mai fost obținute de lupte (2 argint, 2 bronz), atletism (2 argint și 3 bronz, dar numai cite una din fiecare în aer liber) și tenis de masă (2 de argint). După cum s-a mai scris la vremea respectivă, dezamăgirea cea mai mare a produs-o atletismul, prin comportarea sub așteptări a sportivilor noștri la europenele de la Stuttgart. La judo, din 2 medalii planificate nu s-a obținut nici una, la tir — din patru nici una, la lupte — din cinci, patru, la modelism — din două, nici una. În plus, este cunoscută evoluția echipei de rugby în campionatul european, ca și eșecul naționalei de fotbal-juniori la turneul final din Iugosla-

Un om blind, glumind cu multă simțală, aproape timid. Are o mașină albă, albă pe care o conduce încet și cu grijă, „ca pe o pasăre”. Stă cumințe în coloană și nu depășește decât trelebuzele și camioanele oprite. Când vede o gafa de circulație face doar o grimasă, duce un deget la temple și trece mai departe, lin, fără scârțit de cauciucuri la curbe, fără frînări care să te arunce în parbriz. Atinge schimbătorul de viteze, ambreajul și frâna de parca ar fi confecționate din ceară. Nu arată bătrîn, deși oamenii în toată firea îi știu numele încă din vremea copilăriei. Multi au auzit de el de aștepta decenii încît acum îl cred pensionar sau un fost pilot trecut pe linie moartă. Și cu toate acestea Ștefan Iancovici aleargă ca la 25 de ani. În 1985 a cîștigat titlul național la viteză iar în acest an, după ce conducea detașat, l-a pierdut la mustață din cauza unei defecțiuni la motor, petrecute în cursa de la Galați. La 54 de ani Ștefan Iancovici, multiplu campion național și internațional de automobilism nu și-a spus ultimul cuvînt, nu e un capitol încheiat și încă mai are locuri libere în lăzi, pe dulapuri și în vitrinele în care ține cele 200 de cupe, medalii și trofee de campion al șoselelor.

— **Dacă ar fi să-i adunați, cam câți kilometri ați făcut la volan?**

— Eu alerg din anul 1947. Nouăsprezece ani am făcut motociclism și apoi am trecut pe mașină. De douăzeci de ani alerg pentru Dacia. Și dacă ar fi să socotesc antrenamentele, recunoașterile și cursele ar să tot iasă 100.000 de kilometri pe an. Deci cam două milioane de kilometri cu automobilul, plus câteva sute de mii pe două roți.

— **Sînt niște distanțe cam galactice! Presupun că nici prin cap nu v-a trecut cînd ați încălecat prima motocicletă?**

— Da de unde! Era prin 1947, cînd terminasem liceul de arte și meserii din Timișoara. Normal ar fi trebuit să mă țin de fotbal, pentru că aveam talent. Ajunsesem și-n echipa națională de picie cu care am jucat și un meci internațional, cel cu Iugoslavia. Dar doctorul mi-a interzis să continui, zicînd că am inima mărită. Așa am ajuns să urc pe motocicletă.

— **Cum e motociclismul față de concursurile pe patru roți?**

— Dur, foarte dur! Noi, cei de la moto, eram clienții constanți ai ortopedilor. E un sport de tinerete și are farmec nebun. Parcă zbori. Dacă aș fi fost lucid, atunci aș fi spus că meseria mea e riscul.

— **Care a fost primul concurs de moto pe care l-ați cîștigat?**

— Cel la care am participat, organizat la Timișoara în 1947.

— **Și ce concursuri și titluri ați mai dobîndit în cei 19 ani de motociclism?**

— Toate cite se puteau lua! Campion național la motocros, la viteză, la circuit. Am avut ani în care am cîștigat cite trei titluri, și viteză, și circuit (Turul de 6 zile al României) și motocros, plus concursurile internaționale cîștigate, campionatele țării în care am fost invitat. Nu vreau să par lipsit de modestie, realmente nu mai știu cite titluri și concursuri am cîștigat. Într-o vreme le mai puteam ține evidența numărînd cupele și trofeele, dar la cutremurul din 1977, multe fiind din cristal sau din porțelan, s-au spart și nu v-a mai pot spune cu exactitate.

— **Acum ați mai avea curajul să urcați pe o motocicletă de curse?**

— Motociclismul este un sport al formei fizice maxime, al curajului nemărginit, al riscului. Poți să-l faci cum trebuie pînă pe la 27 — cel mult 30 de ani.

— **Vorbiți de motociclism ca de cursele iadului.**

— Nu vreau ca oamenii de bună credință sau necunoscuților să creadă că automobilismul e sportul morții, al riscurilor fatale. E drept că și automobilismul are victimele sale, mai ales cele de formula unu. Dar în cel de raliu lucrurile stau altfel, deși nici acolo nu-i chiar pe roze.

— **De ce?**

— Pentru că organizatorul îți dă un desfășurător al traseului, te duci și în recunoaștere, îți faci o schemă, cu fiecare punct de reper, cu fiecare curbă, copac, piatră, groapă sau denivelare. Dar e vorba de un drum accidentat și peste două zile, cînd începe concursul, el poate să arate cu totul altfel. De aceea nici eu n-am fost scutit de accidente, în ciuda faptului că sînt un temperat. La un raliu desfășurat în Munții Tatra, colegul meu de echipaj, regretatul Petre Vezeanu, care era pe post de navigator, omul care după hartă și după desfășurătorul traseului îți dictează manevrele, mi-a spus la un moment dat, dreapta plin. Am accelerat în ideea că urmează o curbă lină la dreapta și putem intra peste sută. Era o curbă la 90° și am intrat în parapet, l-am rupt și am zburat într-o prăpastie de 120 de metri. De atunci am mai participat la un singur raliu și am spus adio. Am rămas doar la proba mea favorită, cea de viteză.

— **Care-i viteză cea mai mare pe care ați atins-o cu o Dacie?**

— 190 kilometri la oră, pe o pistă din R.D. Germană. Cu Porsche am atins și 280, dar prefer să nu-mi aduc aminte!

— **Cum poți fi necîștinat în**

tr-o cursă de automobilism?

— Nu știu, pentru că n-am fost niciodată. Am auzit de mii de trucuri, dar nu mă interesează. Eu am preferat să pierd concursuri ca să rămîn om. Uitați-vă, am chiar citeva cupe primite pentru fair-play.

— **Pentru ce le-ați primit?**

— În raliul Raid-Polski din 1979, avînd o poziție foarte bună, dacă nu chiar cea mai

Patruzeci de ani în cursă

bună, m-am apropiat de o mașină în flăcări. Era a adversarilor mei, piloți vest-germani. Am oprit, pierzînd cursa, i-am scos pe brațe pe cei doi și i-am salvat. Vezeanu zicea că nu mai poate, că i se face rău, iar eu îl încurajam și-i promiteam că scoatem pirleala și în numele celor accidentați cîștigăm următorul concurs. Tot eu am preferat să pierd concursul dar să-l salvez pe pilotul Doru Cîndu, victimă a unui accident tehnic petrecut în fața mea. Am pierdut concursuri dar am cîștigat oameni.

— **Dar concursuri, cite ați cîștigat?**

— Sînt peste o sută cincizeci, poate chiar două sute.

— **Cele mai importante, măcar?**

— Cele mai frumoase și mai importante rămîn titlurile de campion național. Dar am cîștigat Raliul Acropole și Turul Europei cu echipa, concursuri

la care am invins echipele aflate pe mașini celebre: Mercedes, Toyota, Porsche, Audi, BMW, Renault etc. Au fost prilejuri în care marca Dacia s-a bucurat de o publicitate impresionantă. Faptul că am cîștigat raliul Acropole a generat un interes deosebit pentru Dacia noastră și așa se explică în mare parte și mille de mașini pe care le-a exportat în această țară. La acel raliu am fost socotit un eroi!

— **De ce?**

— Pentru că echipa noastră se afla, detașat, pe locul întâi, și, cu 40 de kilometri înainte de sosire, pe un drum accidentat, am avut un incident tehnic. Mi s-a rupt roata din dreapta spate. În mod normal eram descalificat și echipa pierdea puncte extrem de prețioase. M-am indins pe spate la soare ca să aștept depararea, cînd mi-a venit o idee. Am luat o birnă solidă dintr-un gard, am spart podeaua mașinii și am scos-o sub roată, cum fac țărani noștri cînd li se rupe osia căruței. Și așa am mers 40 de kilometri, pînă la sosire, unde mă aștepta vacarmul. Eram singura echipă fără nici un abandon.

— **Cum se comportă Dacia în concursurile de viteză și în cele de raliu?**

— Nu trebuie să uitați că în 1970, la Salonul automobilistic de la Paris, acest tip de mașină a fost socotit regina șoselelor. Are un motor accesibil, nesofisticat, puternic, rapid, e spațioasă și prin măiestria piloților noștri ne-a adus multe premii internaționale, în fața unor mărci cu nume celebre.

— **Cu cine sînteți în echipa Intreprinderii de autoturisme Pitești?**

— I.A.P.-ul are două echipe, una de viteză și una de raliu. Eu sînt în cea de viteză cu Nicu Grigoraș și Victor Nicoară. Cea de raliu e formată din trei echipe: Ludovic Balint — Dan Zărnescu, Ștefan Vasile — Ovidiu Scubaș și Nicu Grigoraș — Dacian Banco.

— **Care e omul nostru de viitor?**

— Ștefan Vasile! Merge îngrîjit, menajează mașina, are talent, reflexe și știe unde și cînd e de tras. Și Balint e foarte bun, dar el ori cîștigă detașat, ori abandonează! Rupe mașina.

— **Cum adică?**

— Am colegi care rup într-un an citeva manete de la schimbătorul de viteze. Eu sînt mai blind. Într-o viață de pilot am rupt una singură.

— **Cît rezistă o pereche de cauciucuri la cursele de viteză?**

— O cursă, cu antrenament cu tot înseamnă 200 de kilometri. După două curse, trebuie schimbate.

— **Cine vă pregătește mașina de concurs, cine o repară?**

— Eu singur, după ce timp de 10 ani m-a ajutat un om deosebit, un fost alergător de motociclism și impecabil mecanic de Dacie, nea Traian Macarie. În rest, tot eu, singur, nopți întregi în boxă, lipsind mereu de acasă. Adevărul este că nu poți să faci automobilism de performanță dacă n-ai și un partener de viață care să te înțeleagă. Eu am o soție care înaintea fiecărei plecări la concurs mi-a făcut cu mina din balcon și după două, trei săptămîni, la întoarcere, indiferent de rezultat, am găsit-o așteptîndu-mă tot în balcon, sau chiar în parcare.

— **Cît ați condus cel mai mult fără întrerupere?**

— În 1979, la Raliul Europei! Am plecat de la București, am mers fără oprire pînă la Baad Pirmund în R.F.G., unde am ajuns înainte de start și imediat după efectuarea formalităților, am plecat în cursă. Am condus pînă la Poiana Brașov, unde a fost prima pauză, cînd am putut dormi 10 ore după cele 72 petrecute la volan. Și cînd m-am sculat am pornit în următoarea etapă care a durat alte 48 de ore. Asta e o nebunie, și sper că un amator își dă seama că după 5-6 ore de mers trebuie să se odihnească.

— **Ce greșeli facem noi, amatorii, în mod frecvent?**

— Uitați că în automobilism nu se greșește decît o singură dată, că o defecțiune pe care o amîni de azi pe mine aduce după sine altele, că mașina nu e tractor, e un mecanism fragil cu care trebuie să te porți frumos, atent, civilizat.

— **Cînd îi văd pe piloții de curse cum accelerează și cum iau curbele în concurs am sentimentul că nu toți sînt zdraveni. Nu vă supărați, dar chiar așa pare.**

— Nu-i corect! Sînt oameni deosebiți, modesti, și mari pasionați de ceea ce fac. Progresul în construcția mașinilor se datorează și lor. Poate nu știți, dar și noi, după fiecare concurs, înaintăm uzinei o fișă tehnică în care prezentăm toate observațiile referitoare la comportamentul mașinii, la solicitare, maximă. Pe lingă asta, mai este frumusețea concursului, neprevăzutul, întrecerea cu tine și cu ceilalți.

— **Nu vă bate gîndul să vă lăsați?**

— De ce? În Raliul Europei am întîlnit piloți de 60, chiar de 64 de ani care alergau în drați. După o viață trăită pe patru roți nu poți spune adio decît atunci cînd nu te mai ajută reflexele, cînd te lasă sănătatea.

CORNEL NISTORESCU ■

INTILNIRE LA PARIS. Două mari momente fotbalistice trăiește, de regulă, Parisul de-a lungul unui an: decernarea trofeelor „Gheata de aur” (pentru golgeterul Europei în sezonul precedent) și „Balonul de aur” (pentru cel mai bun fotbalist european al anului). Cei mai de seamă oaspeți ai hotelului parizian „Lido” au fost, zilele trecute, reprezentanții firmei „Adidas” și ai revistei **France Football**, care organizează și subvenționează aceste premii, și, desigur, jucătorii care au primit cele două trofee: **Marco Van Basten** (Ajax Amsterdam), cîștigătorul „Gheții de aur”, și, respectiv **Hugo Sanchez** (Real Madrid). Alte două distincții în premieră, prilejuate de ultimul campionat mondial: „Gheata de aur a mondialului '86”, oferită lui **Gary Lineker** (Barcelona), autorul celor mai multe goluri în Mexic, și „Balonul de aur Mexic '86”, imitat, se putea altfel?, lui **Diego Armando Maradona**, jucătorul care a sucit mintile atîtor iubitori ai fotbalului în această vară fierbinte. O laureată în grup a fost echipa Real Madrid, considerată a fi cel mai merituos club al sezonului fotbalistic '85-'86. La Paris, crema fotbalului a trăit în aceste zile de noiembrie momente fericite care, cine știe, poate nu se vor repeta niciodată. Pentru mulți, bucuriile încep să se prefacă încet în amintiri.

NOUL CRUYFF. Astfel e botezat de admiratori Van Basten, născut la 31 octombrie 1964 în Utrecht, la patruzeci de kilometri de Amsterdam, și care de la 16 ani, e legitimat la Ajax. La 17 ani a pătruns în prima echipă și la scurtă vreme avea să devină cel mai eficient jucător din campionatul olandez, cu 28 de goluri (1984), cînd a și cucerit „Gheata de argint”, cu patru goluri mai puțin decît Jan Rush (Liverpool), deținătorul „Gheții de aur”. După aceste 37 de goluri, înscrise în campionatul trecut în 34 de partide, Van Basten este considerat o mare pro-

misiune în materie de recorduri, olandezii punîndu-și în el chiar speranța de a-l întrece pe deținătorul performanței supreme, Yazalde (Sporting Lisabona), cu 46 de goluri, cîștigător al trofeului în 1974. Din păcate, Van Basten nu este tocmai în formă în acest sezon și e puțin probabil că va reedita victoria de anul trecut. În clasamentul european al golgeterilor, jucătorului olandez îi urmează **Protasov** (Dniepr/U.R.S.S.), cu două goluri mai puțin, **Polster** (Austria, Viena), cu 33 de goluri, **Colak** (Samsunspor/Turcia), tot cu 33, și jucătorul nostru **Gheorghe Hagi** (Sportul), cu

Toată lumea face sport

31 de goluri. Șase goluri l-au despărțit, așadar, pe fotbalistul român de „Gheata de aur”, pe care ar fi putut-o cîștiga, dacă ar fi înscris de mai multe ori așa cum a făcut-o în ultima etapă a campionatului trecut, cu F.C. Olt! Printre ceilalți cîștigători ai „Gheții”, se numără, de-a lungul timpului, Eusebio (1968, 1973), Gerd Müller (1970, 1972), Dudu Georgescu (1975, 1977) și Van den Bergh (1980). Cei mai modesti cîștigători ai trofeului au fost Kieft (Ajax) și Jan Rush (Liverpool), ambii cu cite 32 de goluri (1982 și, respectiv, 1984), iar cel mai spectaculos, argentinianul Yazalde, cu 46, neîntrecut pînă în prezent. După cum arată performanțele din ultimii ani, e însă puțin probabil că Yazalde va fi egalat vreodată.

REEDITARE. După ce a mai fost declarat o dată cel mai bun fotbalist european, în 1985, mexicanul Hugo Sanchez cîștigă iar simpatia și prețuirea revistei **France Football** și ale firmei „Adidas”, care i-au acordat și anul acesta „Balonul de aur”. Anul trecut a obținut trofeul în calitate de jucător la Atlético Madrid, iar acum Sanchez îl bucură pe cei de la Real, unde

joacă în clipa de față, dovedindu-le și convingîndu-i că alegerea lor n-a fost lipsită de inspirație. A fost prezent la decernarea trofeului și președintele clubului madrilen, Ramon Mendoza, minat de bucuria succesului. Și fericirea se împarte...

CEL MAI BUN CLUB.

După Everton, considerat anul trecut cel mai bun club european, Real Madrid e acum cîștigătorul trofeului, reușind astfel să reediteze performanța din 1980. Dublul succes al madrilenilor e însă departe de acela al jucătorilor de la Ajax și Liverpool, ambele cluburi cîștigătoare de cite patru ori. Dacă la aceea, colectivă, adăugăm și performanța individuală a lui Hugo Sanchez, precum și izbînda de a cuceri Cupa U.E.F.A. anul acesta și de a ieși învingătoare în turneul cu Steaua, Dinamo Kiev și Anderlecht, trebuie să concedem că Real Madrid e un club fericit. Dar și mai fericit sînt parca cei din conducerea clubului, care-și văd acțiunile înflorind.

MEXICO, MEXICO! Prezența lui Maradona la Paris îi eclipsează pe toți ceilalți premianți, afirmă revista spaniolă **Marca**, imaginînd o atmosferă incendiară pe malurile Senei. Două mii cinci sute șizeci și patru de voturi au văzut în argentinian cel mai bun jucător al mondialelor trecute, cu trei sute patruzeci și patru mai multe decît a obținut **Schumacher** și cu două sute cincizeci și șase în plus față de danezul **Elkjaer Larsen**. Alături de echipa sa, Napoli, lider în campionatul italian, Maradona și-a recăpătat surisul, mai spun reporterii, și asta, probabil, și datorită victoriei în fața lui Juventus, de curînd, care i-a făcut pe torinezi să „înnebunească de ciudă”. Prin Maradona și Hugo Sanchez, fotbalul latino-american cucerește, iată, Europa, așa cum altădată europenii cucereau, cu corăbiile lor, țărîmurile îndepărtate.

RADU G. ȚEPOSU ■

Civilizația sportului

Motive de reflecție

Stelian Ionescu — str. Saturn 7 — Brașov: „Este o iluzie că vom putea găsi căi spre corectitudine, atîta timp cit sportul, sporturile — unele într-o măsură mai mare, altele într-o măsură mai mică — sînt legate de recompensa materială și de profesie (N.n. — Intervenim între paranteze, pentru a preciza că o profesionist, peste tot în lume, este acel om care își face foarte bine meseria pentru care s-a pregătit și că aceasta nu exclude corectitudinea în relațiile cu ceilalți „meseriași”, indiferent cît de mare ar fi recompensa pentru calitatea muncii lor). Cu cît interesele pe care sportul le implică sînt mai mari, cu atît căile spre corectitudine devin tot mai puține și mai inaccesibile, iar „desfelenirea” lor devine o problemă de mare profunzime a educației individuale și colective. O astfel de întreprindere nu este ceva care se poate realiza — „deus ex machina” — de la o zi la alta, printr-o pledoarie izolată, ci printr-o acțiune largă, corepunzătoare, concertată. Aici ar trebui să se ajungă! Va fi greu? Imposibil? Poate!... Dar așa cum avem datoria să facem zilnic, ceas de ceas, pasul mai mic sau mai mare ce ne poartă înainte pe drumul împlinirii fiecăruia dintre noi, tot astfel fiecare dintre noi, cei care socotim că iubim sportul și credem în nobletea sa, avem obligația morală de a ne aduce contribuția, mai mică sau mai mare, la eradicarea sportului de tot ce-i compromise esența...”

„La începuturile sale, întrecerea sportivă nu recompensează pe cîștigător decît cu gloria și laudele contemporanilor. Așa cita — pentru toată lumea — o discuție purtată între filozoful scit Anacharsis și prietenul său Solon, legiuitorul de atunci al Ateiei, în timpul unei vizite pe care scitul a făcut-o în acel oraș, socotit la vremea respectivă drept o cetate-model. Arătîndu-i modul de pregătire fizică a tinerilor în cadrul unui „gimnasiu”, Solon îi spunea că, urmare acelor pregătiri, tinerii vor lupta între ei, celor mai buni acordîndu-li-se premii. „Și în ce constau aceste premii?” s-a interesat scitul. La care Solon a spus: „La Olympia, o coroană de măslîn sălbatic; la Isthm, o coroană de pin; la Nemea coroana e de felină; la Pytho se dau fructe din arborii lui Apollo, iar la Jocurile Panathenee, măslîne culese din măslînii Ateiei”. Filozoful scit s-a amuzat și a întrebat dacă toți concurenții capătă asemenea premii. „Nu, numai învingătorul!” a răspuns Solon. Anacharsis s-a distrat copios: „Cum adică, pentru o izbîndă îndoielnică își dă osteneala un așa de mare număr de oameni și asta cînd ei știu că la urmă nu va fi decît un singur învingător?...” Naivitatea întrebării scitului ne face și pe noi să zîmbim, fără ca asta să ne împiedice să desprîdem că adevărul spirit al sportului și al întrecerii sportive a fost acesta și nu altul...”

„Vechile Jocuri Olimpice erau prezădate de un grup de nouă magistrați care se bucurau de un mare prestigiu și aveau dreptul de a pedepsi sever orice tentativă de corupție sau altă abatere de la regulile jocului, ajungînd uneori pînă la excluderea atletului”.

Aveți multă dreptate, stimate Stelian Ionescu. Aceste exemple din antichitate ar putea constitui motive de reflecție pentru toți cei ce se află în contingentă cu sportul, de la sportivii însiși pînă la cei ce gustă spectacolul sportiv. Pot să vă răspund tot printr-un citat: „În serviciul sportului, banul este un element de progres, dar este de neadmis dacă el devine... stăpîn!”

CRISTIAN ȚEPOSCU ■

Comentariul
săptămânii

Pace și dezarmare (XXX)

Începutul a fost făcut

Inițiativa României de a reduce cu 5 la sută armamentele, efectivele și cheltuielile militare a intrat deja în istorie. Devenită lege prin votul Marii Adunări Naționale, această inițiativă a fost pe deplin validată prin pronunțarea populară de duminică. Punându-și în unanimitate semnătura sub „Da”, cetățenii țării noastre și-au demonstrat înalta responsabilitate politică, grija deosebită pentru viitorul patriei, pentru soarta întregii omeniri.

„Hotărârea României de a reduce unilateral armamentele, efectivele și cheltuielile militare — spunea președintele Nicolae Ceaușescu — demonstrează cu putere voința neșrămutată a întregii noastre națiuni de a se angaja cu toate forțele și de a participa activ la lupta pentru dezarmare, pentru pace, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră, fără arme și fără războaie, a unei lumi a înțelegerii și colaborării pasnice între toate națiunile”.

Despre importanța măsurilor luate de România pentru reducerea potențialului și a cheltuielilor militare s-a scris la noi și peste hotare, și se va scrie și de aici înainte. Fiindcă e vorba de un moment de referință pe plan mondial. Astronoul care a făcut primul pas pe Lună și-a apreciat el însuși performanța cu următoarele cuvinte: „Un pas mic pentru om, dar gigantic pentru omenire”. Care omenire a înțeles atunci că în istoria ei începea o eră nouă, întrucât pînă în acest moment istoria se petrecuse exclusiv pe Terra, iar acum începea să se desfășoare la scară cosmică. Se poate asemui hotărârea românească de a trece la măsuri unilaterale de dezarmare cu prima debarcare pe Lună. Deci, un (prim) pas mic dacă îl apreciem doar după dimensiunea lui materială, însă uriaș pentru orizonturile pe care le deschide. Pînă acum potențialele militare și cheltuielile de război au evoluat, timp de mai bine de 41 de ani, într-un singur sens, ai sporiilor lor. Este pentru prima dată cînd se pornește în sens invers. Românii au pornit-o.

Este limpede că actul țării noastre pornește de la necesități stringente. Actuala situație internațională este deosebit de gravă. Confiectele militare din diferite zone ale globului persistă, apar conflicte noi. Arsenalurile militare, nucleare și convenționale, sporesc, cantitativ și calitativ, periclitind însăși existența vieții pe Pământ. Pornind de la teza că problema fundamentală a epocii noastre este dezarmarea, asigurarea păcii pe planeta noastră, România a propus un amplu program de dezarmare, în centrul cărui se află dezarmarea nucleară. Propunerile țării noastre privind angajarea tuturor statelor nucleare în oprirea experiențelor nucleare și eliminarea totală a armamentelor atomice din Europa și din întreaga lume corespund pe deplin năzuințelor de pace ale poporului român, dezideratelor întregii omeniri. De aceea, poziția țării noastre este încă apreciată în întreaga lume. Pornind de la realitățile menționate, șeful statului român aprecia că împrejurările internaționale sînt de așa natură încît astăzi nimic nu poate fi mai important decît trecerea la acțiuni concrete de dezarmare, la elaborarea unor măsuri care să ducă la eliberarea omenirii de periclitul unui război nimicitor. România a dat exemplu. Este necesar ca acest exemplu să fie urmat de celelalte state, de ceilalți membri ai comunității internaționale. În acest fel, punându-se de acord declarațiile cu faptele, s-ar micșora treptat, pînă la anulare, pericolul unei configurații mondiale, s-ar economisi uriașe mijloace bănești și materiale, s-ar întări încrederea, punându-se astfel bazele unei păci solide și definitive.

ION D. GOIA ■

În vizită, cu
cuțitul propriu

Astăzi europenii nu-si pot imagina vreo masă, oricît de neprotocolară ar fi ea, la care să nu se folosească lingura, cuțitul și furculița. Dar n-a fost întotdeauna așa. În fapt, cele trei ustensile datează, în forma în care le cunoaștem în prezent, de numai 300 de ani. Dar cum a fost mai înainte?

Dacă facem abstracție de lunga perioadă în care în locul oricărui tacim se utilizau gospodărește cele două mâini, este clar că strămoșul tuturor „instrumentelor” de luat masă, adică al tacimurilor, este cuțitul. El se folosea chiar și în epoca de piatră, fiind făcut, atunci, din cremene. Din fericire, pentru știință, înaintașii noștri din paleolitic și neolitic pierdeau cuțitele la fel de des ca și noi, astfel că arheologii au avut ce găsi. Se consideră că primele cutite de fier au fost meșterite încă din epoca timpurie a acestui metal, pe o arie întinsă, care tinea din nord-estul Franței pînă în nord-vestul regiunii balcanice. Se pricepeau la făcut cutite, și vechii egipteni, precum și romanii. În concepția acestora din urmă, priceperea de-a te folosi de cutit în timpul mesei era o dovadă de bune maniere. În evul mediu, oamenii se duceau, de regulă, în vizită cu cuțitul propriu, și numai începînd din secolul al XV-lea s-a instituit regula că asigurarea cu cutite, precum și cu linguri și furculițe a oaspeților cade în sarcina gazdei.

Prima furculiță din lume a fost făcută dintr-o cracă de copac bifurcată, fiind utilizată

doar pentru a scoate carnea din oală și a o așeza pe farfuria oaspeților. Furculițe de acest fel se aflau în dotarea călugărilor din Monte Cassino încă din anul 1023. În ceea ce privește lingura, ea are cam aceeași vîrstă ca și cuțitul de piatră. Dar lingura de metal a apărut cu mult mai tîrziu și a avut la început o funcție tînd strict de ceremonial. Începînd din secolul al XIII-lea, lingura de cositor se transformă treptat într-un „instrument de luat masă”. Totuși, ea își ocupă definitiv actualul loc la masă cître anul 1650, cînd bucătăria franceză începe să fie adoptată pretutindeni. Practic, omenirea este datorare Franței nu numai pentru scoala ei de înaltă măiestrie culinară, care se menține și în zilele noastre, ci și pentru civilizația comportării la masă, bazată pe curtenia reciprocă a comensalilor. Astăzi e greu să ne imaginăm că în anumite vremi rîgîitul cu zgomot constituia un omagiu adus stăpînului casei.

Trebuie să amintim însă că modul de folosire a tacimurilor diferă de la continent la continent. Astfel, pe europeni îi poți recunoaște imediat datorită faptului că în timpul mesei tin furculița în mina stîngă, iar cuțitul în dreapta. Nord-americanii procedează altfel: la începutul mesei, cu ajutorul cuțitului și al furculiței, taie carnea în bucăți mici, tînd ustensilele ca și europenii. După ce au terminat însă tăiatul, pun cuțitul deoparte și mîncă doar cu furculița, pe care o țin în mina dreaptă, în timp ce stînga se odihnește pe cutit, în așteptarea următoarei reprize de tăiat. Acestui fel de a proceda i s-a dat următoarea explicație (neconfirmată însă prin nimic): cuceritorii vestului sălbatic trebuiau să fie în permanentă gata de luptă, pentru a putea riposta la timp atacurilor indienilor sau ale dușmanilor

albi. De aceea, chiar în timpul mesei, trebuia să aibă cuțitul la îndemînă.

ION CODRU ■

Asaltul
„Uriasului Alb”

„Domnul Horace-Bénédict de Saussure din Geneva acordă un premiu important celui care va descoperi calea de acces spre virful Montblanc”. Acest anunț putea fi citit, în vara anului 1760 de către locuitorii sătucului din valea Chamonix, așezat la loc vizibil în curtea unui han. Autorul anunțului era un străin, de aceste locuri, un tînar student la filozofie ce tocmai implinise 20 de ani. Tînarul hotărîse să-și petreacă vacanța dînd tircoale acestui munte, cel mai înalt din Europa, fascinat, „de la prima vedere” de uriasul de piatră cu creștetul înzăpezit. Dar primele sale încercări nu s-au soldat cu succes.

Primii curajoși au urcat pe Montblanc, la începutul anilor '80 ai secolului XVIII, pînă la o înălțime de circa 3 600 metri. În 1784, pentru prima oară s-a ajuns pînă la 500 de metri de virf. Pas cu pas, drumul spre virf a fost găsit și la 8 august 1786, munteanul Balmat și medicul Paccard au reușit, după 15 ore de cățărare, să ajungă pentru prima dată în istorie pe virful înalt de 4 810 metri al Montblancului. A doua zi, cînd s-au reintors la Chamonix, erau morți de oboseală, cu fețele arse de soare, medicul suferind de fenomenul orbirii temporare, datorat strălucirii zăpezii.

Un an mai tîrziu de Saussure își realiza și el vi-

posibil. Capitala nu este singură în fața invaziei, aproape 30 de departamente sînt atinse de flagel. Departamentul Charente-Maritime, situat pe malul Oceanului Atlantic, are tristul privilegiu de a deține recordul distrugerilor: 30 000 de case „termitate”, adică una din cinci. Clădirea oficială a autorităților departamentale din orașul Saintes, complet ciuruită de micile bestii, a trebuit să fie reconstruită. Un puhoi de termite au fost identificate la porțile celebrului castel al lui Ludovic al XIV-lea de la Versailles. Constatînd că acțiunile întreprin-

Parisul invadat

pînă acum sînt individualizate și dispersate. 28 de deputați au propus să fie adoptată o lege pentru organizarea luptei împotriva termitelor. Ea presupune obligativitatea prospectării și a combaterii pe front larg a dăunătoarelor insecte. Se pare că termitelile s-au acomodat unor condiții de viață mult mai dure decît cele din țările de baștină, notează deputații în expunerea de motive. În ultima vreme au fost descoperite termitelile pariziene la Hamburg, în R.F.G., ceea ce-i îndreptățește pe specialiști să afirme că încălzirea climei din ultima vreme a favo-

ceea ce sună pentru noi cel puțin parfumat — camescopul. Modulul se pune în legătură și cu un monitor, devenind posibil controlul înregistrării făcute. Sistemul poate fi folosit ca telectinema, pentru trecerea pe micul ecran a fotografiilor filmului clasic și diapozitivelor.

Apar, pe la evenimentele de interes larg, unde se aglomerează telereporteri de pretutindeni, camere de luat vederi

Coabitare

mereu mai altfel decît le știam noi, preocupate pînă de a se dezice neostenite de tradiție, de deja-stiut. Camescopul intră în această grupă miscătoare. Mici, tot mai ușoare, tot mai diverse. Au în jurul a două kilograme, unele coborînd vertiginos spre jumătate, ceea ce aduce liniste în sufletul operatorilor chemați să le țină pe umeri.

Spectaculosul se plasează însă mai degrabă în perimetrul științei de a lucra. Un aparat

rizat proliferarea fără margini a acestei specii extrem de dăunătoare. Textul prevede, de asemenea, adoptarea de măsuri urgente pentru prevenirea intrării în țară a termitelor și, în special, profilaxia aplicată materialului lemnos care se importă. Termitelile se disimulează în crăpăturile buștenilor, în îmbinările mobilei și oamenii le transportă fără să știe, implantîndu-le în toată țara. Pentru Michele Fabre, chiar dacă acest proiect de lege va fi într-o zi adoptat, el nu constituie o rezolvare a problemei. Trebuie, afirmă ea, să se aloce sume importante pentru combaterea termitelor, căci proprietarii, deși alarmați de invazie, dau înapoi cînd aud cît costă o operațiune de dezinsecție totală, care înseamnă tratamentul lemnului, zidurilor și solului care înconjoară edificiul. S-a constatat că implantarea termitelor în sol — care constituie mediul lor natural — trebuie combătută cu aceeași atenție ca și pătrunderea lor în case pentru că familiile distruse lasă în urma lor milioane de ouă care, peste un timp, aruncă în mediu, într-o neostoită goană după mîncare, alte milioane de mandibule puternice.

Trebuie să învățăm să trăim împreună cu termitelile, admite resemnată Marie Madeleine Serment de la Centrul tehnic al lemnului, căci nimic nu le poate alunga sau distruge.

IOAN ROȘCA ■

pus pe masă în acest an permite cercetarea rapidă a planurilor înregistrate, oprirea pe imagine, secvență cu secvență, inserturi și montajul. Se dovedește o realitate faptul că aparatele pe 8 mm traversează o vîrstă furioasă, cînd nimic din ce le este accesibil nu doriește să rămînă pe dinafară. Dovadă modelele numeroase, dovadă subsambele venind să lărgescă unghiul de întrebuintare. Între acestea — aparatele de montaj comandate prin microprocesor pentru realizarea de programe video complete, dispozitivele de transfer și conversie dintr-un sistem în altul (PAL/SECAM, de exemplu, sau cinema/video). Poate fi văzut cum arată la față magnetoscopul cu înregistrare numerică stereofonică a sunetului. Și altele din aceeași familie, la care, poate, vom avea ocazia să ne mai referim, dintr-o dorință ce nu credem că scapă prietenilor rubricii noastre: nimic altceva decît relevarea, pe cît ne stă în putere, a unor reușite tehnice, de interes, cu deosebire de pe traseul informației scrise, auditive, vizuale.

NEAGU UDROIU ■

Practici învechite

În plină eră a electronicii, cînd se fură elegant, computerizat, făcînd „plinul” contului personal din bancă pe baza unui simplu telefon, iată că la Paris a fost descoperită, de curînd, o rețea de falsificatori de bani. Departate de imaginea clasică a artistului plastic ratat, cei în cauză lucrau la scară industrială. Ei aveau ca paravan o librărie, „Les Lettres Libres” (ce nume!) care beneficia și de o mică tipografie. Mai mult, patronul, Serge Livrozet, care, ce-i drept mai trecuse prin închisoare, se consacrase literaturii. În mica tipografie, în momentul descinderii poliției, s-au găsit vreo 70 de milioane de bancnote false de 100 de franci, cîntărînd cam 750 de kilograme. Accesul la aparatura ultramodernă de copiat și multiplicat,

DAN DĂNUȚ DORU ■

sul, urcînd pe virf, ocazie pe care a folosit-o pentru a-l măsura cu precizie și a-l descrie din punct de vedere științific. Începea era alpinisticii. Curînd, și alte virfuri de munți au fost cucerite, iar alpinistii au devenit tot mai îndrăzneți. Prima femeie care a ajuns pe Montblanc a fost o tînră din Chamonix, pe nume Maria Paradis, în anul 1809. În 1820, au fost înregistrate primele victime ale acestei noi pasiuni: o avalanșă i-a îngropat pe trei temerari aflați în ascensiune spre virf. Din nefericire, an de an sînt înregistrate noi jertfe din rîndul celor ce și-au propus să învingă obstacolele spre marel munte alb. Unii dintre aceștia însă au stabilit adevărate recorduri. Astfel, călăuza

alpină René Claret-Tournier a urcat pe Montblanc de nu mai puțin de 500 de ori. În 1980, a fost organizată o „ascensiune în masă”, 350 de alpinisti ajungînd pe acoperișul Europei. Cel mai rapid traseu dus-întors a fost de circa opt ore. În 1975, un grup de copii în vîrstă între 8 și 15 ani, condus de un alpinist încercat, a reușit să urce pe Montblanc. „A fost greu, dar odată ajunși sus ne-am bucurat mult, declara unul din copii. Era grandios. Te uitai în jur și nu era nimic mai mare”. Această perspectivă fascinantă a fost și cea care i-a atras aici, în urmă cu 200 de ani, și pe primii alpinisti ai Europei.

ROMEO NĂDAȘAN ■

In urmă cu câțiva ani, un circiumar belgian pe care îl frământa misterul originii lumii, a creat o sectă ale cărei principii le-a enunțat într-o filozofie îndrăzneată și originală a cărei esență constă în a face dovada că noi toți ieșim din ou, că Universul a fost la origine un ou ouat de Dumnezeu, care, el însuși de altfel, este un ou. Circiumarul cu pricina se numește Robert Vendelannote.

In vremea aceea, presa s-a interesat îndeaproape de teoriile circiumarului-filozof și numeroase articole au fost scrise, este adevărat unele mai cu răutate, pe această temă.

Eu insumi, minat de dorința de a întîlni un filozof atît de ciudat am mers la Menin, unde se găsea circiumarul-laborator a ovo-biologiei. Domnul Vendelannote m-a primit cu bunăvoință și o flamandă cordialitate într-o cameră decorată cu tăieturi de ziare care relatau descoperirea sa, de grafice și de scheme explicînd crearea lumii, toate acestea aflîndu-se pe același perete pe care se afla și portretul regelui Belgiei.

Incredințat de aerul meu de reculegere, domnul Vendelannote scoase dintr-un sertar un dosar.

— Știința sectei noastre, stimate domn, este atît de complexă că numele pe care i l-am dat inițial este: „cosmo-geopedo-micro-fizico-chimo-termo-radio-magneto-electro-atomico-etnografico-hidro-aero-ovo-biologie”. Dar acest nume era atît de dificil de utilizat în conversație și chiar în scris încît a fost necesar să-l simplificăm la numai două cuvinte: ovo-biologie. Aceste două cuvinte desemnează știința științelor pentru că ea poate reinvia morții, poate să creeze o nouă umanitate, poate să explice originile omului și să furnizeze cheia tuturor problemelor teologice.

Apoi, domnul Vendelannote m-a luat de braț.

— Sistemul meu începe cu Dumnezeu-oul inițial, care a umplut vidul.

Am clătinat capul în mod afirmativ, cu un aer de înțeleger. Văzîndu-se înțeles, filozoful-circiumar intră în detalii.

— Toate legile lumii, domnule, se găsesc rezumate în această formulă a cărei descoperire, mi se datorază:

Citesc: (+0) + (-0) = 0

Apoi, domnul Vendelannote, al cărui discurs nu avea nici o logică, îmi mai spuse cu jumătate de glas:

— Ovo-biologia va salva omenirea!

Dacă filozofia domnului Vendelannote avea susținători entuziaști, care se adunau la sediul sectei numit „Ovo-club”, filozoful-circiumar trebuia să lupte în același timp și împotriva ostilității majorității compatrioților săi. Într-o seară, la sfîrșitul unei conferințe pe care o ținuse la clubul său, studenții din Louvain îl bombardaseră cu ouă. De parte de a fi ofensat, el părea chiar încîntat.

— Este un omagiu, spunea el. Dacă m-aș fi ocupat de flori, mi s-ar fi aruncat flori.

Circiumarul-savant se ocupa în același timp și de politică. El a trimis la toate personalitățile politice belgiene o pro-

— Eu insumi sînt un ou... Mă convinsesem deja de acest fapt.

Au trecut de la această înțînire cinci ani. Astăzi domnul Vendelannote, al cărui cap era mai fragil decît o coajă de ou, se află într-un ospiciu la Corbeek-Loo, în apropiere de Louvain iar laboratorul său din Menin a redevenit o circiumar obișnuită.

Totuși ovo-biologia nu a murit. Pe rue de Grenelle din Paris, există un centru unde adepții sectei continuă să adore oul. Am mers și eu într-o seară acolo. Un bărbat de vreo 60 de ani, după ce i-am explicat că m-a atras filozofia ovo-biologiei și că sînt interesat să aprofundez această doctrină, m-a primit cu blîndete.

— Intră, prietene, îmi spuse el. Toți sîntem născuți din același ou.

locul său meritat: pe altar!“ Apăru atunci în încăperea o tinără cu un coș de ouă, pe care îl așeză pe o măsuță, în mijlocul celor prezenți. Apoi, aprinse trei luminări așezate în triunghi în jurul coșului.

Pastorul ingenuunche. Cei prezenți l-am imitat imediat.

— Să adorăm oul, principiul vieții, spuse el, continuînd: Ovo! Ovo! Ovo! Glorie marelui Ou care timp de secole, timp de mii și mii de ani a ținut lumea în putere! Glorie marelui Ou din care toți sîntem născuți! Glorie marelui Ou care a dat viață galaxiilor, stelelor și sistemelor solare! Glorie marelui Ou din care totul s-a născut!

Ajunși aici cu rugăciunea sa, el se prosternă cu capul pe covor în fața coșului cu ouă și gemu:

— Oh, mare Ou din care au ieșit Homer, Alexandru cel Mare, Virgiliu, Cezar, Napoleon și alții ca ei, dă-ne nouă și alte ouă la fel de frumoase, de înalțătoare...

Apoi, el intonă o cantată din care îmi mai amintesc cîteva versuri: O mare Ou inițial / ouat în aurora veșnicilor / În tregul Univers te adoră și te proslăvește!

Tinara ne distribuî atunci cîte un ou, și, în acordurile unei melodii cîntate de o doamnă în vîrstă la un pian dezacordat, asistenta a dansat un fel de horă, „în sensul rotației planetelor sistemului nostru solar”.

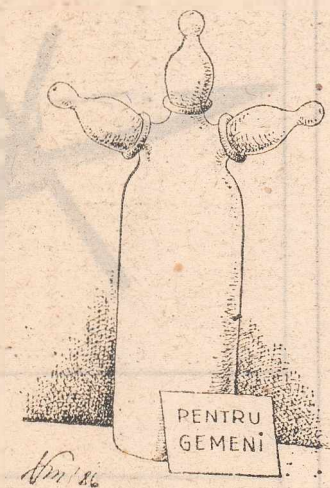
În sfîrșit, pastorul ne-a rugat să ne reasezăm și să-a continuat predica sa ovo-biologică.

Nu trebuie numai să adorăm oul, spuse el. Fiecare din noi trebuie să ne gîndim permanent că el însuși este un ou și că va deveni din nou ou. Trebuie să înaintăm în viață alături de o coajă ideală care ne va feri de cei răi și de greutatea vieții. Fiți în viața voastră ouă perfecte, pentru a putea să construim orașe-ou, în țări-ou, într-un Univers-ou, guvernati și păziți de Dumnezeu, care a clocit pentru noi această lume.

Apoi, adoratorii oului s-au ridicat și au plecat ducînd cu ei oul primit de la tinăra ovo-biologistă.

Îl păstrează și astăzi într-o vitrină în amintirea acelei seri năucitoare din rue de Grenelle.

I. G. VULCANIANU

VIRGIL MILITARU PITEȘTI

Cu ochii deschiși prin lumi de întuneric

Universul și filozofia oului

clamație intitulată „Știința oului în slujba regelui”. În proclamația sa, el punea „bazele biologice și dinamice ale unui regat al oului”. Simbolul partidului său era: 000.

Înainte de a mă lăsa să plec domnul Vendelannote mi-a vorbit de cifra 3, a cărei importanță în legile cosmice îl afunda în abisul reflecțiilor:

— Știința tradițională are dreptate. Totul se împarte la 3: există trei regnuri: animal, vegetal și mineral; trei grații; trei virtuți teologice.

A luat apoi un pahar.

— Vedeți acest pahar? El are un fund, un corp și o margine. Și dacă îl umpli cu bere, constat în mod surprinzător tot trei elemente: sticla, berea și spuma. Universul întreg este divizibil la 3. Și acest 3 demonstrează superioritatea ovo-biologiei căci omul este un triplu zero iar zero este un ou. Nimic nu se pierde, nimic nu se creează, totul este în nimic, și nimic în totul.

Apoi, reflectînd puțin conchise:

Apoi am pătruns împreună cu el într-un salon unde, sub portretul domnului Vendelannote, vreo 20 de persoane, așezate în cerc pe un covor ascultau în reculegere cuvintele unui pastor care vorbea despre tradiția ovo-biologiei.

— În cosmogoniile primitive, spunea el, la fenicieni, persi, chaldeeni, hinduși etc., oul era considerat ca efigie a principiului tuturor lucrurilor. Pentru egipteni el reprezenta soarele: din acest ou luminos, pe care gîsca celestă l-a ouat și l-a clocit, s-a născut Orientul. Inițiatul în doctrina noastră știu că lumea se află într-un imens ou care ținea închis haosul, din care a rezultat principiul divinității și care el însuși conține germele a tot ceea ce există.

„Astăzi, creștinii continuă să ofere ouă de Paști, dar nu este vorba decît de un obicei folkloric, fără caracter sacru. Din fericire, s-a născut marele savant Vendelannote care a reasezat oul, simbol al vieții, al fecundității și al renașterii la

blice, restaurante. Proiectul cuprinde de asemenea restricții în ceea ce privește publicitatea făcută tutunului, insistîndu-se asupra obligativității fabricanților de-a face să apară pe produsele lor și continutul de nicotină și gudron.

Rujul de buze

Se pare că rujul de buze nu este

nunai un accesoriu indispensabil din trusa cochetelor, ci și un excelent tîmăduitor. Acest lucru este susținut de către profesorul american Charles B. Higgins, laureat al Premiului Nobel pentru medicină în 1986. El a descoperit

că un colorant rosu, folosit pe scară largă în fabricarea rujului de buze, se dovedește extrem de eficient în prevenirea leucemiei. Profesorul Higgins, care și-a publicat la Chicago rezultatele experimentelor sale efectuate asupra co-

bailor, afirmă că produsul cunoscut sub numele „Sudan-3”, un colorant ce derivă din azobenzon, a împiedicat apariția leucemiei la o mie de cobai, cu un coeficient de reușită de sută la sută.

ELENA GRECESCU

Accente in lume

In afara legii

Consiliul de Miniștri italian a adoptat un proiect de lege care pune tutunul în afara legii, stabilîndu-se totodată pedepse severe contra-

veniențelor. Fumatul va fi din oficiu interzis în toate localurile sanitare, săli de se-dințe cinematografe, teatre, muzee, biblioteci, transporturi pu-

Expusi disprețului și umilinței

Purtarea stelei galbene devenise o problemă centrală a vieții politice a Ungariei. Guvernul, Ministerul de Interne au revenit de cîteva ori cu precizări, cu agravări și îngrădiri suplimentare. În cele mai diverse cercuri nu se discuta decît despre stigmatizarea evreilor.

De steaua galbenă s-a ocupat și Eichmann personal. La 31 martie 1944, după ce hotărîrea guvernului horthyst devenise publică, a chemat la el conducerea restrînsă a „Consiliului Evreiesc” din Budapesta cerîndu-i să se îngrijească de confecționarea stelelor. Obiectîndu-se că în 4 zile nu se poate asigura, el a spus: „În acest caz, ea poate fi înlocuită cu un însemn provizoriu; în orice caz, începînd cu 5 aprilie portul stelei galbene este obligatoriu. Steaua galbenă provizorie va trebui schimbată apoi cu cea oficială asigurată de Consiliul Evreiesc”. A indicat să se intre de urgență în contact cu o fabrică, deoarece este vorba de confecționare a circa trei milioane de stele. Și-a exprimat dorința ca steaua să fie unitară în întreaga țară. A cerut să se intervină la Ministerul Aprovizionării, căci după calculele lui, va fi nevoie de circa 70 000 m² de material.

Dr. János Gábor, procuror, membru al conducerii Judenrat-ului s-a ridicat și a spus că el este disperat de introducerea stelei galbene. Tatăl său a participat la primul război mondial ca judecător militar, avînd gradul de maior, iar bunicii săi a luptat ca singlu soldat la '48. Purtarea stelei galbene va încuraja derbedeii să-i atace și să-i umilească pe evroi în plină stradă. Eichmann a declarat cu cinismul lui caracteristic, că nu va permite ca evreii să fie insultați din cauza stelei galbene și dacă s-ar petrece un astfel de caz, să i se aducă la cu-

noștință, căci el va ști să se socotească cu atacatorii.

La 9 aprilie, Baky László a fost înțrebat de ce a fost nevoie de steaua galbenă. Răspunsul s-a publicat de ziarul „Magyarság”, într-un amplu interviu sub titlul: „Declarațiile de mare însemnătate ale secretarului de stat de la interne, Baky László, despre problemele la zi”.

În introducerea se arată că după ce în ultimele două săptămîni a apărut un șir de ordonanțe, acum sînt în curs de elaborare altele noi care de asemenea vor atinge grav pe evrei. În legătură cu noile ordonanțe, ziarul a cerut secretarului de stat de la interne informații preliminare. Baky László a primit, în

Tinerii au dreptul să știe Jurnal insingeral

ziua de Vinerea-Mare, în orele tîrzii ale serii, pe trimisul ziarului în biroul său ministerial și a răspuns: „scurt, militărește, cum îi este obiceiul”.

„Prima întrebare: ce a determinat guvernul să însemneze și exterior pe evrei cu steaua galbenă?”

„Faptul că, spre deosebire de slabele reglementări de pînă acum, împotriva evreimii am decis noi reglementări mai severe se explică prin aceea că, însemnîndu-i pe evrei ca elemente periculoase pentru națiune, a trebuit să-i diferințiem de maghiarimea care servește cu dăruire și însufletire cauza națiunii. ...Eliminarea evreimii din munca internă constructivă s-a făcut fără perturbări și nu mai există nici un obstacol pentru a rezolva sută la sută problema evreiască. ...Față de acei evrei care vor încerca să eludeze dispozițiile vom acționa cu o severitate necruțătoare...”

Trimisul ziarului, încheie patetic: „Am fi dorit să adresăm mai multe întrebări secretarului de stat Baky László, dar timpul de primire s-a scurs. Cînd am dat mina cu acest soldat viteaz, cu un fizic de uriaș și cu o inimă la fel de puternică, despre ale căruia acte eroice în războiul trecut, cătanele povesteau legende, am simțit că problema evreiască — care de secole preocupă maghiarimea — acum, în cîteva zile, va fi definitiv rezolvată”.

Înspăimîntat, total ingenuuncheat, Consiliul Evreiesc din Budapesta recomanda, cerea mereu cititorilor să nu se abată nici măcar cu un milimetru de la prevederea ordonanței guvernamentale. „Atragem din nou și cu pregnantă atenția

ca toți să respecte cu cea mai mare strictețe prevederile referitoare la purtarea stelei galbene. Nici reverul hainei, nici fularul sau alt obiect vestimentar, nici geanta din mină ori tocul unui obiect muzical să nu acopere steaua galbenă. Să avem grijă ca steaua galbenă, mărimea ei să corespundă dispozițiilor”.

Dacă un evreu — auzînd sirena — în graba cu care alergă spre adăpost își pune pe el o haină fără steaua galbenă era arestat pe loc. Pe străzi, poliștii încercau să introducă un creion sub stea. Dacă ața ceda și reușeau să desprîndă fîșe și un colț al stelei omul era înhîțat. Se măsurau la milimetru dimensiunile, se verifica nuanța culorii etc. Erau prinși, duși la arest printre tîlhari și prostituate și pedepsiți cu amenzi grele sau trimiși în lagăre: muncitori și funcționari găsiți în magazii sau ateliere, în halate fără stea; femei care-și acoperiseră steaua cu un

colț al poșetei ținute subsoară; elevi care-și ascuseseră însemnul cu ghiozdanul; tinere care purtau rochii sau pulovere galbene estompînd astfel contrastul ce trebuia să-l provoace galbenul de canar al stelei și culoarea îmbrăcămîntei.

„Ellenzék” din Cluj revenea mereu cu știri „senzaționale”: 13 aprilie. „Steaua galbenă trebuie purtată și cînd se merge în adăpost”. „Poliția a pornit procedura împotriva celor care nu și-au confecționat steaua din material de culoarea prescrisă — galben de canar”. 21 aprilie. „Tribunalul a condamnat evrei pentru că n-au purtat steaua galbenă”. 27 aprilie. „Noi sentințe grave pentru nepurtarea stelei galbene” printre condamnați: Markus Löwinger, Aron Hartman, Zoltan Leibovici.

La 4 mai, ziarul Consiliului Evreiesc din Budapesta revine obsesiv: „Continuă să se găsească cite unii — bărbați și femei deopotrivă — care, din neatenție sau în necunoștință de cauză, n-au suficientă grijă să respecte reglementarea severă și să poarte semnul distinctiv, steaua galbenă de culoarea ordonată, de mărimea precizată și — ceea ce este cel mai important — în locul prescriș, adică pe partea stîngă a pieptului, pe îmbrăcămîntea exterioară, și astfel încît să nu poată fi acoperită de nimic, nici permanent, nici provizoriu. Deci, să nu purtăm sub brațul stîng geantă, carte, poșetă, pachet sau altceva asemănător; să nu se fiină țigara în mină stîngă; peste tot, în afara locuinței, să purtăm steaua, deci și în adăpost”.

Socul purtării stelei galbene în loc să se atenueze se amplifică. Nu mai îndrăzneam să deschidem radioul de teama unor noi măsuri luate împotriva noastră. Ziarul îl luam cu mine tremurînd: nu era zi care să nu ne aducă o nouă veste și mereu mai proastă, mai amenințătoare. Pe străzi, vînzătorii de ziare se întreceau să anunțe în gura mare titlurile noilor legi și ordonanțe anti-evreiești.

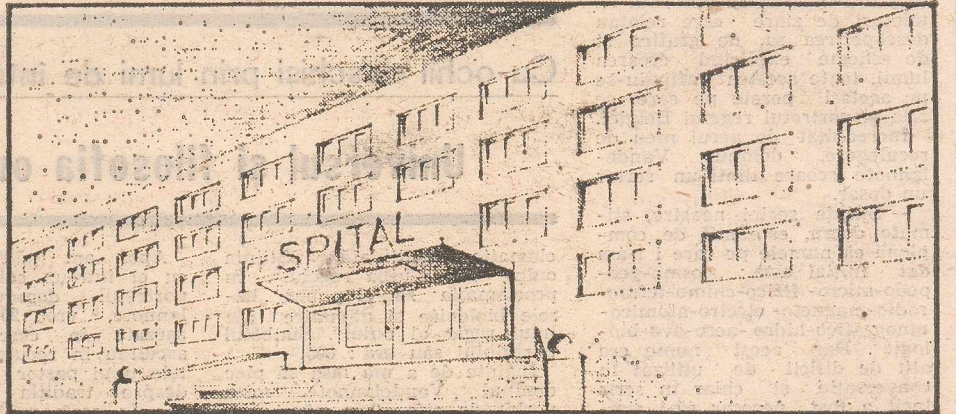
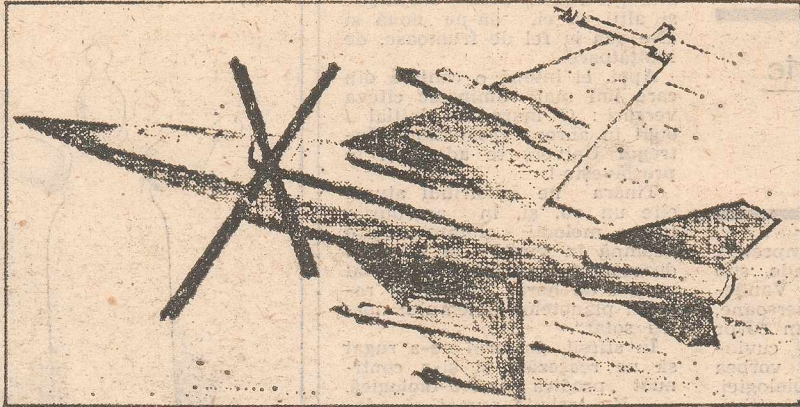
(Va urma)

OLIVER LUSTIG

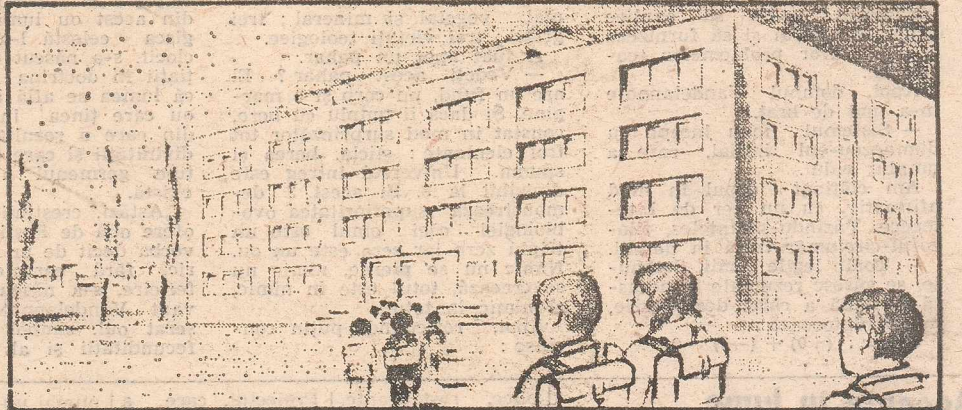
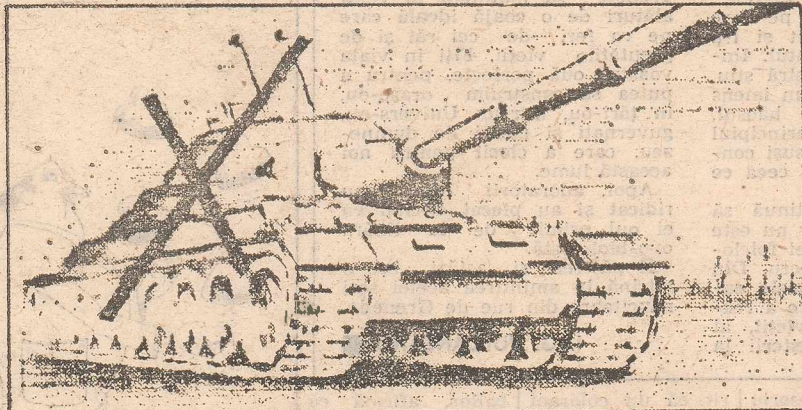
Dacă toate țările lumii ar urma EXEMPLUL ROMÂNIEI

de reducere cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor
și cheltuielilor militare, ar însemna
Reducerea arsenalelor europene cu: Realizarea de obiective social-culturale:

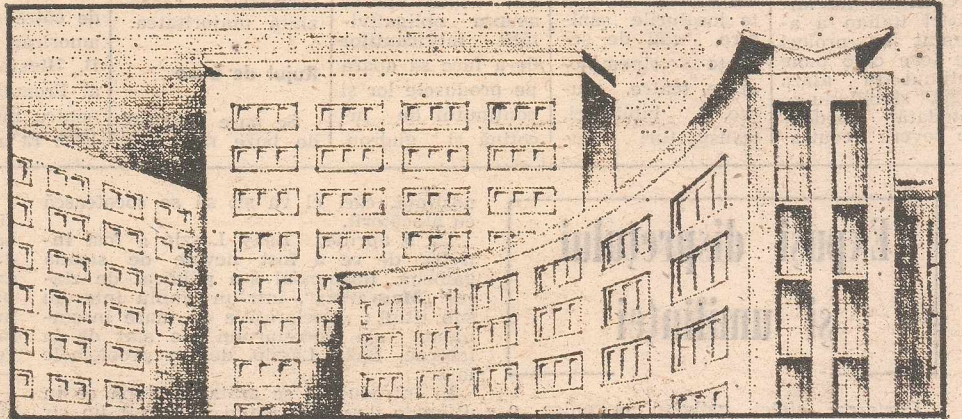
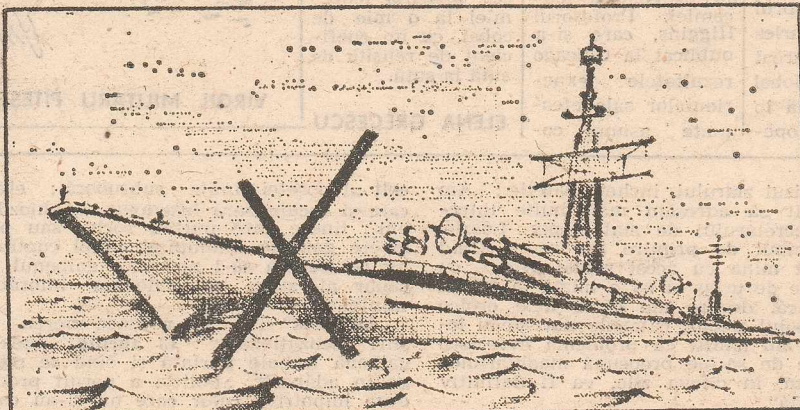
1200 AVIOANE DE LUPȚA — 120 000 DE SPITALE

5000 TANCURI — DOTĂRILE PENTRU 2,6 MILIOANE ȘCOLI

225 NAVE DE RĂZBOI — 11 MILIOANE DE APARTAMENTE

Grafice reproduse după ziarul „Scinteia”

Noul demers de pace al României, Referendumul de duminică, a fost trăit de întregul popor ca un eveniment istoric.

Este prima oară în lume când o țară, România, este consultată în problema arzătoare a păcii și ea, în unanimitate, a sprijinit inițiativa strălucită a președintelui Nicolae Ceaușescu.

Un DA din toată inima, cu toată responsabilitatea, pentru ca să reducă cu 5 la sută armamentele, efectivele și cheltuielile militare.

România reduce forțele armate cu 10 000 de militari, de ofițeri, de maiștri militari, de subofițeri și soldați, precum și armamentele cu circa 250 de tunuri și mașini blindate, 130 de tunuri și aruncătoare de mine, 26 de avioane și elicoptere de luptă. Cheltuielile militare vor fi reduse la nivelul anului 1987 cu circa 1 350 000 000 lei.

Pe glob cheltuielile militare iau un curs nesăbuit, amețitor. De la 455 miliarde de dolari în

1980 la 1 000 de miliarde în 1985. Potrivit statisticilor Institutului de Cercetări în Problemele Păcii de la Stockholm, producția de arme a țărilor lumii a treia, de pildă, a sporit între 1950 și 1985, de 600 de ori, iar numărul producătorilor de arme de la 2 la 54.

„Urișele resurse materiale, tehnico-științifice și umane, care se cheltuiesc astăzi pentru înarmări trebuie să fie puse în slujba vieții, a progresului, a soluționării unor probleme care afectează profund viața multor popoare ale lumii” a spus președintele Nicolae Ceaușescu.

Ne putem închipui, și nu îndejuns, ce dezastru, ce orașe nimicite, pot lăsa în urma lor. 1200 de avioane de luptă, dar dacă Europa nu ar mai investi bani în producția lor, cu ei s-ar construi 120 000 de spitale. Nici o dată nu e destul când e vorba de viață, de sănătatea oamenilor, mai ales când sint atâtea nevoi în Europa. Intotdeauna se va găsi o așezare umană, cineva care să aibă nevoie de un con-

sult calificat, de medicamente, de saltaoarea sală de operații.

5 000 de tancuri, scoase din arsenalul european, scoase de sub puterea distrugătoare a morții, echivalează cu dotările pentru 2,6 milioane de școli. Revăd cifrele, le recitesc, mă adâncesc în semnificația lor. 2,6 milioane de școli în orice societate, deschid drumul către minunata lume a cunoașterii. De acolo, pornesc către centrul vital al societății, milioane de forțe. Să stăm pe gânduri?

Da! Pare incredibil, dar semnele de egalitate se pot pune între 225 de nave de război și 11 milioane de apartamente. Prima analiză, deloc superficială, e sentimentală. În 11 milioane de apartamente vor trăi zeci de milioane de oameni. Se vor naște copii frumoși și sănătoși, care cimentează familiile. Generațiile se vor așeza, în bună înțelegere, în jurul mesei. În cea mai lungă noapte a anului se va cînta, lângă bradul împodobit sărbătoreste.

Preiau textul din pagină: „Mai puțini militari în lume înseamnă mai mulți constructori, mai multe fonduri de dezvoltare civilă”.

Și cite nevoi vitale sint în lume! Citi copii mor înainte de a fi trăit! Analfabetismul nu cruță zonele geografice! Milioane de oameni rătăcesc în căutarea unui loc de muncă, a unei bucăți de pâine! Atit de mult sint nefericitii, în loc să-si dezvolte aptitudinile, talentele, trebuie să se mărginească cu o viață la voia întâmplării!

Prin reducerea pe glob cu 5 la sută a efectivelor militare, cu banii destinați înarmării s-ar putea crea locuri de muncă pentru aproape toți șomerii din țările capitaliste dezvoltate.

Anul 1986 va rămîne în istoria omenirii prin inițiativa președintelui Nicolae Ceaușescu. Într-o lume în care se aude, din ce în ce mai puternic, zăneșit de arme, în care se vorbește tot timpul despre rachete și distrugătoarea energie nucleară, un

popor întreg a spus DA pentru pace, un popor întreg este exemplu pentru umanitate. Nu uităm cuvintele de duminică ale președintelui nostru, cînd înconjurat de ziaristi străini, a declarat: „Puteți să spuneti președintelui Statelor Unite, Ronald Reagan, și secretarului general al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, Mihail Gorbaciov, că tinerețel, copiii și poporul român doresc cu toții pacea. Copiii — și sovieticii și americani — toate popoarele doresc pacea și așteaptă să se facă un gest în această direcție, în acest an sau în anul viitor, să se renunțe la armele nucleare, să se ajungă la înțelegere. Să facem ca Europa, America, Africa, toate continentele, toate popoarele să trăiască în pace, fără arme nucleare”.

Duminică 23 noiembrie în România a fost Referendum... Cum spune poetul, „Schimbați arma morții pe o creangă de măsline”.

CARMEN DUMITRESCU ■

Flacăra, Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10876, prsrif

București, Calea Grivitei nr 64-66.